

נוצען מיר אונזער לעבען כדי צו דערהאַלטען דאָס ליכט פון דער
וועלט! דאָס ליכט פון דער וועלט, איז די מעשה פון דער וועלט! ...
אַבער זיי האָבען שוין ניט געקאָנט פאַרנעהמען, זיי האָבען שוין
ניט געקאָנט הערען.

און ווען זיי האָבען דערזעהן ווי זייער מלך דער חכם און לעהרער
האָט זיך פאַר זייערע אויגען אויפגעהויבען אַ ליכטיגער און איז
אוועק אין דער לופט, האָבען זיי פאַרשטאַנען אז זיי זעהען אַ גרוי-
סען וואונדער. און זיי זענען געקומען און האָבען דערזעהלט דעם
פאָלק פון דעם, וואָס זייערע אויגען האָבען געזעהן. אַבער זיי האָ-
בען ניט געוואוסט וואָס זיי האָבען געזעהן און דאָס וואָס זיי האָבען
דערזעהלט איז געווען ליגען ...

פען ווי א פיש אין זיין נעץ, ביז ער איז דערשלאָנגען געוואָרען ווי א
הונט, ביז ער איז פארברענט געוואָרען אויף קויל.

נאָכדעם, איז דער ליכטיגער מלך צוגעקומען צו דעם אָרט, וואו
עס איז געלעגען דאָס אַש פון דעם יונגען מלך, וואָס האָט זיך אזוי
פיעל געמוטשעט, וואָס האָט אזוי פיעל געלימען פאר זיין אינגעל־
שער גייציגקייט.

אין דער ליכטיגער מלך האָט דערפאר אָנגעריהרט די נאָקעטע
בוימער וואָס אַרום דעם אַש, אין די בוימער האָבען זיך פאָנגעדער
געבליהט... אין זייערע בליהמען האָבען גענומען פאלען אויפ'ן אַש
און האָבען דאָס איינגעדעקט.

נאָכדעם האָט דער ליכטיגער מלך אָנגעריהרט די בליהמען וואָס
אויף דעם אַש, זענען זיך די בליהמען פאָנגעדער געפאלען און פון
דעם אַש אַרויס האָט זיך אויפגעהויבען דער יונגער מלך. און א
יונגער, אַ שענער און אַ ליכטיגער האָט ער זיך דערזעהן געבען
גרויסען ליכטיגען מלך און ער איז מיט איהם געבליבען שטעהן
אונטער די צובליהטע בוימער, ווי אונטער אַ חופּה...

און ווען דער יונגער מלך איז נאָכדעם אַ גיינעבוירענער אַרויס פון
וואָלד, האָבען איהם זייער באַגעגענט זיינע חכמים, וואָס האָבען
די לעצטע צייט געפאָרשט זיינע טריט.

און זיי האָבען איהם באַגריסט. נאָר ער האָט זיי ניט גער
ענטפערט מיט ווערטער...

און זיי האָבען דערזעהן, אז ער שיינט פונקט ווי דעמאָלט,
ווען ער האָט צו זיי ביי דעם שיין גון דער אונטערנעהערער זון
אויסגערופען:

פארנעהמט אויב איהר קאָנט נאָך הערען אין פארשטעהן און
זוויסט: — ווי טיר נוצען האַלץ כדי אַ פּייער צו דערהאַלמען, אזוי

איך בין געווען דער מלך! איך בין דער מלך!
 און איך וועל בלייבען דער מלך ביז אייביג! און קיינער
 קומט נישט נאָך מיר!

דאָס קעניגרייך איז צו מיר, און עס איז מיינס, און קיינער
 קאָן נישט פאַרנעמען מיין אָרט!

איך בין אין איטליכען און איטליכער איז אין מיר, און קיי-
 נער קאָן נישט אַנטרינען פון מיין האַנט!

איך בין אין דעם געוויין פון אַ סינד און אין דעם רעווען פון
 אַ לייב; און פלאַנצעסטו אַ נאָרטען בין איך אין נאָרטען, און באַר-
 אַדבייטסטו דיין פעלד בין איך אין פעלד, און צינדסטו אַ פייער
 בין איך אין פייער!

איך בין מיט דער בהמה, מיט דער פליג און מיט דעם וואָרעם.

איך בין מיט אַלץ וואָס מעהר און ווידמעט זיך אייף דער ערד!
 איך בין דער דונער און דער בליץ. איך בין די ערד און
 דער הימעל. און וואָלט וואו געווען דער הימלישער גאָט צו וועלכען
 דו אין דינע קלונע לייט האָבען זיך דערטרעכט, וואָלט איך איהם
 געקאָנט געהען און וואַרפען ווי אַ פּנר צו דינע פּיס!

איך בין מיט אַלץ וואָס איז דאָ, וואָס וועט זיין, און מיט אַלץ
 וואָס וועט קומען אין דורות אַרום!

מיין לאַנד איז דאָס לאַנד פאַר אַלע לענדער, מיין שטאָט איז
 די שטאָט פאַר אַלע שטעט. מיין הויז — דאָס הויז פאַר אַלע
 הייזער. מיין מענש — דער מענש פאַר אַלע מענשען. מיין אָטעם —
 דער אָטעם פאַר אַלץ וואָס לעבט אין אָטעמט אין דער וועלט!

און דער יונגער מלך איז אַלץ געלאָפּען און האָט זיך געראַנ-
 געלט מיט דעם ליכט און מיט דעם קול פון דעם גרויסען מלך, ווי
 אַ ווילדע חיה מיט איהר יענער, ביי אים געפאלען און האָט זיך
 גענומען מיט די יעגעל די ערד רייסען און האָט זיך גענומען וואַר-

גלייך דערויף האָבען זיך פאַר זיי צועפענט די טויערען פון דעם
לאַנד פון כבוד און דער מלך האָט זיך באַוווּזען.
די ליכטיגקייט פון דעם מלך איז געווען אזא, אז סיינער האָט
ניט געקאָנט איינשטעהן און אלע זענען געפאלען אויף זייערע
פנים'ער.

ביי די לעצטע ווערטער איז דער בעטלער געבליבען שטיל.
דער יונגער מלך האָט אויפגעציימערט... ער האָט דערפיהלט,
אז דער בעטלער איז דאָס מאָל ניט פארשווינדען... ער האָט מיט
שרעק אויפגעהויבען זיין קאָפּ און זעה! — דאָס איז נאָר ניט דער
בעטלער, נאָר זיין באַטער, דער אלטער מלך!...

דער יונגער מלך איז אויפגעשפרונגען אויף זיינע פיס און מיט
פארצווייפלונג גענומען שרייען:
— פאָטער, פאָטער!...

אַבער זעה! — דאָס איז שוין נאָר ניט זיין פאָטער, נאָר דער
אמת'ער מלך!! דער ליכטיגער מלך, דער מלך פון דעם לאַנד, וואָס
איז אין זיך כולל אלע לענדער. און זיין ליכטיגקייט איז אזא, אז
מען קאָן אין דעם ניט איינשטעהן...

און דער יונגער מלך האָט זיך גענומען לויפען פון דעם ליכט
פון דעם גרויסען מלך און האָט זיך ווי אַ גנב גענומען באַהאַלטען
אין די שאַטענס פון דעם נאַקעטען וואַלד.

דעם מלך'ס ליכטיגקייט האָט איהם אַבער, אינאיינעם מיט דעם
מלך'ס דונערענדען קול, נאָכגעיאָגט איבער דעם גרויסען סוף-יאָר-די-
גען וואַלד. דאָס ליכט האָט געשמיסען ווי מיט פייערדיגע ריטער
און דאָס קול האָט געשאַלט:

— איך האָב קיינמאָל קיינעם ניט געשיקט איבערצוגעמען
מיין טראָן!

גרויסען און ליכטיגען מלך, דעם מלך וואָס איז דער הערשער און
בער זייערע איצטיגע מלכים.

לאָנג זענען זיי אזוי געגאַנגען, ביז איינמאָל האָבען זיי אָנ-
געטראָפּען די כּתה, וואָס האָט געגלויבט, אז כבוד איז דער עיקר
תּכלית פון דער וועלט. האָבען זיי געפרעגט ביי די היטער פון דעם
לאָנר:

— ווער איז אייער מלך?

האָבען זיי יענע דערצעהלט, אז אזוי ווי זיי גלויבען אין כבוד,
האָבען זיי ביז איצט איבער זיך געהאַט אַ מלך, איינעם און אַלטען
ציגוינער, וואָס האָט זעהר שטאַרק מקפיד געווען אויף זיין כבוד.
איצט אָבער האָט געטראָפּען, אז איינמאָל האָבען זיי ביי דעם אויפ-
גאַנג פון דער זון דערזעהן אין מיטען פעלד אַ זעהר גרויסע, און
ווירדיגען גרייז מיט אַ גאָלדענער קרוין אויף זיין קאָפּ. און ווען די
זון איז אונטערגעגאַנגען. האָבען זיי איהם ווידער דערזעהן זיצען אין
מיטען פעלד מיט דער קרוין אויפ'ן קאָפּ. איז דער דאָזיגער גרויסער
גרייז זיי זעהר געפעלען געוואָרען. וואָרים זיי האָבען דאָך דאָ
גלייך דערזעהן, אז דער גרויסער גרייז מוז זיין דער אמת'ער בעל
כבוד, וואָרים ער טראָגט זיין רייכע און פינקעלדיגע קרוין אויפ'ן
קאָפּ, אפילו זיצענדיג אין מיטען פעלד. זענען זיי געגאַנגען און
האָבען איהם געמאַכט פאַר אַ מלך איבער זיך, און ער איז איצט
זייער מלך.

און ווי נאָך דער בעל תּפילה האָט דאָס דעהערט, אזוי האָט
ער מיט אַ מאָל אין זיך דערפיהלט די אַנטפּלעקונג פון זיינע אַמאָר-
ליגע גרויסע כוחות, און ער האָט זיך מיט אַ מאָל אַ קעהר געטון
צו אַלע מחנות און האָט אויסגעשריען: ד ע ר מ ל ך !

און דער אויסגעשריי איז געפאלען ווי אַ בלייז און ווי אַ דונער
צווישען די מחנות און האָט געמאַכט ציטערען יונג און אַלט. און

הענט. און ווי נאָר ער האָט דאָס געטון, אזוי האָט זיך גלייך דערהערט דאָס גרויסע געזאָנג, וואָס איז פול מיט רייכקייט און אמת'ער לייטערונג. און ווי נאָר די כוואַליעס פון דעם געזאָנג האָבען דערגרייכט דאָס אָרט, וואו עס האָבען זיך אויפגעהאלטען די מחנות פון דעם לאַנד פון עשירות, האָבען אלע פון די דאָזיגע מחנות דערפיהלט אַ זעהר שרעקליכען געשמאק פון צווישען זיך און זיי האָבען ניט געוואוסט וואוהין זיך אהינצוטון פאר שאַנד. האָבען זיי גענומען שרייען צו זייער מלך, דעם כמונה. איז ער צו זיי געקומען מיט דעם בעל תפילה און מיט דעם נכור, און זיי האָבען זיך אין דרייען אַרײַנגעוואָרפען צווישען די מחנות און האָבען צו זיי גענומען רופען און שרייען :

— טוט פון זיך אָפּ דאָס גאָלד און זילבער און גאָר דאָס געלט, וואָס איהר האָט מיט זיך. וואָרים אנטקענען די טענער פון דעם אמת-גרויסען ליעד, ווערט איהר פון אייער גאָלד און זילבער ניט רייך, נאָר אָרעם, אומווירדיג און שטינקענדיג!

האָבען זיי זיך זעהר שטארק פאַרשעמט און האָבען פון זיך אין איילעניש אָפּגעטון דאָס גאָלד און זילבער און זיי האָבען זיך נאָר געוואָלט באַגראָבען אין דער ערד פאר שאַנד. אָבער די טענער נער פון דעם ליעד זענען אלץ געהנטער און גרעסער געקומען צו זיי און האָט זיי געוואָשען און גערייניגט ביז זיי זענען געוואָרען ריין, ביז זיי האָבען אין זיך גענומען פיהלען אַ גאנץ אנדער רייכ-קייט, אַ רייכקייט, וואָס איז געווען פיעל גרעסער און שענער פון זייער פריהערדיגער רייכקייט פון גאָלד, אַ רייכקייט וואָס האָט אַרויסגעשיינט פון זייערע ליכטיגע אויגען, אַ רייכקייט. וואָס מען קאָן פאר קיין געלט ניט קויפן.

נאָכדעם האָבען זיך אלע ביתות מיט זייערע נייע מלכים צו גויפגענומען. און אזוי ווי די טייכען ציהען זיך צום ים, אזוי האָר בען זיי זיך אלע גענומען ציהען איבער דער וועלט צו זוכען דעם

לאנד מיט געזאגט, פון איין עס ביו'ן אנדערען. און וויפיעל מאָל מען זאָל דאָס ליעד ניט הערען, אַלץ נייע סודות אַנטפּלעקט מען אין דעם, אַלץ מעהר דערזעהט מען, אַז עס איז נאָר קיין גרענעץ און קיין ברעג צו דער גרויסקייט פון דעם ליעד ניט פאַראַנען, אַלץ מעהר לערענט דאָס דעם מענשען צו זיין גרויס און גוט און שטאַרק.

האַבען אַלע וואָס האָבען געהערט די דאָזיגע רייד זיך זעהר שטאַרק פאַרוואונדערט, און זיי האָבען געבעטען, אַז מען זאָל זיי ערלויבען צו זעהן דעם דאָזיגען גרויסען מלך. און ווי נאָר מען האָט זיי אַריינגעפיהרט צו איהם, אַזוי האָבען זיי זיך גלייך דער קאָנט, וואָרים דאָס איז געווען דער אמת'ער בן מלך. און דער ממנה האָט גלייך דערקאָנט די שאַרפּאַלענע כלי און זייער שמחה איז אוראי געוואָרען זעהר גרויס. און נאָכדעם האָבען זיי זיך אַלע דערזעהלט וואָס מיט זיי האָט געטראָפּען און דער אמת'ער בן מלך האָט זיי דערזעהלט ווי אַזוי ער האָט זיך געטראָפּען מיט'ן פאַלשען בן מלך, און ווי אַזוי ער האָט געקראָגען די דאָזיגע כלי, וואָס זינגט אויס דאָס ליעד וואָס אַלע חיות און פויגלען האָבען געמאַכט לכבוד דעם נייעם קלייד, וואָס די לבנה האָט געקראָגען פון דער זון, וואָס האָט זי ליעב. און ווי אַזוי דער פאַלשער בן מלך איז דערביי אנט לאַפּען ווי אַ נב, וואָרים אַלץ וואָס איז פאַלש קאָן קיין תקומה ניט האָבען ווען ער זינגט אויף דאָס דאָזיגע ליעד. האָט זיך דער בעל תפילה אָנגערופּען און האָט געזאָגט צו דעם בן מלך :

— זיי וויסען אַז איך בין געוואָרען דער מלך פון די אייני-וואוינער פון דעם לאַנד פון עשירות און זייער תּאווה איז דאָך די שרעקליכסטע תּאווה אין דער וועלט, און פון דיין פּאָטער, אונזער גרויסען און ליכטיגען מלך, האָב איך געהערט, אַז נאָר דער ניגון פון דעם דאָזיגען ליעד קאָן זיי אויסהיילען פון זייער שרעקליכער תּאווה.

האָט דער בן מלך גענומען די וואַנדערקאַרע כלי אין זיינע

— זעהט, איהר האָט מיך געמונען אין א ים פון בלוט. אָבער
איך גלויב ניט אין פארניכטונג, וואָרים איך ווייס, אז מענשען זען
נען ניט געבוירען געוואָרען אויף דער וועלט צוליעב פארניכטונג,
נאָר צוליעב אייביגען לעבען. דעריבער זעהט, איהר זענט די גע-
פעהרליכסטע כחה אין דער וועלט. און איך זאָג אייך: — וואָרפט
אזעקס אייער געוועהר פון פארדאָרונג און וואַשט אייערע הענט פון
בלוט און רייניגט זיך פון אייערע שלעכטע ווערס. ווען ניט הוי
איך אויף אַט דעם גאַנצען בלוטיגען ים מינעם און ניס איהם אר
אויף אייערע קעפ!

און דערביי האָט זיך דער בלוטיגער ים אויפגעהויבען אין דער
הויך, און זי, די גרויסע הימלישע טאָכטער, האָט גענומען אַרום
געהן איבער זיינע כוואַליעס. און איהר קלאָהרע ווייסקייט און
איהר ליכטיגע שענקייט האָבען גענומען שיינען אזוי, אז מיר זענען
אלע ווי איינער געפאלען מיט'ן פנים צו דער ערד און האָבען זיך
געבוקט. און איצט פאָלגען מיר אויס איהר באַפעהל און מיר וואַ-
שען זיך און רייניגען זיך.

און אז דער בעל תפילה האָט דאָס דערהערט, האָט ער אויס-
גערופען, אז דאָס איז דעם מלך'ס טאָכטער, דאָס איז די טאָכטער
פון אונזער מלך!

און אזוי איז דאָס טאָקע געווען. און זיי האָבען זיך דערטאָגט
און זיי האָבען זיך געפרעהט אָהן א שיער.

גאָדדעם זענען זיי אלע אינאיינעם ווייטער געגאַנגען, און זיי
זענען אָנגעקומען צו א כחה, וואָס האָט געגלויבט, אז שפיעלען און
זינגען איז דער עיקר תכלית פון דער וועלט. און די מענשען האָד
בען זיי רערצעהלט, אז ביז איצט האָבען זיי געהאַט איבער זיך פאר
מלך איינעם, וואָס האָט געקענט שפיעלען און זינגען בעסער פון
זיי אלע, איצט אָבער האָבען זיי אויפגעזוכט איינעם וואָס האָט אזע
כלי אויף וועלכער ער שפיעלט אויף אזע ליער, וואָס פילט אָן זייער

נאָכרעם האָבען זיי זיך צונויפגענומען אלע אינאיינעם און זיי זענען ווייטער געגאנגען זוכען. זענען זיי אזוי געגאנגען, ביו זיי זענען געקומען צו א לאַנד, ווען זיי האָבען דערזעהן, אז אלע מענ-שען פון דעם לאַנד האַלטען זיך אין איין וואַשען און רייניגען. האָר בען זיי געפרעגט ביי די מענשען פון דעם לאַנד:

ווער זענט איהר, און וואָס איז די סיבה פון דעם, וואָס איהר וואַשט זיך איצט און רייניגט זיך אזוי שמאַרק?

האָבען יענע זיי געענטפערט, אז זיי באַלאַנגען צו דער כּתּוּב, וואָס האָט נאָכ'ן גרויסען וועלט שמורעם זיך אָפּגעטהיילט פון אלע אנדערע מענשען איבער דעם, ווייל זיי האָבען געגלויבט, אז דער עיקר תּכּלית פון דער וועלט איז פּאַרניכטונג. און זיי האָבען זיך דערפאַר גענומען פאַר אַ מלך איינעם, וואָס איז געווען אַ גרויסער רוצח. איצט אָבער האָבען זיי געפונען אַ יונג־פּרוי, וואָס איז געווען מען אין אַ ים פון בלוט, האָבען זיי זיך געטראַכט, אז קיין גרעסערער רוצח פון איהר קאָן דאָך שוין נאָר נים געמאַלט זיין, האָבען מיר דער'הרג'עט אונזער מלך און מיר האָבען זיך געווענדט צו איהר, אז זי זאָל קומען און הערשען און געוועלטיגען איבער אונז. האָט זי אונז געפרעגט ווער מיר זענען. האָבען מיר איהר געזאָגט. האָט זי אינז באַטראַכט און נאָכרעם האָט זי זיך אַ הויב געטון איבערן בלוטיגען ים און האָט צו אונז גענומען ריידען און האָט אזוי גע'זאָגט:

— זעהט, איך זיץ אין אַ ים פון בלוט און דאָך בין איך ווייס

ווי שניי! ...

און מיר האָבען דערזעהן איהר ליכטיגע שעהנקייט און איהר ווייסקייט, און מיר האָבען אונזערע אייגענע אויגען נים געגלויבט, וואָרים אזא שטענקייט און אזא ווייסקייט האָט נאָר קיינער קיינמאָל אויף דער וועלט נים געזעהן. און נאָכרעם האָט זי צו אונז ווייטער געזאָגט:

אודאי גוט, וואָרים וויין דערפרעהט דעם מענשענ'ס האַרץ, און ווען דעם מענשענ'ס האַרץ איז פרעהלאך קאָן עס זיך גרינג דער-הויכען צו אמת'ער ליעבע, וואָרים דער עיקר פון פרייד איז דאָס וואָס דער מענש האָט דעמאָלט אַ סך ליעבע פאר זיך און פאר אַנדערע, אָבער פרייד קאָן אַ מענש געפינען ניט נאָר אין וויין נאָר אויך אין אַנדערע זאכען, וואָרים אַ מאָל קאָנען אפילו רייד זיין אזוי גוט און שטאַרק ווי וויין... — אזוי האָט דער בעל תפילה גלייך פארשטאַנען ווער זייער איצטיגער סלף איז. און זיי האָבען זיך באַגעגענט און זיי האָבען זיך דערקאָנט און עס איז געווען אַ גרויסע פרייד.

נאָכדעם זענען זיי ווייטער געגאַנגען און זיי זענען אָנגעקומען צו דער כּתה וואָס גלויבט, אז אַ שעהנע פרוי בריינגט צום תּכלית פון דער וועלט. און ביו איצט האָבען זיי געהאַט אַ זונה פאר אַ מלכה. און די זונה איז טאַקע געווען זעהר אַ שעהנע. איצט אָבער האָבען זיי אויפגעזוכט אזא שעהנע פרוי, וואָס צו איהר קאָן נאָר קיין גלייכען ניט געמאָלט זיין. וואָרים זי זעהט אויס ווי איינע וואָס איז לכתחילה געבוירען געוואָרען צו זיין אַ מלכה. זי טרעגט מיט זיך דאָס ליכט פון דער זון, דעם חן פון דער לבנה און דעם צויבער פון פארשטערענטע הימלען... און זיי האָבען זי געפונען זיך באַדענדיג אין אַ טייף פון מילך... און זי לערנט זיי, אז אודאי זענען זיי גערעכט, אודאי איז שעהנקייט דער תּכלית פון דער וועלט, אָבער שעהנקייט דאַרף ניט זיין זינדיג און טאָר ניט בריינגען צו זינד.

און דער בעל תפילה האָט פארשטאַנען, אז דאָס איז געוויס די מלכה.

און אזוי איז דאָס טאַקע געווען.

און זיי האָבען זיך באַגעגענט און זיי האָבען זיך געפרעהט אָהן אַ שיער.

ווי אזוי ער לאָזט נאָך די איינוואוינער פון דעם לאַנד צו געהן אין זייערע נאַרעשע וועגען און ווי אזוי ער פיהרט זיי פאַרט ביסלעכוויין ארויף אויף דעם אמת'ען וועג. און ער האָט זיי אויך דערזעהלט, ווי אזוי ער איז די נאַנצע צייט פון דעם גרויסען שמורעם געווען לעבען סלף'ס נאמן, און האָט איהם געזוכט צו טרייסמען, כאַטש יענער האָט זיך גאָר טרייסמען ניט געלאָזט.

נאָכדעם איז ביי זיי געבליבען, אז אויך דער מליץ מיט זיין פאָלק זאָל מיט זיי טיטנעהן, ווייל וואָס ווייטער איז ביי דעם בעל תפילה אלץ שטאַרקער געוואָרען דער גלויבען, אז זיי געדען איצט אלע אויף צום מלך, צו דעם לאַנד, וואָס איז אין זיך כולל אלע לענדער. און אלע אַנדערע האָבען זעהר שטאַרק געגלויבט אין דעם בעל תפילה און אין זיין גלויבען.

און ווי זיי זענען אזוי ווייטער געגאַנגען, זענען זיי אָנגעקומען צו דער כּתה וואָס האָט געגלויבט, אז שכור'ען און פרעהליך זיין איז דער עיקר תּכלית פון דער וועלט. און אַ מאָל איז ביי זיי רעכט געווען אויפצוגעמען אַ שכור'ען גוי פאַר אַ מלך. איצט אָבער איז צו זיי אָנגעקומען אַ זעהר גרויסער מענש און דער מענש איז געדגאַנגען אין מיטען פון אַ ים מיט וויין. ער איז געגאַנגען און דער גאַנצער ים מיט וויין איז איהם נאָכגעגאַנגען. האָבען זיי זיך געדטראַכט, אז קיין גרעסערער שיכור פון איהם קאָן שוין אוראי גאָר ניט געמאַלט זיין. האָבען זיי דעריבער אַרפּאָגעוואָרפען זייער פּריווערדיגען מלך און האָבען איהם געמאַכט פאַר אַ מלך איבער זיך.

אָבער דער גרויסער מענש, וואָס איז געגאַנגען אין מיטען פון אַ ים מיט וויין, איז ניט געווען קיין שכור, נאָר דאָס איז געווען דעם מלך'ס אוהב נאמן, און דער וויין אַרום איהם, דאָס זענען געווען די טרייכט ווערטער פון דעם מלך'ס מליץ, וואָס האָבען אַרום איהם געשטראַמט און האָבען איהם געקרעפּטיגט. און ווי גאָר די מענשען האָבען גענומען דערזעהלען, אז ער לערענט מיט זיי, אז וויין איז

און אז דער חכם האָט דאָס דערהערט, האָט זיך זיין פנים זעהר פאַרוואַלקענט און ער האָט זיך אָנגערופען און האָט געזאָגט, אז אויך ער האָט געהערט פון דעם מלך, אז די תּאווה פון נעמט איז די ערנסטע און שרעקליכסטע אין דער וועלט. און אז די איינציגע זאך וואָס קאָן זיי אויסהיילען פון דער תּאווה, איז דער גרויסער ניטן וואָס ליגט אין דער פאַרפאַלענער כלי, וואָס וועט זיך ערשט אויפֿ-זוכען אינאיינעם מיט'ן אמת'ן בן מלך.

און דער חכם האָט זיך אויך אָנגעשלאָסען אין זיי, און איז מיט זיי געגאַנגען, וואָרים אויך ער האָט גענומען גלויבען, אז איצט איז די צייט פון זוכען און געפינען.

זענען זיי אזוי אינאיינעם געגאַנגען און זיי זענען אָנגעקומען אין אַ ניט באַקאַנטען לאַנד. און זיי האָבען געזעהן, אז די מענשען פּרעהען זיך. האָבען זיי געפרעגט ביי די מענשען, וואָס איז דאָס פאַר אַ לאַנד? און וואָס איז דאָס פאַר אַ שרייך?

האָט מען זיי געענטפּערט און געזאָגט, אז דאָס איז דאָס לאַנד פון די, וואָס האָבען נאָכ'ן גרויסען שטורעם זיך אָפּגעשיידט פון אַנדערע מענשען, ווייל זיי האָבען געגלויבט, אז דער עיקר תּכלית פון דער וועלט איז דאָס ריידען, וואָרים דאָס שייַרט דאָך אַפּ דעם מענשען פון דער חיה, דאָריבער האָבען זיי זיך אויסגעקליבען פאַר אַ מלך איינעם, וואָס האָט געקאָנט אַ סך לשונות און האָט לייענ געהאַט אַ סך ריידען. איצט אָבער האָבען זיי אויפּגעזוכט איינעם וואָס רעדט אזוי, אז ס'קאָן גאָר צו איהם קיין גלויבען ניט זיין און זיין יעדעס וואָרט איז ווי וויין. האָבען זיי איהם געמאַכט פאַר אַ מלך איבער זיך. און דאָס איז זייער שמחה.

האָט זיך דער בעל תּפילה אָנגערופען, אז דאָס קעהר אוראי זיין דער מליץ פון דעם מלך.

און אזוי איז עס טאָקע געווען. און זיי האָבען זיך דערקאָנט און זיי האָבען זיך געפרעהט. און דער מליץ האָט זיי דערצעהלט,

כתה, וואָס האָט זיך נאָכ'ן גרויסען וועלט־שמורעם גענומען האַל־טען מיט דער דעה, אז חכמה איז דער אמת'ער תכלית פון דער וועלט, און זיי האָבען פאַר זיך דעמאָלט אויסגעקליבען אַ גרויסען חכם פאַר אַ מלך. איצט אָבער האָט זיך מיט אַ מאָל אין אונזער לאַנד באַוווּזען אזא גרויסער חכם, וואָס זינט די וועלט שטערט איז נאָך גאָר אזא חכם ניט געווען. און ער האָט אונז דערווּזען מיט גרויס קלוגשאַפט, אז די גאַנצע וועלט איז אַ מעשה, און אז מיר אַלע ווערען געבוירען צוליבע דער מעשה פון דער וועלט און אז סיינער פּוין אונז ווערט ניט פאַרלוירען, וואָרים מיר געהען איבער אין דער מעשה פון דער וועלט אויף שטענדיג און אייביג. און ער האָט אונז דערווּזען, ווי גרויס און שעהן עס איז די מעשה פון דער וועלט און מיט ווי פיעל שענער זי קאָן נאָך ווערען, ווען מענטשען וועלען זי ריכטיג פאַרשטעהן. און אזוי קלוג זענען די רייד פון דעם חכם, אז אינזער פריהערדיגער מלך האָט איהם אליין איבער געגעבען דאָס קעניגרייך. און מיר האָבען איהם איצט געקרוינט פאַר אַ מלך איבער אונז, און איבער דעם איז דאָס איצט אונזער פרייד אזוי גרויס.

און ווי נאָר זיי האָבען דערהערט די דאָזיגע רייד, אזוי האָט זיך דער בעל תפילה גלייך אָנגערופען:

דאָס מוז אוראי זיין דער חכם פון אונזער מלך!

און אזוי איז טאָקע געווען.

און אז זיי האָבען זיך דערזעהן און האָבען זיך דערקאָנט, איז

די שמחה געוואָרען נאָך גרעסער.

נאָך דער שמחה האָט דער חכם ביי זיי געפרענט:

— וואָס איז דאָס פאַר אַ פּאָלק, וואָס איהר פיהרט מיט זיך?

האָבען זיי איהם געענטפערט, אז דאָס זענען די לייט פון דעם

לאַנד פון עשירות, אין זיי האָבען איהם דערצעהלט אויף זוי ווייט

געע זענען שוין פאַרקראָכען אין זייער האות.

באהאלטען א גרויסער ניגון, וואָס דער דאָזיגער ניגון קאָן אויסהוילען די מענשען פון די שרעקליכסטע תּאוּת. ווי נאָר אָבער דער אמת'ער בן מלך איז דערווייטערט געוואָרען פון דעם מלך'ס הויז, איז די כלי פארפאלען געוואָרען. דארפֿען מיר דעריבער איצט געהן זוכען די דאָזיגע כלי, און דער מלך האָט מיר נאָך געזאָגט, אז ווען די כלי וועט געפונען ווערען, וועט אויך אויסגעפונען ווערען, ווער עס איז דער אמת'ער בן מלך, וואָרים איהם איז דאָס געגעבען געוואָרען צו זיין דער שפּיעלער פון דעם גרויסען ניגון...

האָט דער גבור זיך גענומען פרעגען, ווי אזוי די דאָזיגע כלי האָט אויסגעזעהן און ער האָט אויסגעפונען, אז דאָס איז געווען די אייגענע כלי וואָס האָט איהם געהאַלפֿען ביי דעם פּערלענעם שלאָס, וואָס אויף דעם גאָלדענעם באַרג...

האָבען זיי זיך די זאך גוט איבערגעטראַכט אין עס איז ביי זיי געבליבען, אז זיי זאָלען זיך לאָזען זוכען די דאָזיגע כלי. וואָרים זיי האָבען זיך געטראַכט אין זייערע הערצער, אז איצט איז די צייט פון זוכען און געפינען, איצט איז די צייט ווען עס נעמט זיך אויפֿ' בויען דאָס הויז פון דעם מלך, איצט איז די צייט ווען עס געהט אויפגעשטעלט ווערען דאָס לאַנד פון אַלע לענדער.

און דער בעל תּפּילה און דער גבור האָבען זיך פארשטעלט כדי די לייט פון דעם לאַנד פון עשירות זאָלען זיי ניט דערקענען און זיי האָבען זיך אָנגעשלאָסען אין דעם ממונה'ס מחנות, כדי זיי זאָלען אינאיינעם קאָנען זוכען און געפינען.

זענען זיי לאַנג געגאָנגען ביז זיי זענען געקומען צו אַ לאַטר, אין וועלכען עס איז געווען אַ גרויסע פּרייד. האָבען זיי געפרעגט ביי די איינוואוינער פון דעם לאַנד:

— וואָס איז דאָס פאַר אַ פּרייד ביי אייך?

האָבען זיי די איינוואוינער געענטפּערט און געזאָגט:

אז די איינוואוינער פון דעם דאָזיגען לאַנד באַלאַנגען צו דעם

נע רייד. העלפען אָבער האָבען זיי זיך ניט געקאָנט, ווייל אין גאַנץ צען זייער כח איז דאָך געווען אין זייער רייכטיג, און ער איז דאָך געווען פיעל מאָל מעהר רייכער פון זיי אלע...

און אז עס האָט זיך גענומען אויסלאָזען די צייט, וואָס דער גבור האָט זיי געגעבען, האָט זיי דער ממונה באַפוילען, אז זיי זאָלען זיך ניט שרעקען, וואָרים ער וועט זיך ביי דעם גבור אָפּגעטען פאַר נאָך אַ שטיק צייט, און דערווייל זאָלען זיי זיך אלע מאַכען גרייט, וואָרים ער וועט זיי אלע נאָכרעם געהמען מיט זיך און וועט זיי פיהרען צו דעם פלאַץ, פון וואָנען עס קומט די אמת'ע שטאַל־קייט אויף דער וועלט. דעמאָלט וועלען זיי אויך ווערען שטאַרק און וועלען קאָנען ביישטעהן קעגען דעם גבור.

איז דאָס זיי זעהר געפעלען געוואָרען, און זיי האָבען זיך גערנומען גרייטען אין וועג.

און אז דער ממונה איז געקומען צו דעם גבור, האָבען זיי זיך גלייך דערקאָנט און זיי האָבען גלייך געשיקט נאָך דעם בעל תפילה און עס איז ביי זיי געווען אַ זעהר גרויסע פרייד, וואָרים זיי האָבען דאָך גענומען נאָך מעהר גלויבען, אז עס נעמט זיך צוריק אויפבויען דעם מלך'ס הויז, אז עס נעמט זיך צוריק אויפשטעלען דאָס לאַנד פון אלע לענדער. נאָכרעם האָבען זיי גענומען רעדען וועגען די איינוואוינער פון דעם לאַנד פון עשירות, איבער וועלכע דער ממונה האָט איצט געקעניגט. האָט זיך דער גבור אָנגערופען און געזאָגט, אז ער האָט אַ מאָל אליין געהערט פון דעם מלך, אז די תאוה פון געלט איז די שרעקליכסטע תאוה אין דער וועלט.

האָט זיך דער בעל תפילה אָנגערופען, אז ער האָט אויך אזוי געהערט.

האָט זיך דער ממונה אָנגערופען, אז ער האָט אויך אזוי געהערט, נאָר אזוי ווי ער ווייסט, אז אין די אוערות פון דעם מלך האָט זיך אויפגעהאלטען אַזע מין כלי, אין וועלכער עס איז געלענען

ווי נאָר אָבער דער מסונה האָט דערזעהן, ווי זיי כאַפּען די מענשען, וואָס זיי רופּען אָן חיות און עופות אין ווילען זיי מקריב זיין צו איהם, האָט ער זיי באַפוילען דאָס ניט צו טון. ניט איצט און ניט קיינמאָל.

זענען דערהיף די מענשען פון דעם לאַנד פון עשירות געבלייבן בען שטעהן און האָבען זיך געוואונדערט און האָבען געשטוינט... און ווען ער האָט מיט זיי שפּעטער גענומען רעדען, אז נעלט איז ניט דער עיקר תכלית פון דער וועלט, זענען זיי נאָר מבולבל געוואָרען — און זיי האָבען ניט געוואוסט, וואָס צו טון מיט זיך... וואָרים פאַר דער צייט האָבען די רייד פון דעם בעל תפילה גענומען ווי פון זיך אליין קלינגען אין זייערע אויערען, און זיי אליין האָבען ניט גער וואוסט ווי אזוי דאָס איז געשעהן...

אָבער נענען דעם בעל תפילה'ס רייד האָבען זיי נאָך געקאָנט זאָגען אז ער רעדט דערפאַר אזוי קעגען רייכקייט, וואָרים ער אליין איז געוויס קיינמאָל רייך ניט געווען. און דערפאַר ווייסט ער נאָר ניט דעם אמת'ען מעם פון רייכקייט. איצט אָבער האָבען זיי גער זעהן און געהערט דעם גאָט איבער אלע געטער צו זאָגען די אייגענע רייד. און ער ווייסט דאָך געוויס דעם אמת'ען מעם פון רייכקייט... און דער מסונה האָט צו זיי ווייטער געזאָגט:

— זעהט, מיט דער רייכקייט וואָס איך האָב אין מיין רשות קאָן מען דאָך אייך אלע אויסקויפּען, אייך און אייער לאַנד אין נאָך אזוינע רייכע לייט און אזוינע רייכע לענדער ווי אייערע. מען קאָן אָבער מיט מיין רייכקייט און מיט אייער אלעמענס רייכקייט צו זאָמענגענומען ניט אָפּקויפּען די גבורה פון איין אמת'ען גבור. — איז דאָך דערפון געדרונגען, אז דער עיקר תכלית פון דער וועלט איז ניט אין רייכקייט, נאָר אין עפעס אזוינס וואָס מען קאָן נאָר פאַר קיין געלד ניט קויפּען...

האָבען זיי זיך אלץ מעהר און מעהר גענומען שרעקען פאַר זיין

האָט ער זיי גענומען און האָט זיי אוועקגעפיהרט צו דעם באַרג וואו
 עס זענען געשטאנען די גאָלדענע מישען מיט דעם טאָף'ס אוצרות.
 און אז די לייט פון דעם לאַנד פון עשירות האָבען דערזעהן
 די דאָזיגע אוצרות צו וועלכע עס קאָן גאָר אויף דער וועלט קיין
 גלייכען ניט זיין, האָבען זיי זיך ניט געקאָנט איינהאלטען און האָר
 בען גענומען שמרעקען זייערע הענט צו די טישען... ווי גאָר אַבער
 זיי האָבען געוואָלט אָננעהמען אַ זאָך אויף צו באַהאלטען אין זייע-
 רע סליידער האָט זיי דער גאָלדענער מיט אָפגעוואָרפען פון זיך
 אויף עטליכע מיילען....

זענען זיי ווידער געפאלען דעם ממונה צו די פיס און זיי האָר
 בען איהם גענומען בעמען ער זאָל געהן מיט זיי אין זייער לאַנד
 און זאָל הערשען און געוועלטיגען איבער זיי, וואָרים זיי דארפען
 איצט האָבען אזא גרויסען גאָט איבער זיך. וואָרים אַ זעהר שרעק-
 ליכער גבור איז געקומען אויף זייער לאַנד און זיי האָבען ניט ווער
 עס זאָל זיי ראַטעווען פון זיינע הענט.

האָט דער ממונה ביי זיי גענומען פרענען ווער עס איז דער
 דאָזיגער שרעקליכער גבור ? — האָבען זיי איהם דערצעהלט אַלץ
 וואָס זיי האָבען געהערט ווענען גבור פון דעם בעל תפילה. און אז
 דער ממונה האָט דאָס דערהערט, האָט ער גלייך פאַרשטאַנען, אז
 דאָס איז ווייזט אויס געקומען די צייט ווען עס הויבט זיך ווידער
 אָן צונויפשמעלען דאָס לאַנד, וואָס איז אין זיך כולל אַלע לענדער,
 עס הויבט זיך אָן אויפבויען דאָס צושטערטע הויז פון דעם מלך.
 און ער האָט זיך אָנגערופען צו די שלוחים פון דעם לאַנד פון
 עשירות און האָט צו זיי געזאָגט :

— יאָ, איך וועל געהן מיט אייך און איך וועל אייך זעהן העל-
 פּען אין אייער נויט.

און ער איז געגאַנגען מיט זיי און ער האָט זיך געלאָזט זאלבען
 פון זיי צו זיין אַ הערשער איבער זייער לאַנד.

איז געלט, נאָר יענע זענען דאָרט שוין אזוי רייך, אז זיי זענען שוין אלע געמער, און די פּערד אויף וועלכע זיי פּאָהרען זענען אלע לויטער מלאכים, וועלען זיי דעריבער געהן צו יענעם לאַנד וואָס איז פול מיט מלאכים און מיט געמער און וועלען ביי זיי בעמען, אז זיי זאָלען זיי העלפען פון די הענט פון דעם נבור, וואָס איז געגען זייער אמונה.

האַבען זיי פון זיך אויסגעפליבען שלוחים און האָבען זיי גע-
שיקט צו יענעם לאַנד.

ווי אָבער די שלוחים זענען געווען אויפ'ן מיטען וועג, האָבען זיי אָנגעטראָפּען אַ זעהר הויכען מענשען. דער מענש האָט געטראָגן גען אזא מין מאָדנעם הוט, און אזא מין הויכען שטעקען. אין דער הוט מיט דעם שטעקען זענען געווען באַזעצט מיט די טייערסטע דימאָנטען אין דער וועלט, און מיט אזוינע אנדערע טייערע שטיין גער, וואָס ווען מען זאָל צונויפנעמען דאָס גאַנצע רייכטום פון זייער רע געמער מיט דעם רייכקייט פון די געמער וואָס געפינען זיך אין דעם לאַנד וואוהין זיי געהן נאָך הילף, וועט דאָס רייכקייט פון דעם הוט מיט דעם שטעקען אַריבערווענען זייערע אלעמענס רייכקייט.

און אז די שלוחים פון דעם לאַנד פון עשירות האָבען דאָס דערזעהן, זענען זיי גלייך געפאלען אויף זייערע פנימ'ער פאר דעם דאָזיגען גרויכען מענשען, וואָרים נאָך זייער גארעשען שכל איז דאָך אויסגעקומען, אז דער דאָזיגער גרויסער מאַן מיט דעם מאָדנעם הוט און הויכען שטעקען מוז אוראזי זיין דער גאָט איבער אלע געמער פון אלע לענדער.

און דער דאָזיגער גרויסער מאַן מיט'ן הויכען שטעקען איז דאָס געווען דער ממונה איבער די אוצרות פון דעם גרויכען מלך.

און אז דער ממונה האָט דערזעהן, אז זיי חרוש'ען זיך אזוי שטאַרק איבער דער רייכקייט פון זיין הוט און פון זיין שטעקען

דאָזיגע כיתה האָט שוין ביי זיך געהאַט אַ מלך, אַ בעל תפילה, נאָר ווען זיי האָבען דערזעהן דעם אמת'ען בעל תפילה, וואָס ניט נאָר זיין ראַזונען, נאָר אַלע זיינע טואַנגען זיינען געווען תפילה. האָבען ווי אינאוינעם מיט זייער מלך איינגעזעהן, אַז ער פאַסט זיך בעסער צו זיין מלך איבער זיי, און זיי האָבען איהם געמאַכט פאַר זייער מלך.

האָט דער בעל תפילה אין דעם נאָכאַמאָל געזעהן אַ סימן, אַז עס קומט די צייט ווען עס הויבט זיך צוריק אָן אויפשטעלען די גרויסקייט פון דעם אמת'ען מלך, די גרויסקייט פון דעם לאַנד, וואָס איז אין זיך כולל אַלע לענדער...

און ווען דער בעל תפילה איז געקומען צום גבור און זיי האָבען זיך דערקאָנט, איז די שמחה אודאי געווען זעהר גרויס. און דער גבור האָט דערזעהלט דעם בעל תפילה אַלץ וואָס מיט איהם האָט געטראָפּען און ווי אזוי, נאָכדעם ווי ער איז געלאָפּען ווי אַ הירש מיט דער כלי אויף זיינע צוצווייגטע הערנער, האָט ער פּלוצלינג פאַר געבען צו האַלטען זיינע אויגען צו מזרח געווענדט. און ווי נאָר ער האָט אוועקגענומען זיינע אויגען פון מזרח, אזוי האָט מיט אַ מאָל אויסגעבראָכען דער גרויסער שטורעם אין עס האָט איהם גענומען טראָגען אין דער לופטען, ביז ער איז געוואָרען אזוי ווי ער איז, און האָט גענומען פאַלען אַראָפּ. און האָט מיט זיינע אייגענע אויגען געזעהן ווי די טייערע כלי, וואָס איז געווען איינגעוויקעלט אין דער בת מלכה שליער, איז ווייטער געפּלויגען אין דער לופטען אין איז ערנעץ פאַרשוואַנדען געוואָרען...

אין די לייט פון דעם לאַנד פון עשירות, וואָס האָבען זיך אָפּ געבעטען ביי דעם גבור אויף אַ באַשטימטער צייט, האָבען זיך צו נויפגענומען און האָבען גענומען טראַכטען וואָס צו טון. און עס איז ביי זיי געבליבען, — אזוי ווי ערנעץ ווייט פון זיי איז פאַראַן נאָך אַ לאַנד וואָס גלויבט אויך אַז דער עיקר תכלית פון דער וועלט

און ער האָט אונז צומהיילט, אהין און אַהער. און ער איז אַריין צווישען אונזערע וואָנענס מיט עמען. און ער האָט אויפגעגעבען און אויסגעטרונקען אלע וואָס מיר האָבען מיט זיך געפיהרט פאר דער גאַנצער טאָג... איז דאָס פאר אונז געווען אַ גרויס וואונדער, זענען מיר פאר איהם אלע גלייך אַנידערגעפאלען און מיר האָבען זיך געבוקט צו איהם און מיר האָבען איהם געמאכט פאר מײַך איבער אונז. און ער פיהרט דאָס אונז איצט אום איבער דער וועלט. און ער נעמט איין לענדער און ער זוכט ניט קיין נאָלד און זילבער, ווייל ער האָט דאָס פיינט, און ער נעמט ניט קיין אַנדער זאָס רויב. נאָר ער טוט דאָס צוליעב עפעס אַן אַנדער זאָך און אין וואָס די זאָך באַשטעהט זאָגט ער אונז ניט. נאָר מיר מוזען געהן מיט איהם און מיר מוזען איהם פאַלגען. און וועה וועט זיין צו אייך ווען איהר וועט זיך ניט אָפּזאָגען פון אייער נאַרישען שכל. און טויענד מאָל וועה וועט זיין צו אייך, אויב איהר וועט זיך אַנטקעגען שטעלען. וואָרים דעמאָלט וועט ער איבער אייך אויפֿ מידות, פון וועלכער דער בעל תפילה האָט אייך דאָ דערצעהלט, אין ער וועט אייך אָפּווישען פון דעם פנים פון דער ערד.

האָבען זיך די מענטשען פון דעם לאַנד פון עשירות זעהר שטאַרק דערשראָקען פאר די רייד פון דעם שליח און זיי האָבען גענומען בעטען דעם בעל תפילה, אז ער זאָל פאר זיי געהן מיט די שלוחים צום גבור, און זאָל ביי איהם בעטען פאר זיי, אז ער זאָל זיי אָפּ וואַרטען אַ געוויסע צייט, ביז זיי וועלען זיך איבערלייגען און איהם געבען ענטפער.

איז דער בעל תפילה מיט די שלוחים אַוועק צום גבור. און ווי דער בעל תפילה איז אַזוי געגאַנגען אויפֿ'ן וועג מיט די שלוחים פון דעם גבור, האָבען זיי אָנגעטראַפֿען אַ גרויסע כיתה וואָס האָט געגלויבט, אז דער עיקר תכלית איז תפילה. די

בען אויפגעזוכט אן אָרט וואו עס וואַקסען אַ סך יוינגערליבען. און זיי האָבען זיך דאָרט באַזעצט און באַפעסטיגט מיט זייער מלך. אַנדערע ווידער האָבען געזאָגט, אז דער תכלית פון דער וועלט איז חכמה. האָבען זיי פאַר זיך אויפגעזוכט אַ גרויסען חכם און האָבען איהם געמאַכט פאַר אַ מלך איבער זיך.

און נאָכדעם האָט דעם גבור'ס שליח, וואָס האָט זיי דאָס אַלץ דערצעהלט, זיך אָנגערופען :

עס זענען אַרדאי געווען נאָך פיעלע אַנדערע כתות. וואָרים אָט זעהן מיר דאָך, אז איהר זענט אַ כתה וואָס גלויבט, אז געלט איז דער עיקר תכלית פון דער וועלט. אָבער די אַנדערע כתות זענען אין אונזערע ביכער נאָך ניט פאַרשריעבען. די לעצטע כתה וואָס איז אין אונזערע ביכער פאַרשריעבען, איז די כתה פון די גרויסגלידערדיגע. און די גרויסגלידערדיגע זענען מיר אַליין, ווייל מיר האָבען געזאָגט, אז דער עיקר תכלית פון דעם מענשענעם לעבען איז צו גרויסען די גלידער, כדי מען זאָל פאַרנעמען וואָס מער דאָרט אין דער וועלט. און דעריבער איז עסען און טרינקען אויך אַ מיזייל פון דעם תכלית פון דער וועלט, ווייל דורך עסען און טרינקען גרוי-סען זיך די גלידער. און מיר האָבען זיך אויפגעזוכט אזוינעם וואָס עסט אַ סך און האָט גרויסע גלידער, וואָרים אזוינער האָט דאָך מער חלק אין דער וועלט פון אַלע אַנדערע. און מיר האָבען איהם געמאַכט פאַר אַ מלך איבער זיך.

אוינמאָל אָבער ווען מיר, די גרויסגלידערדיגע, האָבען מיט זיך מיטגענומען אַ סך עסען און טרינקען און האָבען זיך געלאָזט איבער דער וועלט אינאיינעם מיט אונזער מלך, און מיר האָבען אָנגעוואָרן מען אַ שרעק אויף דער גאַנצער וועלט מיט אונזער גרויסקייט, איז אונז אַנטקעגען געקומען אונזער איצטיגער גבור. און כאַטש די גאַנצע וועלט האָט זיך געשראָקען פאַר אונז, האָט ער זיך פאַר אונז ניט געשראָקען, און ער האָט אונז אָפגעשטעלט אויף אין מיטען וועג.

און בהמה איז דאָך אין דעם, וואָס אַ מענש קאָן ריידען און אַ בהמה קאָן ניט. איז דאָך דערפון גערונגען, אז דער עיקר תכלית פון דעם מענשען איז דאָס ריידען. זענען זיי געגאנגען און האָבען פאר זיך געזוכט אַ מלך, ביז זיי האָבען באַגעגענט אַ פאַרווירטען מענשען, וואָס האָט אַלץ געהאַלטען אין איין ריידען צו זיך אליין, און דערצו האָט ער נאָך גערעדט אויף פאַרשיעדענע לשונות. איז ער זיי זעהר געפעלען געוואָרען. וואָרים וואָס מעהר לשונות איינער רעדט, אַלץ מעהר שייך ער זיך דאָך אָפּ פון אַ בהמה, און דערצו האָט ער דאָך נאָך זייער פערשטאַנד זעהר שמאַרק ליעב צו ריידען, וואָרים ער רעדט דאָך אפילו צו זיך אליין. האָבען זיי איהם דערפאַר אויפגענוי מען פאַר אַ מלך איבער זיך און האָבען זיך מיט איהם באַזעצט און באַפעסטיגט אין אַ לאַנד.

איין כּתה ווידער איז געווען אזא, וואָס האָט גערונגען, אז דער תכלית פון דער וועלט איז פרייד, וואָרים ווען אַ מענש ווערט געבוירען איז אַ פרייד, ווען אַ מענש האָט אַ תּוּנָה, איז אַ פרייד, און ווען מען נעמט אָפּ אַ מדינה, איז אַ פרייד. איז דאָך דערפון געדרונגען, אז פרייד איז די גרעסטע זאַך אין דער וועלט. דעריבער דאַרף מען זיי פאַר אַ מלך איינעם וואָס איז שמענדיג פּרעהלאַך. האָבען זיי אָנגעטראָפּען אַ נוי, וואָס איז געווען אָנגעבון אין אַ צוריסע־נער העמד און אין צוריסענע לייווענטענע פלידערען, נאָר ער האָט אין איין האַנד געטראָגען אַ פּלאַש בראַנפּען, און האָט געמאַנצט און איז געווען זעהר פּרעהלאַך, און נאָך איהם זענען נאָכגעגאנגען אַ סך נויים און ער האָט זיי אַלע געמאַכט פּרעהלאַך מיט זיינע שטיק, וואָרים ער איז געווען שיכור. האָט די כּתה ביי זיך אָפּגעמאַכט, אז ער איז דער ריכטיגער מענש, וואָרים כאַמש ער איז אָפּגעריסען און אָפּגעשליסען איז ער אליין פּרעהלאַך און מאַכט נאָך אַנדערע פּרעהלאַך. און ער איז זעהר געפעלען געוואָרען אין זייערע אייגען. און זיי האָבען איהם געקרוינט פאַר אַ מלך איבער זיך און זיי האָט

לאַנד, און זיי האָבען זיך דאָרט באַזעצט און באַפעסטיגט מיט זייער מלך.

אן אנדער כּתה ווידער האָט געזאָגט, אז דער תּכלית פון דער וועלט איז ניט כּבוד, נאָר פאַרלענדונג. וואָרים מיר זעהן דאָך אז אלץ, וואָס איז דאָ אין דער וועלט, סיי אין גראַז, סיי אין פּרוכטען, סיי אין חיות סיי אין מענשען, ווערט צום סוף פאַרלענדט... האָבען זיי זיך אויך אָפּגעטיילט פון די אנדערע מענשען און זענען אַוועק זוכען אַ מלך פאַר זייער כּתה. ווי זיי זענען אזוי געגאַנגען האָבען זיי מיט אַ מאָל דערהערט אַ גרויס געשריי. האָבען זיי געפרעגט: — וואָס איז דאָס פאַר אַ געשריי? האָט מען זיי געענטפּערט און געזאָגט, אז דאָס האָט איינער נאָר וואָס געקוילעט זיין אייגענעם פּאָטער און זיין אייגענע מוטער, און זיין ווייב, און זיינע קינדער. און אז די מענשען פון דער כּתה האָבען האָבען דאָס דערהערט, האָבען זיי זיך אָנגערופּען און האָבען געזאָגט:

— יעדער רוצה דינט דאָך דעם אמת'ען תּכלית פון דער וועלט, ווייל ער דינט דאָך דעם תּכלית פון פאַרלענדונג, אָבער דער דאָזיגער איז דאָך אידאי זעהר אַ גרויסער רוצה. און מען קאָן זיך שוין נאָר קיין גרעסערען רוצה פון איהם ניט פאַרשטעלען.

אין זיי זענען געגאַנגען און האָבען איהם געמאַכט פאַר אַ מלך איבער זיך, און זיי האָבען פאַר זיך אויפגעזוכט אַ לאַנד, וואָס זאָל זיך פּאַסען פאַר זיי. און זיי האָבען זיך דאָרט באַזעצט און באַפעסטיגט מיט זייער מלך.

נאָך אנדערע האָבען זיך אויסגעטיילט אין אַ בעזונדער כּתה דערפאַר וואָס זיי האָבען גע'טענה'ט, אז אַ שעהנע פּרוי בריינגט צום עיקר תּכלית פון דער וועלט, און זיי זענען דעריבער געגאַנגען און האָבען פאַר זיך אויפגעזוכט אַ זעהר שעהנע זונה און האָבען זי גע'מאַכט מלך איבער זיך.

אן אנדער כּתה האָט געזאָגט, אז דער חלוס צווישען מענשען

ווען זיי האָבען גענומען צווישען זיך קלאָהר ווערען אין וואָס עס באַשטעהט דער תכלית פון דער וועלט, האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז עס זענען דאָ זעהר אַ סך דעות. און איבער די דאָזיגע דעות זענען די מענשען צוטיילט געוואָרען אין אַ סך כתות.

אַ מהייל מענשען האָבען געזאָגט, אַז דער תכלית פון דעם מענשענ'ס לעבען אויף דער וועלט איז כבוד, וואָרים יעדער מענש זוכט דאָך צו פרינען כבוד, און קיין מענש קאָן ניט פאַרליידען, אַז מען זאָגט עפעס קעגען זיין כבוד... און אפילו נאָך עמיצענס טויט זוכען מענשען אויף אַפּצונעבען כבוד. איז דאָך דערפון געדרוינגען, אַז כבוד איז דער עיקר תכלית. און די דאָזיגע מענשען וואָס האָר בען געהאַט אזאַ דעה האָבען זיך אויסגעמהיילט פון די אַנדערע מענשען, און זיי האָבען פון זיך געמאַכט אזאַ כחה, און זיי זענען אַוועק צו זוכען פאַר זיך אַ מלך. זענען זיי אזוי לאַנג גענאַנגען, ביז זיי האָבען באַגעגענט אַן אַלטען בעטלער, אַ ציגיינער מיט זעהר פיעל ציגיינערס. דער אַלטער בעטלער איז שוין געווען שטום און בלינד און קרום, נאָר די עטליכע הונדערט ציגיינער וואָס זענען גענאַנגען מיט איהם, זענען אָבער אַלע געווען זיינע קינדער און קינדס־קינדער. האָבען זיי דערפאַר אַלע געפּאָלנט זיינע באַפעהלען. און זיי האָר בען איהם אַפּגעגעבען גרויס כבוד. און איהם איז דאָס נאָך אַלץ קאַרג געווען, און ער האָט נאָך אַלץ פאַר־איינס געוואָלט מעהר און מעהר כבוד, און האָט זיך אַלץ געהאַלטען אין איין כעס/ען, און האָט אַלע מאָל פאַרלאַנגט, אַז דער זאָל איהם טראָגען, דער — בריינגען, דער — דערלאַנגען... און אַז די כחה וואָס האָט געגלויבט, אַז דער עיקר תכלית פון דער וועלט איז כבוד, האָט דאָס דערזעהן ווי פיעל כבוד דער בעטלער האָט און ווי שטאַרק ער יאָגט זיך נאָך אַלץ מעהר אין מעהר כבוד, האָבען זיי ביי זיך אַפּגעמאַכט, אַז ער איז דאָס דער ריכטיגער מלך פון כבוד, און זיי האָבען איהם דערפאַר אויפגענומען פאַר אַ מלך איבער זיך. און זיי האָבען פאַר זיך אויפגעזוכט אַ

וועה צו אייך און וועה צו אייער נאָרישען שכל! ווי טיעף
 איהר זענט פאַרזינקען אין אייער תאוה צו נעלט, אז אפילו ווען מען
 דערזעהלט אייך פון דעם גרויסען און ליכטיגען מלך האָט איהר
 נאָר אין זינען זיינע גאָלדענע טישען... איהר זענט דאָך גלייך צו
 גנבים, וואָס מען פיהרט צו באוואונדערען די שעהנקייט פון דעם
 מלך'ס הויז, און זיי האָבען נאָר אין זינען צו קוקען אויף זאכען
 וואָס מען קאָן לייגען אין קעשענע.

און אז די מענשען האָבען דערהערט אזוינע רייד, זענען זיי
 אָנגעפאַלען אויף דעם בעל תפילה און האָבען איהם נאָר געוואָלט
 הרג'ענען.

זענען אָבער דערביי אויך געווען די שלוחים וואָס דער גבור
 האָט געשיקט אין לאַנד כדי צו וואָרענען די איינוואוינער, אז זיי
 זאָלען זיך בעסער אונטערנעבען, האָבען זיי זיך איינגעשטעלט פאַר
 דעם בעל תפילה. און איינער פון זיי האָט זיך אויפגעשטעלט און
 האָט צו זיי אזוי געזאָגט:

דער בעל תפילה האָט אייך דאָ דערזעהלט, וואָס עס איז געווען
 איידער אויף דער וועלט איז געקומען דער גרויסער שטורעם. און
 איך וועל אייך דערזעהלען, וואָס עס איז געווען אויף דער וועלט
 נאָך דעם גרויסען שטורעם. וואָרים מיר האָבען אזוינע ביכער וואו
 עס איז פאַרשריבען, ווי אזוי די וועלט האָט זיך אָנגעהויבען איינ-
 טהיילען נאָך דעם גרויסען שטורעם.

וואָרים נאָכ'ן גרויסען שטורעם, ווען עס האָבען זיך צונויפ-
 געזאַמעלט אלע מענשען פון דער וועלט און זיי האָבען גענומען
 טראַכטען, אז זיי דאַרפען האָבען אַ מלך, האָבען זיי זיך פאַנאָרער-
 געטהיילט אין זייערע דעות.

פון אָנהויב האָבען זיי אלע געהאַט איין דעה, וואָרים זיי
 האָבען אלע געזאָגט, אז מען דאַרף האָבען אַ מלך, און אז דער מלך
 דאַרף זיין אזא, וואָס פאַרשטעהט דעם תכלית פון דער וועלט. נאָר

מיט דער צייט האָט ייִדער פון גונז זיך נאָר אָפּגעוואוינט צו טראַכטען פון דעם גרויסען אומגליק, ביז מיר האָבען כמעט אינײַנצען פאַרנעמען ווער מיר זענען און פון וואָנען מיר שטאַמען. און קיינער פון אונז קאָן שוין נאָר מעהר ניט געהן צו דעם אָרט וואו ער קאָן באנייען זיין כח, וואָרים די וועלט איז דאָך שוין געוואָרען אַן איבערנעקעהרטע און מען דאַרף שוין איצט האָבען נאָר אַנדערע וועגען...

אָבער דאָס ביסעל כח, וואָס איז ביי אימליכען פון אונז געבליבען פון לאַנג, איז נאָך אויך זעהר גרויס.

אין דעריבער, ווי נאָר איך האָב דערהערט פון דעם אָנסומען פון דעם גרויסען גבור, ווי נאָר איך האָב דערהערט פון זיינע וועגען אין פון זיינע טואונגען, אזוי האָט פאַר מיר גלייך אויפגעשיינט די גאַנצע מעשה, אזוי האָב איך גלייך אויפגעצייטערט מיט אַ גרויס ציטערניש, וואָרים אַ גרויס ליכט איז מיט אַ מאָל אויפגעגאַנגען פאַר מיינע אויגען, וואָרים איך האָב דערפיהלט, אז עס קומט די צייט ווען עס נעמט זיך צוריק אויפבויען דאָס הויז פון דעם מלך, עס נעמט זיך צוריק אויפשטעלען דאָס לאַנד וואָס איז אין זיך כולל אַלע לענדער, עס נעמען זיך אויפזוכען דעם מלך'ס הויזגעזינד.

איז די איינוואוינער פון דעם לאַנד פון עשירות די מעשה פון דעם בעל תפילה זעהר געפעלען געוואָרען, אָבער דאָס ערשטע פון וואָס זיי האָבען גענומען טראַכטען נאָך דער דאָזיגער מעשה איז געווען, אז זיי דאַרפען זיך איצט אַלע לאָזען זוכען דעם באַרג, וואו עס שטעהען די נילרענע טישען מיט די אוצרות פון דעם מלך, וואָרים, זיי האָבען זיך געזאָגט, אז די אוצרות פון אזא מלך דאַרפען דאָך געוויס ווערט זיין זעהר פיעל געלט!...

און אז דער בעל תפילה האָט דאָס דערהערט, האָט ער צו זיי אויסגעשריען:

וויינט אויף איהר נרויסען אומגליק, וואָס נאָך אזוי פיעל לאַנגע יאָהרען פון ביינסען און האַפען, אז אָט אָט וועט זי אויפגעזוכט ווערען, און באַפרייט ווערען, און געבראַכט ווערען צוריק אין דעם הויז פון איהר פאָטער, איז נאָר דאָס גאַנצע הויז צושטערט גע- וואָרען. און כאַטש איך האָב געזעהן דעם ים פון איהרע בלוטיגע טרערען, און האָב גוט געוואוסט, אז איך בין ערגעץ ניט ווייט פון איהר, פונדעסטוועגען האָב איך זי אַליין ניט געקאָנט זעהן און געפונען.

און אזוי בין איך אויך פאַרבייגעגאַנגען אַ ים פון וויין און האָב געוואוסט, אז דאָס איז געוויס פון די רייד פון דעם מליך, אז דאָס מוז ער דאָ ערגעץ זיין און ריידען אזוי פיעל טרייסט ווערטער פאַר עמיצען פון דעם מלך'ס הויז, פון דעסטוועגען האָב איך איהם אַליין ניט געקאָנט זעהן און געפינען.

און אזוי בין איך אַלץ ווייטער געגאַנגען ביז איך האָב דער- זעהן אַן אויסגעשטרעקטע האַנט און איך האָב דערקאָנט, אז דאָס איז די האַנט פון אונזער חכם, און איך האָב דערזעהן ווי אין די סנייטשען און אין די צייכענס פון דער האַנט זענען געווען אויס- געקריצט אַלע זעגען פון דער וועלט, אָבער איך בין געגאַנגען און געגאַנגען און דעם חכם אַליין האָב איך ניט געקאָנט זעהן און גע- פינען.

און אזוי בין איך אויך פאַרבייגעגאַנגען אַ באַרג, אויף וועלכען עס זענען געשטאַנען די גילדערנע טישען מיט די אוצרות פון דעם מלך, אָבער דעם ממנה איבער די אוצרות האָב איך פאַרט ניט גע- קאָנט זעהן און געפונען.

און איך בין אויך פאַרבייגעגאַנגען אַן אָרט, וואו איך האָב גע- זעהן ליגען דעם בויגען פון אונזער גבור, אָבער דעם גבור אַליין האָב איך אויך ניט געקאָנט זעהן און געפינען.
און אזוי בין אויף היינטיגען טאָג.

פאלען געוואָרען. און אזוי איז ערנעץ אויף דער סלף שוועק און
מען ווייסט ניט וואו...

און אזוי זענען מיר אלע צושפרייט געוואָרען און מיר האָבען
זיך איינס דאָס אנדערע ניט געקאָנט געפינען, כאָטש מיר האָבען
זיך זעהר לאַנג אַרומגעזוכט.

וואָרים אויף דער וועלט איז נאָך דער איבערקערעניש געקומען
א שרעקליכע פאַרבליענדעניש.

וואָרים, אז איך בין שוין אַפילו געקומען צו אַן אָרט, וואו איך
האָב מיט מיינע אויגען געזעהן דעם מלך'ס קרוין און איך האָב גע-
וואוסט, אז דאָ מוז ערנעץ זיין דער מלך, האָב איך אָבער דעם סלף
פאַרט ניט געקאָנט זעהן און געפינען.

און אזוי בין איך ווייטער געגאַנגען, ביז איך בין געקומען צו
א פּלאַץ איבער וועלכען עס האָבען זיך געשפרייט טייכען מילך און
איך האָב פאַרשטאַנען, אז די טייכען קומען געוויס פון דער מלכה'ס
מילך, וואָרים מיר האָבען אלע געוואוסט, אז זינט זי איז געוואָר
געוואָרען, אז דער בן מלך איז אַ פאַרביטענער, — אז זי האָט אויס-
געזויגען ניט דעם אמת'ען בן מלך, פלעגט איהר פון מאל צו מאל
צוריק קומען די מילך. און די מילך פלעגט געהמען שפאַרען צו
דער ברוסט און פלעגט געהמען רינען אין טייכען... און כאָטש
איך בין איצט פאַרבייגעגאַנגען די דאָזיגע טייכען, פון דעסמועגען
האָב איך די מלכה אַליין ניט געקאָנט זעהן און געפינען.

און אזוי בין איך אויך פאַרבייגעגאַנגען אַן אָרט, וואו איך
האָב דערזעהן און דערקאָנט די נאָלדענע האָר פון דעם אמת'ען בן
מלך, אָבער דעם בן מלך אַליין האָב איך ניט געקאָנט זעהן און
געפינען.

און איך בין אויך צוגעקומען צו א ים פון בלוט און איך האָב
פאַרשטאַנען, אז דער ים איז דאָס געוויס געוואָרען פון דער בת
מלכה'ס בלוטיגע טרערען, אז זי זיצט דאָ ערנעץ ניט ווייט און

זיך געהאַט זעהר פיעל פון דעם גרויסען כח פון ליעבע, זיין ליעבע איז געווען ווי אַ גרויסע און ליכטיגע תפילה, און זי איז געווען אָנגעקניפט אין דעם מלך'ס הויז ווי די זון אין דעם באַטאָניגען הימעל און האָט געפינקעלט ווי די שטערען און די לבנה אין דעם הימעל פון אַ נאַכט וואָס איז ליכטיג. דער דאָזיגער האָר איז דאָס געווען דעם מלכ'ס אוהב נאמן און דער מלך האָט איהם אויך זעהר ליעב געהאַט, און ער האָט איהם דערפאַר אָנגעוויזען דעם וועג, וואָס פיהרט צו דעם קוואַל פון ליעבע, און זיין ליעבע איז דורכדעם געוואָרען אזוי גרויס, אז עס קאָן גאָר צו איהר קיין גלייכען ניט געמאַלט זיין.

און אזוי האָט אויך מיר דער מלך אָנגעוויזען דעם וועג, וואָס פיהרט צו תפילה, וואָרים ער האָט צו מיר געזאָגט, אז אָהן תפילה האָט קיין זאך קיין האַפּט ניט, אז וואָס מעהר תפילה עס איז דאָ אין אַ זאך אַלץ גרעסער איז איהר טואונג, אַלץ ווייטער איז איהר גאַנג.

דערווייל אָבער האָט זיך אונטערנערקט דער גרויסער אומ'גליק, וואָרים אונזער גבור איז ניט געווען, און אז עס איז געקומען די צייט, אז יעדער איינער פון אונז האָט באַדאַרפט געהן אין זיין אָרט צו באַנייען זיין כח, איז ווי מיר האָבען זיך צושייד און יעדער פון אונז איז אַוועק אויף זיין וועג, אזוי האָט אויף דער וועלט אויס'געבראַכען אַ גרויסער שטורעם... און דער שטורעמוינד האָט איר בערגעמישט גאָר די וועלט, און ער האָט געמאַכט פון ים טרוקעניש און פון טרוקעניש — ים. און ער איז אַריין אין דעם הויז פון מלך, און ער האָט צושטערט דאָס גאַנצע הויז... און אין מיטען דעם שטורעם האָט די מלכה דערהערט דאָס שרייען פון איהרע פאַרלאָרענע קינדער, און עס איז איהר צוריק אַריין די מלך אין ברוסט און זי האָט זיך געלאָזט לויפען גאָר די געשריען און זי איז ערגעץ פאַר

זוכען די בת מלכה איז ער דערווייל אַוועק און איז נאָך ביו איצט
ניט געקומען...

אין דער שני למלך איז געווען אזא גרויסער גבור, אז זיין גבורה
האָט צו זיך נאָר קיין גלייכען ניט געהאַט.

די גרויסע גבורה איז געקומען צום גבור דורכרעם, וואָס ער איז
אַליין געווען אַן אמת'ער גבור, וואָרים עס איז אַלעמאָל געווען
תפילה אין זיין גבורה, האָט איהם דערפאַר דער מלך ליעב געקראָגען
און האָט איהם געוויזען דעם וועג צום קוואַל פון גבורה. איז דער
שני למלך דורכרעם געוואָרען דער גרעסטער גבור אין דער וועלט.
וואָרים ער האָט געקראָגען אזא כח, אז ווי נאָר ער הויכט אויף דעם
שווערד אין זיין האַנד, אזוי צולויבען זיך אַלע עלטסטע פון דעם
שונא'ס חיל, און דאָס חיל ווערט צוטומעלט. און ניט ער אַ מאָך
מיט איין שאַרף פון זיין שווערד קריגען די חילות די דאָר;
און ניט ער אַ מאָך מיט'ן צווייטען שאַרף פון זיין שווערד געמען די
חילות פאַלען ווי פליגען אין אָנהויב ווינטער.

און אזוי האָט אויך דער מלך געהאַט אַ מליץ. און דער מליץ
אַליין איז אויך געווען אַ גרויסער מליץ, וואָרים עס איז געווען
תפילה אין זיינע שענע רייד, האָט איהם דערפאַר דער מלך אָנ-
געוויזען דעם וועג וואָס פיהרט צום קוואַל פון שעהנסייט. און
זיינע רייד האָבען גענומען טריפען ווי אַ באַפרוכטענדער רע-
גען און זיינע רייד האָבען גענומען פליסען ווי אמת'ער וויין.

און אזוי האָט דער מלך אויך געהאַט אַ גרויסען חכם, וואָס איז
אַליין אויך געווען אַ חכם, און אזוי ווי עס איז געווען תפילה אין
זיין חכמה, האָט איהם דערפאַר דער מלך ליעב געקראָגען און האָט
איהם אויסדערוועהלט און האָט איהם אָנגעוויזען דעם קוואַל פון חכמה
און דער חכם איז דורכרעם געוואָרען דער גרעסטער חכם אין דער
וועלט.

און אזוי האָט דער מלך אויך געהאַט אַ האַר, וואָס האָט אין

ווי עס ריימלען פרוכטבארע וואַרצלען אין דער ווינטערדיגער ערד; הערט שוים די מעשה וואָס איז אין מיר אויפגעשפרונגען ווי אַ לייב, וואָס וויל זי. שטייג צוברעכען, וואָרים ווי עס דערפיהלט די ערד איהר פרוכטבאָרטייט מיט די ווינטען פון אָנהויב זומער, ווי די ערד געהט זיך שפרייטען מיט גרינס נאָך די ערשטע זומער רענענס, ווי די לופט ווערט פול מיט פרישע ריחות און מיט געשרייען פון די ניי אָנגעקומענע זומער פויגעל, אזוי האָט מיט אַ מאָל גענומען פיהלען מיין האַרץ, ווען איך האָב דערהערט וועגען דעם אָנסומען פון דעם גרויסען נבור, וואָרים ער זעהט אויס צו זיין דער נבור, דער שני למלך פון דעם מלך פון דעם לאַנד פון אלע לענדער.

וואָרים אַמאָל איז אויף דער וועלט געווען אַ לאַנד, וואָס האָט אין זיך כולל געווען אלע לענדער. און אין דעם לאַנד איז געווען אַ גרויסער און ליכטיגער מלך, וואָס פלעגט זיך יאָמענדיג אויפֿ־האַלטען אונטער פאַרהאַנגען, וואָרים זיין ליכטיגקייט איז אזא, אז קיינער איז ניט געווען שטאַרק גענוג דאָס צו זעהן.

אַבער ווען די מענטשען איבער וועלכע עס האָט געהערשט דער מלך פון דעם לאַנד פון אלע לענדער האָבען גענומען זינדיגען, איז דער מלך פאַראונגליקט געוואָרען...

דער ערשטער אונגליק פון דעם ליכטיגען מלך איז געווען, אז זיין איינציגער זוהן, דער שענער בן מלך, איז פאַרביטען געוואָרען אין דעם טאָג פון זיין געבורט. און אַן אנדערער האָט גענומען וואָס סען אויף זיין אָרט...

דער צווייטער אומגליק האָט געמראָפען גלייך נאָכ'ן ערשטען, וואָרים דער מלך האָט פון זיך פאַרטריבען זיין טאָכטער, די שעניצ בת מלכה, אין אַ בייזער שעה, און האָט זיך נאָכדעם ניט געקאָנט טרייסמען.

האָט דעם מלך'ס שני למלך, דער נבור, ניט געקאָנט צוועהן דעם מלך'ס צער, האָט ער זיך אויסגערומען — ער וועט געהן אויפֿ־

ניט אונטער, לאָזט ער אַוועק אונטער דעם שאַרף פון זיין שווערד. אין אז די איינוואוינער פון דעם לאַנד פון עשירות האָבען דערהערט די דאָזיגע זאָך, איז אויף זיי אוראי אָנגעפאלען אַ זעהר נרויסער שרעק. זיי וואָלטען אונטערנעשטאַנען זיך אינטערצונעבען צום גבור, אָבער דאָס וואָס זיי האָבען זיך דערוואוסט אז ער האַלט ניט פון געלט איז ביי זיי געווען ערגער פון אַלץ, וואָרים דאָס האָט דאָך געהייסען, אז ער האַלט ניט פון זייער אמונה. און פאַר דעם זענען זיי געווען נרייט זיך מסריב צו זיין, וואָרים זיי האָבען זיך געטראַכט: וואָס איז דען דער נאַנצער לעבען און די נאַנצע וועלט, אויב ניט דאָס געלט און דאָס גאָלד און דאָס זילבער ? !

דערווייל איז אָבער דער גבור מיט זיינע חילות געקומען אַלץ נעהענטער צו זייער לאַנד. און ווי דעם גבור'ס שטייגער איז נעך ווען, האָט ער געשיקט צו דעם לאַנד עטליכע פון זיינע גבורים, אז זיי זאָלען פריהער אויפאָרערען די איינוואוינער פון דעם דאָזיגען לאַנד — זיי זאָלען זיך אונטערגעבען.

אין ווי נאָך דער בעל תפילה האָט דערהערט פון דער דאָזיגער זאָך, איז פון איהם גלייך ווי אַ שלייער אַראָפּגעפאלען. ער האָט מיט אַ מאָל אין זיך דערפיהלט אַ גאָר נייעם און נרויסען כח, און ער האָט זיך געהייסען אַרויספיהרען פון געפענגעניש, וואָרים ער האָט עפעס אַזוינס צו זאָגען צו די באוואוינער פון דעם דאָזיגען לאַנד, וואָס קאָן זיי העלפען אין זייער איצטיגען אומגליק.

האָט מען איהם אַרויסגעפיהרט אויפ'ן מאַרק־פלאַץ, און עס האָבען זיך אַרום איהם פאַרזאַמעלט אַ סך מענטשען צו הערען וואָס עס זענען די ווערטער, וואָס ער האָט זיי איצטער צו זאָגען.

און ער האָט זיך אויפגעשטעלט און האָט צו זיי אַזוי געזאָגט: — הערט אויס איהר צושראָקענע באוואוינער פון דעם דאָזיגען לאַנד פון רייכקייט. הערט אויס די מעשה וואָס איך האָב אייך צו דערזעהלען; הערט אויס די מעשה וואָס האָט געדרימעלט אין סיר,

— ווי שיקט זיך אז מענשען זאָלען ניט האָבען קיין צייט צו הערען דאָס, וואָס איז דאָס וויכטיגסטע פאַר זיי אין זייער לעבען? ... האָבען זיי דערויף שנעל געענטפערט, אז דאָס וויכטיגסטע אין לעבען איז געלט, און אז דערפאַר טאַקע האָבען זיי קיין צייט ניט, ווייל זיי איילען זיך אַרײַנצוקריגען וואָס מעהרער געלט.

האָט זיך דער בעל תפילה גענומען די זאַך זעהר שטאַרק צום האַרצען, און ער האָט אָפּגעזיפּצט און אָפּגעוואָרט אַ ווייל, אין האָט זיך צו זיי נאָכדעם באַווײַזען אַ גאַנץ אַנדערער, און האָט זיך נאָכ־דעם אויף אַ גאַנץ אַנדער אָפּן גענומען רעדען צו זיי וועגען תפילה. און אז די מענשען פון דעם לאַנד פון עשירות האָבען זיך אומגעקוקט, אז זיי האָבען דאָ צו טון מיט איינעם וועמען מען קען ניט אָפּשטופּען אזוי לייכט, וואָרים ער האָט אין זיך אזא מין כח, וואָס אז ער שטעלט עמיצען אָפּ, מוז ער בלייבען שטעהן און הערען, איז זיי פון דעם געוואָרען זעהר שלעכט, האָבען זיי גענומען אין האָבען איהם איינגעשפּאַרט אין תפיסה.

דערווייל אָבער האָט זיך מיט אַ מאָל געלאָזט הערען, אז אויף דער וועלט איז אויפגעקומען אַ גרויסער גבור, וואָס האָט אַרום זיך צינויפגענומען זעהר פיעל גבורים, און ער געהט מיט זיי אום איי־בער דער וועלט און נעמט איין מדינה נאָך מדינה, און אז ער געהט איצט מיט זיין וועג צו דעם לאַנד פון עשירות.

און דער גבור איז געווען אזא, וואָס פאַר איהם איז גענאָנגען זיין שם.

און זיין שם איז געווען, אז ער איז ניט אַ גבור ווי די גבורים וואָס פאַר איהם, וואָרים ער זוכט ניט קיין זאַק רויב און ער האָט פיינט געלד און גאָלד און זילבער. נאָר ער וויל, אז די מדינות זאָלען זיך איהם אונטערגעבען צוליעב אַ זעהר וויכטיגען ענין, וועגען וואָס ניט אלע פאַרשטעהען... און די מדינות וואָס גיבען זיך איהם אונטער, טוט ער ניט קיין שלעכטס. נאָר די מדינות וואָס גיבען זיך איהם

און די ניט גלויביגע מענשען ווערען רוצחים און גזלנים, און זיי גזלנ'ען אזוי לאנג ביז זיי ווערען רייך און ווערען געמער און הייסען זיך נאָכדעם בריינגען קרבנות פון די מענשען וואָס ווערען גערופען חיות אָדער עופות...

און ווען דער בעל תפילה האָט דערהערט פון דער דאָזיגער ווילדער מדינה, האָט ער אַ שווערען קרעכץ געטון און האָט זיך אזועקעלאָזט אַהין, כדי צו העלפען יענע ווילדע מענשען.

און אז ער איז אָנגעקומען אַהין אין דעם לאַנד פון עשירות, איז ער פריהער אַריין צו איינעם פון די מענשען וואָס איז דאָרטען פארעכענט פאר אַ חיה, און ער האָט מיט איהם אָנגעהויבען צו דערען, אז אַ מענש דאַרף וויסען וועגען דעם וואָס איז וויכטיגער פּין אַלץ אין דער וועלט. האָט איהם דערויף יענער גלייך געענט פערט, אז ער ווייסט זעהר גוט וואָס עס איז דאָס וויכטיגסטע אין דער וועלט. דאָס וויכטיגסטע אין דער וועלט איז געלט. אַ מענש דאַרף זעהן צו האָבען זעהר אַ סך געלט און דאַרף שטענדיג זעהן צו האָבען אַלץ מעהר און מעהר, וואָרים דורך געלט קען מען אפילו ווערען אַ גאָט און אָהן געלט איז מען אַ חיה.

האָט דער בעל תפילה זיך איראוי גענומען איהם דערווייזען, אז דאָס וויכטיגסטע אין לעבען איז תפילה. און אז דער וואָס טוט תפילה און ווייסט דעם ריכטיגען וועג פון תפילה, איז גאָר אַ פיעל בעסערער און רייכערער מענש פּין דעם וואָס האָט געלט.

האָט זיך דער מענש פון איהם אויסגעלאַכט און האָט שוין מעהר ניט געוואָלט הערען וואָס ער רעדט. האָט זיך דער בעל תפילה גענומען ווענדען צו די אנדערע מענשען פון דעם לאַנד עשירות.

האָבען איהם אויך יענע ניט געהערט און ניט געוואָלט הערען. — מיר האָבען ניט קיין צייט פאר אזוינע רייד, — האָבען זיי איהם אַלע געענטפערט.

און דער וואָס פאַרמאָגט הונדערטער טויזענדער באלאַנגט צו אַן אַנדער פּאָהן, און אזוי אַלץ לויט דער צאָהל טויזענדער וואָס איינער פאַרמאָגט. און אויב איינער פאַרמאָגט נאָר אַ סך טויזענדער, איז ער אַ מלך, און אויב איינער פאַרמאָגט נאָך מעהר טויזענדער, איז ער אַ מלך איבער אַלע מלכים, און אויב איינער פאַרמאָגט מיליאָן אָנען איז ער אַ נאָט. און דער וואָס פאַרמאָגט נאָר אַ סך מיליאָן נען איז ער אַ נאָט איבער אַלע נעטער.

און אזוי ווידער צוריק: אויב איינער פאַרמאָגט נאָר אַ ביסעל נעלט, איז ער נלאָט אַ מענש, און אויב איינער פאַרמאָגט נאָך וועיניגער נעלט איז ער שוין אַפילו קיין מענש ניט, נאָר אַ חיה, אָדער אַן עוף. און דערפאַר האָבען זיי ביי זיך מענשען, וואָס זיי רופען — לייבען, פּערד, נענז און אַנדערע נעמען פון חיות און עופות. דער פאַר אָבער איז ביי זיי אַ פּערד, וואָס איז אויסגעפּוצט אין אַ נעשפּאַן פון גאָלד און זילבער אַ מלאַך און מען דאַרף איהם אָפּגעבען כבוד פון אַ מלאַך. און אַ הונט וואָס טראָגט אַ רייכען צוים אויפ'ן מויל, איז ביי זיי אַ שטערען, און אזוי האָבען זיי ביי זיך נעהאַט אַלערליי מלאכים און אַלערליי שטערען און מזלות. און יעדער נאָט האָט ביי זיי געראַפט אַרומפּאָהרען אויף מלאכים און פאַר איהם אין נאָך איהם האָבען נעמוזט נאָכלויפּען שטערען אין מזלות...

און זיי האָבען ביי זיך אזוינע היטער, וואָס גיבען אַכט טונג, אַז טאָמער פאַרלירט עמיצער פון די מלאכים אָדער פון די נעטער פון זיין רייכקייט, זאָל ער ווערען אויס מלך, אָדער אויס נאָט, אָדער ער זאָל נאָר אַרויסגעוואָרפּען ווערען פון דער פּאָהן, צו וועלכער ער איז געווען פאַרעכענט.

און זיי האָבען אויך אזוינע מענשען, וואָס גלויבען אין די געזעצן און זענען זיך מסריב צו זיי...

און זיי האָבען אויך אזוינע מענשען, וואָס זענען ניט קיין גלויביגע.

הייט, ביז עס וועט קומען אייער צייט פון רעדען, אָבער אויף אייער שמומען זאָל זיין ווי אַ תפילה. און באַגעגענט איהר אַ מענשען ביי זיין אַרבייט צי ביי זיין חכמה, מאַכט איהם צו פאַרשטעהן, אז די וועלט וועט מאַקע אויסגעלייזט ווערען דורך אַרבייט און דורך חכמה, אָבער נאָר דורך אַרבייט און דורך חכמה, וואָס ווערט געטון ווי אַ תפילה.

און נאָכדעם ווי דער בעל תפילה לאָזט אָפּ זיינע תלמידים, לאָזט ער זיך ווידער אַוועק אויף דער וועלט אלס אַ שמומער בעטלער, ביז ער זוכט פאַר זיך דאָ און דאָרט אויף נייע מענשען. דער מאַלעט געמט ער רעדען.

עס טרעפט אָפט, אז דער בעטלער פאַרשטעלט זיך: אָט איז ער אַ בעטלער, און אָט איז ער אַ סוחר; אָט — אַ בעל עגלה און אָט — נאָר עפעס אַן אַנדערער, אַלץ ווי עס קומט איהם אויס.. וואָרים אזוי איז לייכטער אויסצוגעפינען די השגות פון יעדען מענשען. וואָרים עס טרעפט דאָך, אז אַן אַרעמאָן זאָל נאָר דאַרפֿען האָבן בען נאָלד און זילבער, כדי דערהויבען צו ווערען צו תפילה, און אַן עושר ווידער, טרעפט אַמאָל אזוי, אז ערשט דעמאָלט קען ער דער הויבען ווערען צו תפילה ווען ער זאָל זיך אָנטהאָן אין אַפגעריסענע קליידער...

איינמאָל איז דער בעל תפילה געוואָר געוואָרען, אז ערנעץ אויף דער וועלט האָט זיך אויפגעפונען אַ זעהר ווילדע מדינה. דאָס איז די מדינה פון עשירות. און ווייל די מענשען זענען דאָרטען זעהר רייך, זענען זייערע מוחות געוואָרען אזוי ווילד, אז זיי האָבען גענומען שאַצען די ווערט פון איטליכען מענשען לויט זיין געהל. אין זיי זענען שוין אזוי ווייט אַוועק אין זייער ווילדקייט, אז ביי זיי אין שוין געווען אויסגעערט, אז דער וואָס פאַרמאָגט אזוי פיעל און אזוי פיעל צעהנער טויענדער, באַלאַנגט צו אַזא אין אַזא פּאָהן,

דאך פריהער פון אלץ דערפאר, ווייל אין דעם איינען הארץ אין פארען אזא פארלאנג אזוי צו טון. און אזוי ווי אלץ וואס דער בעל תפילה טוט איז דאך תפילה, און אזוי ווי ער איז דאך דער אמת'ער בעל תפילה, האט ער דעריבער אזא קול און אזוינע ווער'טער, אז אין אלץ וואס ער טוט און זאגט פיהלט זיך דער גרויסע כח פון תפילה. זוכען זיך דערפאר דעמאלט אויף אזוינע מענשען אין וועמען זיינע ווערטער דרינגען אריין אין הארצען און זיי העפ'ט מען זיך אן און איהם.

דעמאלט נעמט זיי דער בעל תפילה מיט מיט זיך ערנען אין א ווייטען ארט, דארטען עסען זיי פרוכט פון זיינע בוימער און טרינקען וואסער פון זיין טייך, און אויף קליידער קוקט מען דארט ניט, — ווי איינער געהט, געהט ער, — און דארטען לערענט ער מיט זיי די סודות פון תפילה, וואָרים יעדע תפילה דארף בריינגען ליכט. „עס זענען אָבער דאָ תפילות וואָס קומען אַרויס אַזוי, אַז זיי שיינען מיט זייער אייגען ליכט, ווי עס שיינען די מענטשען און בריי ליאנטען, און ווידער זענען דאָ תפילות וואָס זענען נאָר ווי פענס'טער, זיי שיינען ניט מיט זייער אייגען ליכט, אָבער זיי לאָזען דורך זיך דורך דאָס ליכט.“ און אזוי ווידער זענען נאָך פאַראַנען פיעלע אנדערע סארטען תפילות.

און נאָכדעם ווי דער בעל תפילה אַנטפלעקט פאַר זיי די אלע סודות פון תפילה, שיקט ער זיי אַוועק פון זיך אין פאַרשיעדענע לענדער, זיי זאָלען דאָרטען טון וואָס עס איז זיי באַשערט צו טון. און ביים געזעגענען זיך, זאָגט ער זיינע תלמידים שטענדיג אָן : — געדיינקט, אַז תפילה קאָן זיין ניט נאָר אין ווערטער און אין געזאַנג, נאָר אויך אין שווייגען און אין טראַונגען. אַ מענש קאָן אַפילו האַלץ האַקען און עס זאָל זיין ווי ער וואָלט תפילה גע'טון. געהט דעריבער איבער די לענדער פון דער וועלט און וועקט און לערנט די מענשען דעם סוד פון תפילה. געהט אום שטומער

איהם ווידער אויפגעשוואומען די האַפנונג, אז אין דער לעצטער מינוט וועט נאָך געוויס אַ וואונדער געשעהן... און דאָס האָט איהם געשטאַרקט. און דער בעטלער האָט שוין דערווייל אָנגעהויבען צו רעדען. ער האָט דערצעהלט:

— זיי וויסען, אז אויף דער וועלט איז פאַראַן אַ שטומער בעטלער לער וואָס איז ניט שטום, נאָר ער רעדט בעסער ניט, וואָרים ער האָט אויסגעפונען, אז זאָכען וואָס מען וויל זעהר שטאַרק זאָגן, ווערען ניט געהערט, ווי מען וואָלט וועלען אז זיי זאָלען געהערט ווערען און דערפאַר קומט אויס, אז וואָס מעהרער מען רעדט און מען זאָגט אַלץ שווערער ווערט אויפ'ן האַרצען, וואָרים מען דער-פיהלט ווי די ווערטער רייסען זיך אומזיסט און אומנישט אָפּ פון זייער וואָרצעל, און פליהען ווי ווילדע פייגעל אַוועק ערגעץ אין דער גלאַטער וועלט אַרײַן, אזוי אז מען קאָן זיי שוין אפילו צוריק ניט כאַפּען. אין דערצו ווייסט ער, אז ווען מענשען וואָלטען זיך אויסגעלערנט מעהרער שווייגען, אז ווען זיי וואָלטען זיך אויסגעלערנט ניט צו רעדען אזוי פיעל: וואָלטען זיי בעסער געהערט, און איינעמס דייד וואָלטען ניט געווען ווי אַרויסגעוואָרפען אויפ'ן מיסט. — אין אַט דער דאָזיגער שטומער בעטלער, וואָס איז ניט שטום, איז דאָס דער בעל תפילה פון דער וועלט. וואָרים תפילה קאָן דאָך אַ מענשטן ניט נאָר מיט'ן מויל נאָר אויף מיט'ן האַרצען. און אויב אפילו מיט'ן מויל, איז דאָך אָבער תפילה אַ זאָך וואָס מען טוט פריהער פון אַלץ פאַר זיך אַלײַן. דעריבער טרעפט פאַרט, אז דער שטומער בעטלער באווייזט זיך אַמאָל ערגעץ אין אַן אָרט אין נעמט צו די מענשען ריידען וועגען די גרויסע כחות וואָס ליגען אין תפילה באַ-האַלטען, אז אָהן תפילה איז דאָס מענשליכע לעבען ווי אַ פויגעל אָהן פליגען. און ווייל זיינע רייד קומען ביי איהם דעמאָלט אַרויס, ווי אַ גרויסע און ליכטיגע תפילה, — שמעלט ער זיך שוין אפילו ניט אָפּ, אויב מען הערט איהם ניט. וואָרים תפילה טוט מען

און נאָכדעם האָט ער מיט שרעק געפרעגט :
 — וואָלט דען געווען רעכט מען זאָל לערנען די מענשען, אז
 זיי זאָלען שטארבען צוליעב דער מעשה פון דער וועלט, צוליעב דעם
 ליבט פון דער וועלט ? !

— ניין, אָ יונגער יונגלינג ! — האָט אויסגעשריען דער בעמ-
 לער, — זאָלען דיר מעהר אזוינע רייד אין מויל ניט קומען !
 וואָרים, ווי מיר וואָלטען פארמידען די ערד פון צו נעבען פרוכט,
 ווען מיר וואָלטען זי פארדאָרבען, אזוי וואָלט דאָך פארמידען גע-
 וואָרען די מעשה פון דער וועלט — דאָס ליבט פון דער וועלט, ווען
 די מענשען זאָלען שטארבען. און ווייס, — די איינציגע אמת'ע
 טרייסט פון די מענשען וואָס לעבען אין לייד און אין פרייד — איז
 דאָס, וואָס זיי לעבען כדי פון זיי זאָל וואַקסען און געדייען די מעשה
 פון דער וועלט, דאָס ליבט פון דער וועלט, דאָס גרויסע ליבט...
 — דאָס גרויסע ליבט, דאָס גרויסע ליבט ! — האָט איבער-
 געזאָגט דער יונגער מלך ווי אַ פארווירטער. און נאָכדעם האָט ער
 געפרעגט :

— און וואָס איז דער נאָהענסטער וועג, דורך וועלכען דער
 מענש קאָן זיך באַהעפטען מיט דעם אמת'ן און גרויסען ליבט ?
 — תפילה, איז דער נאָהענטסטער וועג, — האָט איהם דערויף
 דער בעטלער געענטפערט.

— ווי אזוי דארף די תפילה געטון ווערען ? — האָט זיך
 געפרעגט דער יונגער מלך.

— אויף דעם, — האָט זיך דער בעטלער אָנגערומען, — וועל
 איך דיר דערצעהלען דיין לעצטע מעשה...

דאָס האַרץ פון דעם יונגען מלך האָט דאָ אויפגעצייטערט מיט
 אַ צאָפּעלדיגען שרעק און איז פאַר אַ צייט געבליבען שטיל. אזוי
 דארף געוויס אויפצייטערען אַ יונגער האָז וואָס דערפיהלט זיך פּלוצ-
 לינג אין די געגעל פון אַ גרויסען אַדלער. נאָכדעם אָבער איז פאַר

וואָס ראַננעלט זיך אזוי דער מענש מיט'ן טויט? — האָט געפרעגט דער יונגער מלך מיט אַ פאַרקלעממען און ציטערדיגען האַרץ.

— דאָס ראַננעלט זיך אזוי דאָס שטויביגע אין דעם מענשען, וואָס קאָן זיך צום ליכט ניט דערהויבען. וואָרים איידער דער מענש דערזעהט דאָס גרויסע ליכט פון טויט, טראָגט ער דאָך מיט זיך אויף דאָס שטויביגע אַרום איבער דער מעשה פון דער וועלט...

— טאָ פאַר וואָס זשע וויינען מענשען אזוי ביטער איבער אַ טויטען? — האָט דער יונגער מלך ווייטער געפרעגט.

— יאָ, מענשען וויינען ביטער איבער אַ טויטען — האָט זיך דער בעטלער אָנגערופען. — זיי וויינען ביטער און עס איז פאַר זיי שאווער צו פאַרשטעהן, אז זיי וויינען ניט אויף דעם אומגליק פון דעם טויטען. זיי וויינען אויף זיך. דאָס וויינט אין זיי דאָס קליינע, וואָס דערפיהלט און דערזעהט ווי אַט האָט איינער פון צווישען זיי זוכה געווען צו דערזעהן דאָס גאַנצע גרויסע ליכט, אַט האָט זיך איינער פאַר זייערע אייגענע אויגען אויפגעהויבען העכער פון צייט און אַרט און זיי זענען דאָ איבערגעבליבען אַרטיגע, צייטיגע, מיט אזוי פיעל נישטיגקייט אויף זייערע אַקסלען. דער וואָס איז גע- שמאָרבען ווערט פאַר זייערע אויגען אַ העלער, אַ ליכטיגער און זיי שמעהען פאַר איהם שוואַרצע, פינסטערע, און זיי שרייען און קלאָר גען פון זייער פינסטערניש, און זיי ווייסען אפילו ניט, אז דאָס קלאָגען זיי אזוי אויף זיך אליין... אין אין דער מינוט ווען אין זיי ציטערט אויף דאָס געפיהל אז ניט דעם טויטען באַקלאָגען זיי, אז דער טויטער האָט מיט זייער קלאָגען ניט צו טון, אין דער מיר נומ ווען זיי דערפיהלען, אז עפעס אַנדערש איז די סיבה פון זייער קלאָגען, נאָר זיי ווייסען נאָך אלץ ניט וואָס... דעמאָלט ווערט זייער טרויער קוויטשעדיג און גרילצענדיג. ווייל ער ווערט פאַרוואַנדעלט אין אַן אַפגעעם ליגען.

דער יונגער מלך האָט מיט שרעק געהערט די דאָזיגע ווערטער

כאָטש דער יונגער מלך האָט געוואוסט, אז עס געהענטערט זיך זיין סוף, פון דעסטוועגען האָט ער פאָרט געגלויבט, אז ער וועט נאָך בלייבען לעבען.

כאָטש ער האָט געהערט פון דעם בעטלער די מעשה מיט'ן פאלשען בן מלך, פון דעסטוועגען האָט ער געהאָפט און געגלויבט, אז ער איז פאָרט דער אמת'ער בן מלך, אז דאָס קעניגרייך איז באמת זיינס, וואָרים דער פאָטער האָט דאָס איהם איבערגעגעבען פאר די אויגען פון אזוי פיעל מענשען. און דערפאר איז ער איצט דער מלך, און וועט בלייבען דער מלך אויפ'ן אָרט פון זיין פאָטער.

און כאָטש ער האָט נאָך געגלויבט, אז ער איז דער אמת'ער בן מלך און דער אמת'ער מלך, און אז עס וועט נאָך זיכער געשעהן א וואונדער, און ער וועט בלייבען לעבען, פון דעסטוועגען, ווען ער האָט אָנגעטראָפֿען דעם בעטלער צווישען די נאָקטע בוימער פון דעם סוף־אָהריגען וואַלד, האָט ער זיך צו איהם געווענדט מיט אַן אַראָפֿגעלאָזטען קאָפּ און האָט געפרעגט:

— בעטלער, וואָס איז טויט? ...

דער בעטלער האָט איהם דערויף געענטפערט:

— טויט, דאָס איז די מינוט ווען דער מענש געהט איבער צו דעם גרויסען ליכט פון דער וועלט.

— פאר וואָס זשע וויל דער מענש ניט שטארבען? פאר

ווייט ארויף אויפ'ן ברעג פעלד האָט ער דערזעהן די זון. זי איז געליינען צווישען די גראָזען און האָט געברענגט ווי אַ פאנאָנדער געלייגטער פייער... און כאָטש דער יונגער סלף האָט געזאָגט, אז זיי זענען שוין דערטרונקענע, אז פאר זיי איז שוין אונטערגליף איהם צו הערען און פארשטעהן, וואָרים זייערע אויערען זענען שוין טויב, פון דעסמוועגען האָט ער פלוצלינג אָפגעשטעלט זיין פערד אין דערפיהלענדיג אויף זיך דעם שוין פון דער ברענענדיגער זון האָט ער פאָטערגליף אויפגעהויבען זיין האַנט און האָט צו זיי געזאָגט:

— פארנעהמט, אויב איהר קאָנט נאָך הערען אין פארשטעהן!
און ווייסט! — ביי דעם פייער וואָס ברענט דאָרט איצט אויף דעם ברעג פון דער ערד זאָג איך צו אייך — געדיינקט! — אזוי ווי סיר נוצען האַלץ כדי א פייער צו דערהאַלטען, אזוי ניצען סיר אונז זער לעבען כדי צו דערהאַלטען דאָס ליכט פון דער וועלט. דאָס ליכט פון דער וועלט — איז די מעשה פון דער וועלט!...

די חכמים האָבען אויפגעציטערט... אין זיי האָכען זיך צו רימעצויינען, אויס שרעק פאר זיינע רייד און פאר'ן שוין פון זיין פנים.

אַרט... און דאָס ווינציגע אין אייך וואָס נעהמט אין זיך אריין פיעל, איז דאָך פאַרט עפעס אַן אָרט. איך אָבער קאָן אייך אהין יאָ בריינגען, ווייל כאַטש איך טראָג מיט זיך נאָך פיעל מעהר ווי דאָס וואָס איך ווייז אייך, דאָך איז דאָס ווינציגע אין מיר וואָס באַהערשט דאָס אַלץ שוין כמעט גאָר קיין אָרט ניט. עס איז שוין דער שפיץ פון אָרט, וואָס פון דאָרט העכער קאָן שוין גאָר ניט געמאָלט זיין.

און איך האָב נאָכדעם גענומען און האָב זיי געבראַכט צום בוים און איך האָב זיי געבראַכט אויפ'ן בוים און אונטער'ן בוים. וואָרים איך בין דאָס דעמאָלט יענער בעטלער געווען...

דער בעטלער איז געבליבען שטיל און איז ניט געוואָרען. און דער יונגער מלך האָט זיך דערפיהלט אַרומגענומען מיט דער שטריינגער נער בייזקייט פון אַ נוטען טאַטען.
 „איך בין אַ ניט געהאָרכזאַמער זוהן“ — האָט ער געטראַכט — „און ער איז בייז אין גוט און האָט אזוי פיעל געדולד“...
 און ער האָט געטראַכט :

— ווי טיף און ווי איינפאַך עס זענען זיינע וועגען, און ווי גרויס און שעהן עס איז די מעשה פון דער וועלט מיט איהר לאַנד וואָס נעמט אין זיך אריין אַלע לענדער!...
 און ווען ער איז אַרויס פון וואַלד, האָט ער וויעדער אָנגע-טראָפּען זיינע חכמים. זיי האָבען איהם באַגריסט מיט פריינד-ליכע ווערטער. נאָר מיט פאַרוואָרנטע און פאַרשענדיגע בליקען...
 ער האָט זיך אויסגעגלייכט מיט זיי. זיי האָבען דערזעהן, אַז ער שיינט מיט אַן אויסערנעוועהנליכען ליכט און ער האָט ווידער דערזעהן, אַז זייערע פנימ'ער זענען פאַרשטיינערט און זייערע אויגען זענען פאַרגלייכט ווי ביי דערטרונקענע...
 ער האָט פון זיי אָפּגעקערט זיין פנים.

און אלע פויגלען זיצען אויף זיינע צווייגען, ווייל דער דאָזיגער וואונדערבארער בוים וואַקסט פון דריי וואונדערבארע וואַרצלען. — איין וואַרצל — איז גלויבען; דער צווייטער איז — פאַרמינגקייט און דער דריטער וואַרצל איז — באַשיידענקייט. און דער גוף פון דעם בוים איז אמת. און פון אמת וואַקסען זיינע צווייגען...

און אז זיי האָבען דערהערט די דאָזיגע רייד איז זיי דער בוים גאָר מער נעפעלען געוואָרען, און זיי האָבען זיך געלאָזט צום בוים. זענען זיי אזוי געגאנגען און געגאנגען, ביז מיט אַ מאָל האָבען זיי זיך אומגעקוקט און האָבען דערזעהן, אז זיי קאָנען צו דעם בוים גאָר ניט צוקומען, וואָרים זיי האָבען דערזעהן, אז דער בוים וואַקסט גאָר ניט אויף קיין אָרט... האָבען זיי זיך אומגעקוקט אויף דעם האַרבאַטען בעטלער און זיי האָבען מיט שטוינונג ערשט איצט דער זעהן, — אז דער בעטלער האָט שוין גאָר מער קיין האַרב ניט אויף זיינע פלייצעס. האָבען זיי ביי איהם געפרעגט:

— וואָס זאָל דאָס אַלץ באַדייטען?

האָט ער צו זיי געזאָגט:

— איהר זאָלט וויסען, אז דער האַרב און דער דאָזיגער וואונדערבארער בוים מיט אלע זיינע חיות און אלע זיינע פויגלען — זענען איינס. און דערפאַר זעהט דאָס אייך אויס, אז דער בוים וואַקסט ניט אויף קיין אָרט. איך האָב דאָס דעם דאָזיגען גרויסען בוים מיט אַלץ וואָס אַרום איהם און אויף איהם געבראַכט צו אייך פון דעם לאַנד, וואָס איז אין זיך כולל אלע לענדער.

האָבען זיי זיך אוראי גאָר מער געוואונדערט אויף דער דאָזיגער זאך, און זיי האָבען צו איהם געזאָגט, אז זיי וואַלמען אורזיי זעהר וועלען קומען צום בוים.

האָט ער צו זיי געזאָגט:

— איהר קאָנט צו דעם בוים ניט קומען, ווייל איהר זעהט דאָך, אז דער בוים האָט גאָר קיין אָרט ניט, ער שטעהט העכער פון

טען רהען אין פריערען אלע חיות פון דער וועלט, און אויף זייערע צווייגען פרעהען זיך אלע פויגלען פון דער וועלט...

האָבען זיי זיך פאַרוואַנדערט, און געזאָגט :

— ווי גרויס עס מוז זיין דער שטח וואָס אַזאַ בוים מוז פאַר-
נעהמען, ווי נוט עס מוזען זיין זיינע שאַטענס, ווי שעהן און רייך די
צווייגען, און ווי וואויל עס דאַרף זיין דעם אויג וואָס האָט ווען דעם
בוים געזעהן!...

האָט ער צו זיי געזאָגט :

— הויבט אויף אייערע אויגען און זעהט !

האָבען זיי אזוי געטון, און זיי האָבען אויפגעהויבען זייערע
אויגען און זיי האָבען דערזעהן אַ שרעקליך גרויסען און שעהנעם
בוים. און דער בוים האָט פון זיך געוואָרפען אזוינע ווייכע און
וואַנדערבאַרע שאַטענס, און אין די שאַטענס האָבען גערוהט אלע
מינים חיות פון דער וועלט, און אויף זייערע געדיכטע און ווייט צו-
וואַקסענע צווייגען האָבען זיך אויפגעהאַלטען אלע מינים פויגלען
פון דער וועלט. און אלע זענען געווען צופריעדען און רוהיג און
האָבען איינער דעם צווייטען קיין בייז ניט געטון. און דער צו-
צווייגטער בוים מיט זיינע וואַנדערבאַרע שאַטענס, מיט די אלע
פויגלען אויף איהם און מיט די אלע חיות אַרום איהם, האָבען פאַר-
נומען זעהר פיל ליכטיגע מיילען.

און אז זיי האָבען דאָס אַלץ דערזעהן, האָבען זיי זיך אוראי
זעהר שטאַרק געוואַנדערט, און זיי האָבען געשטוינט, און האָבען
געפרענט :

— וואָס איז דער סוד פון דעם בוים, און פאַר וואָס איז דאָס
אַזאַ גרויס פאַרנעניגען צו קוקען אויף איהם?...

האָט ער זיי געענטפערט און געזאָגט :

— אַט דערפאַר איז אַזאַ גרויס פאַרנעניגען צו קוקען אויף
דעם בוים, און דערפאַר קאָנען אַלערליי חיות רהען אין זיין שאַטען.

וואָס ער פֿיחרט אום דעם גרויסען סני נהור, איז נאָך אַפילו גרעסער פון אייך אַלע, וואָרים ער האָט אייך דערמיט געזאָגט, אז ער פֿיחרט די לבנה אויף דעם וועג איבער וועלכען זי געהט. און די לבנה ווערט דאָך אָנגערופען סני נהור ווייל זי שיינט דאָך ניט פון איהר אייגען ליכט, און דער גלגל פון דער לבנה איז דאָך זעהר גרויס און ער איז דאָך אנטקעגען דעם גלגל זעהר קליין. און היינט אז ער קאָן אויסהאַלטען דעם גלגל און אַרומפֿיהרען די לבנה איבער איהם, איז דאָס בלויז דערפֿאר וואָס ער איז דאָס ווינציגע וואָס קאָן טראָגן נען זעהר פֿיעל. — איך אָבער בין נאָך גרעסער פון אייך אַלע, וואָרים דאָס ווינציגע פון אייך וואָס טראָגט דאָס וואָס איז פֿיעל, איז דאָך ביי אייך פֿאַרט עפעס אַן אָרט. איך אָבער טראָג נאָך מעהר פון אייך אַלץ אינאיינעם, און דאָס ווינציגע אין סדר איז שוין כמעט גאָר קיין אָרט ניט...

און דער בעטלער מיט'ן האָרב אויף די פֿלייצעס האָט צו זיי ווייטער גערעדט און געזאָגט :

— ווייסט איהר פון דעם וואונדערבארען בוים, וואָס געפינט זיך אין דעם לאַנד וואָס איז אין זיך כולל אַלע לענדער ?
האָכען זיי ביי איהם געפרעגט, וואָס איז דאָס פֿאַר אַ בוים ?
האָט ער צו זיי געזאָגט :

איהר ווייסט דאָך געוויס, אז איטליכע חיה זוכט אויף דעם שאַטען, וואָס נאָר אין איהם האָט זי ליעב צו רוהען, און אז אזוי זוכט אויך איטליכער פויגעל אויף זיין צווייג, יאָס גראָד אויף איהם וויל ער רוהען ?

האָכען זיי איהם אַלע געענטפֿערט :

— יאָ, אַוראי ווייסען סדר דאָס.

האָט ער צו זיי ווייטער געזאָגט :

אין דעם לאַנד אָבער, וואָס איז אין זיך כולל אַלע לענדער, גע-
פינט זיך אזאָ גרויסער און וואונדערבארער בוים, וואָס אין זיין שאַט-

נעווים ניט אויסהערען. נעמט ער צונויף אלע זייערע רייד אין עטליכע ווערטער און ער מאכט אזוי, אז אין די עטליכע ווערטער זאלען אריינקומען אלע לויבונגען און אלע פארלאנגען פון אלע מענ-שען, וואָס קומען צו דעם גרויסען מלך, וואָרים אין די ווערטער וואָס ער באנוצט איז דאָ דער כח פון דאָס ווינציגע וואָס טראָגט מיט זיך זעהר פיעל.

א פינפטער האָט געזאָגט, אז אין זיין שווינגען איז דאָ דאָס ווינציגע וואָס טראָגט אויף זיך זעהר פיעל, וואָרים ער האָט אויף זיך זעהר פיעל באַרעדער, וואָס רעדען אויף איהם זעהר פיעל שלעכט טעם. און ווי פיעל זיי זאלען אויף איהם ניט רעדען, און וואָס זיי זאכעז ווענען איהם ניט זאָגען, ענטפערט ער דאָרויף אלץ אַפּ מיט שווינגען. דעריבער איז זיין שווינגען דאָס ווינציגע וואָס טראָגט זעהר פיעל.

און א זעקסטער האָט זיך אָנגערופען און געזאָגט :

— איך בין דאָס ווינציגע וואָס האַלט אויף זעהר פיעל, וואָרים עס איז אויף דער וועלט פאראן א בעטלער, א סני נהור, און דער בעטלער, דער סני נהור איז זעהר א גרויסער און איך בין זעהר א קליינער, און כאָטש איך בין אזוי קליין, בין איך פאָרט דער וואָס פיהרט אַרום דעם גרויסען סני נהור. הייסט דאָס אז איך בין דאָס קליינע וואָס האַלט אויף זעהר פיעל.

האָט מען פון איהם געלאַכט.

איז אָבער צווישען זיי געווען אויך א זיבעטער. דאָס איז גע-ווען א בעטלער מיט א האָרב אויף די פלייצעס, האָט ער זיך צו זיי אָנגערופען און האָט צו זיי געזאָגט :

— איהר זאָלט פון איהם ניט לאַכען. — עס איז אמת, אז יעדער פון אייך פאָרמאָגט דאָס ווינציגע וואָס נעמט אויף אין זיך זעהר פיעל. אָבער דער לעצטער פון אייך, וואָס האָט געזאָגט אז ער האָט אין זיך דאָס קליינע וואָס קאָן טראָגען זעהר פיעל, דערפאָר

האָבען זיך אַלע באַריהמט מיט דעם, אַז זיי פאַרמאָגען אין זיך דאָס ווינציגע וואָס טראָגט זעהר פּיעל. — איינער האָט זיך געדיהמט, — זיין קאָפּ איז דאָס ווינציגע וואָס טראָגט זעהר פּיעל, וואָרים ער איז אַ הערשער פון אַ לאַנד און ער טראָגט אויף זיין קאָפּ טויזענדער און צעהנדליגע טויזענדער מענשען מיט אַלע זייערע באַדירפֿענישען, מיט אַלע זייערע פּיהרונגען, מיט אַלע זייערע געגנט. איז דאָך דערפון געדרינגען, אַז זיין קאָפּ איז דאָס ווינציגע וואָס טראָגט אויף זיך זעהר פּיעל.

האָט זיך אַן אַנדערער אָנגערופֿען, אַז ער האָט אַ שטיקעל מדינה, וואָס גיט אַרויס זעהר אַ סך פּירות, אזוי פּיעל, אַז דערנאָך ווען מען באַרעכענט די פּירות וואָס דאָס לאַנד גיט אַרויס זעהט מען אַז די מדינה האָט נאָר גיט אזוי פּיעל אַרט וויפּיעל די פּירות באַדאַרפען פאַרנעמען. — איז דאָך דערפון געדרינגען, אַז זיין מדינה האָט אין זיך דאָס ווינציגע וואָס טראָגט זעהר פּיעל.

האָט זיך אַ דריטער אָנגערופֿען און האָט דערצעהלט, — ער האָט אַזאַ וואַילען גאָרטען און אַז עס קומט דער זומער פּאָהרען זיך אין דעם גאָרטען צונויף זעהר פּיעל מענשען און זיי פאַרבריינגען אין איהם אין שפּאַצירען דאָרט אַרום, אָבער אין דער אמת'ן איז אין דעם גאָרטען נאָר גיטאָ אזוי פּיעל אַרט פאַר אזוי פּיעל מענשען. און דאָס וואָס ער נעמט אין זיך פאַרט אַריין אזוי פּיעל מענשען און גיט זיי נאָך די מעגליכקייט אַרומצונעהן און אַרומדישפּאַצירען, איז דאָס נאָך דערפאַר, ווייל זיין גאָרטען פאַרמאָגט אין זיך דעם וואַנדער פון דאָס ווינציגע, וואָס קאָן אין זיך אַריינגעמען זעהר פּיעל.

האָט אַ פּערטער זיך אָנגערופֿען און האָט געזאָגט :

באָטער, ער איז אַ שרייבער ביי אַ גרויסען מלך און צו דעם מלך קומען דאָך זעהר אַ סך מענשען, אַ טהייל קומען מיט לויבונג צו זעהן און אַ טהייל מיט פאַרלאַנגען און דער מלך קאָן דאָך דאָס אַלץ

סינף מאָל האָט זיך שוין דער בעטלער אנטפלעקט פאר דעם יונגען מלך און איצט האָט דער יונגער מלך אַרומגעזוכט דעם בעטלער ער זאָל זיך פאַר איהם ענטפלעקען דעם זעקסטען מאָל. און ווען ער האָט איהם געטראַפּען האָט ער זיך צו איהם געווענדט און געזאָגט:

— זעה, שוין סינף מאָל האָסטו זיך געלאָזט צו מיר דער קאָנען, און וואָס מעהר דו אַנטפלעקסט זיך אַלץ וועניגער ווייס איך ווער דו ביזט. ווער ביזטו? ביזטו דער ערשטער און דער לעצטער, אויף וועלכען מענשען זאָגען זעה, אָט געהט דער בלינדער בעטלער? ביזטו דער טויבער בעטלער וואָס איז ניט טויב, וואָס האַלט אין זיך דעם סוד פון גוט לעבען? ביזטו דאָס דער בעל חסד, וואָס מאַכט די צייט פאַר דעם האַרץ און דעם סוואַל פון דער וועלט? ביזטו דער, צו וועמען עס געהער די חכמה פון שפּיעלען און זינגען? אָדער דו ביזט דער רופּא, וואָס היילט די קראַנקע בת מלכה וואָס אין דעם וואַסערדיגען שלאָם, וואָס אין דעם לאַנד, זאָס איז אין זיך כּולל אַלע לענדער?

דאַרויף האָט איהם דער בעטלער געענטפּערט און געזאָגט:
 — וויסען זאָלסטו, יונגלינג, — איך בין נאָך מעהר פון אַלץ, וואָס דו האָסט דאָ געזאָגט. וואָרים איך בין אין דער וועלט „דאָס ווינציגע וואָס טראָגט זעהר פּיעל“.
 און אָט הער אַ מעשה:
 — אַמאָל זענען אויף אַן אָרט געזעסען אַ סך חכמים און

און ער האט זיי דערויף געענטפערט :

— איך זעה אייך און און טראכט :

עס איז א לעהרע ווי א וואסער. איך טרינק זיך און איהר
זענט שוין דערטרונקענע...

דעכמינט אויף זייער לעהרער, דעם יונגען מלך, און האָבען איהם
גענומען פאַרשען...

— זיי גענריסט אונזער מלך און לעהרער! — האָבען זיי
אויטגעשריען מיט געמאכטער פרייד. — זעה, מיר זענען אַרויס צו
יזעבען אין פעלד און מיר האָבען אָנגעטראָפּען אונזער מלך, אונזער
קרין, אונזער הערשער און אונזער לעהרער!
און זיי האָבען געפרעגט:

— ווי קומט דאָס, וואָס אונזער ליכט און אונזער פייער זאָל
זיך לאָזען אַליין אין אזא געדיכטען וואַלד?
ער האָט זיי אָנגעהוקט, ווי זיי זענען געזעסען אויף זייערע
פערד באַשילדטע און באַפּאַנצערטע. ער האָט פאַרשטאַנען, אז
זיי זענען ניט גלאַט אזוי אַרויס צו שוועבען אין פעלד... פאַר אַ
מינוט איז איהם איינגעפאַלען — ער וועט זיי זאָגען:

— הערט אויס, מיינע חכמים און קלוגע לייט! ניט דער
הימעל הערשט איבער דער וועלט, נאָר דאָס לאַנד וואָס איז אין זיך
כולל אַלע לענדער. לעבט ניט מעהר אין דעם הימעל'ס נאָמען, נאָר
אין דעם נאָמען פון דעם דאָזיגען לאַנד!

נאָר ווען ער האָט באַטראַכט זייערע מיט גלויבען פאַרשטיי-
נערטע פּנימ'ער, זייער מיט גלויבען פאַרגליוזטע אויגען, איז איהם
אַריבער אַ גרויַל איבער זיין לייב. נאָכדעם האָט ער זיך אויס-
געגלייכט מיט זיי און האָט ביי זיי געפרעגט:

— וואָס איז דער אונטערשיעד פון איינעם וואָס טרינקט זיך,
ביז איינעם וואָס איז שוין דערטרונקען?
דער קלונסטער פּין זיי האָט איהם דערויף געענטפערט און
געזאָגט:

— דער וואָס טרינקט זיך, וויל נאָך לעבען, און ער שרייט
נאָך הילף. און דער דערטרונקענער איז שוין טויט און איז שוין
שטיל.

א גרויסע גאלדענע זון האָט געברענגט צווישען די בוימער און די צווייגען. די זון איז געווען פאַרנאָכטיג און סוף־יאָהריג גרויס און האָט געצונדען דעם הימעל און דעם וואַלד מיט גאלד און מיט ברעך גענדיגע געשמאַלטען. דער יונגער מלך האָט זיך אומגעקוקט צו דעם אָרט וואו דער בעטלער איז געשמאַנען און האָט דאָרט דער־זעהן אַ שטיין מיט'ן אויפשריפט:

— זעה, עס איז די וועלט אַ מעשה, אַ מעשה וואָס האָט זיך נאָך אינגאנצען ניט דערצעהלט...

ער האָט געקוקט אויף דעם שטיין און געטראַכט, אז עס איז הערבסט, אז עס געהענטערען זיך שוין, ווייזט אויס, זיינע לעצטע טעג, און אז דער בעטלער מיט זיינע מעשות, מיט זיין לאַנד וואָס איז אין זיך כולל אלע לענדער, עסט אויף דעם גאַנצען הימעל, עסט אויף זיין ביז איצטיגע חכמה און זיין לעהרע, אויף וועלכער ער האָט אוועקגעגעבען אזוי פיעל בלוט און יאָהרען... אין פאַר וואָס האָב איך ביי דעם בעטלער ניט געקאָנט פרעגען, צי ער ווייסט ניט, וואו עס איז אַהינגעקומען מיין פאָטער? ... ער מוז דאָך געוויס וויסען וואו ער איז! ...

און ווען דער יונגער מלך האָט זיך אויפגעזעצט און גענומען לויפן פון דעם וואַלד אויף זיין קעניגליכען ווייסען פערד, האָט ער דערזעהן, אז אויך די זון לויפט מיט, זי קאַממעט זיך איבער'ן וואַלד, ווי עמיצער וואַלט זיך מיט איהר געשפיעלט. און עמיצער, אַ ברענגענדיגער, האָט מיט אַ גאלדענער האַנט געשריעבען אין דער לופט:

— זעה: — עס איז די וועלט אַ מעשה, אַ מעשה וואָס האָט זיך נאָך אינגאנצען ניט דערצעהלט.

און ווען דער יונגער מלך איז ארויס פון וואַלד, האָט ער גע־טראָפּען זיינע חכמים. — זיי זענען די לעצטע צייט געוואָרען פאַר

די בת מלכה איז אָבער מיט די אלע צעהנערליי פאר'סמ'טע פֿיילען אלץ געלאָפּען צו דעם וואַסע דיגען שלאָס.
און זי איז דורכגעלאָפּען די צעהן טויערען פון די צעהן וואַסערדיגע טויערען.

און זי איז דורך דעם וואַסערדיגען נאָרטען, דורך זיינע וואַסערדיגע סטעוושקעס צווישען וואַסערדיגע קוויטען און בויער.
און זי איז דורך די וואַסערדיגע טירען פון דעם גרויסען וואַסערדיגען פּאַלאַץ.

און זי איז אַרײַן אינעווייניג.

און זי איז אַנידערנעפּאלען.

און זי איז געבליבען הלשות.

און דער קיסר מיט זיין חיל זענען איהר נאָכגעלאָפּען, זענען זיי דערטרונקען געוואָרען.

און עס איז ניטאָ קיינער וואָס זאָל קאָנען היילען די בת מלכה, מוז אײַך דאָס אַליין טון. וואָרים אײַך קאָן דורך די וואַסערדיגע טויערען, וואָס אַרום דעם גרויסען וואַסערדיגען שלאָס, ווייל אײַך האָב אין מיינע הענט דעם כּח פון אלע צעהן צדקות, און אײַך האָב אין מיינע הענט אײַך דעם כּח מיט וועלכען מען קאָן אַרויסציהען אלע צעהנערליי קוילען, און אײַך דעם כּח מיט וועלכען מען קען היילען אלע צעהנערליי סמ'ען, ווייל אײַך קאָן מיט מיינע הענט באַהערשען אלע צעהנערליי שטורעמס. דעריבער קאָן אײַך פאַר איהר שפּיעלען אלע צעהנערליי גנונים, דאריבער בין אײַך דער רופּא פון דער בת מלכה, וואָס געפינט זיך אין דעם גרויסען וואַסערדיגען שלאָס, וואָס אין דעם לאַנד וואָס איז אין זיך כּולל אלע לענדער.

דער בעטלער האָט געענדיגט און איז ווי אלע מאָל ניט גע-
וואָרען, און ווען דער יונגער מלך האָט אויפגעהויבען זיינע אויגען,
האַט ער דערזעהן, אז ס'איז הערבסט און פאַרנאַכט אין דעם וואַלד.

זענען זיינע דיענער נעלאָפּען און האָבען זי געזוכט און זיי האָבען זי געפונען אַרום דעם גרויסען וואַסערדיגען שלאָס.

וואָרים אין דעם לאַנד וואָס איז אין זיך כולל אלע לענדער, איז פאראן אַ גרויסער וואַסערדיגער שלאָס. און אַרום דעם שלאָס זענען אויפגעשטעלט צעהן גרויסע וואַסערדיגע מיערן. און די ערד פון דעם שלאָס איז אויף פון וואַסער, און אויף דער גאָרטען און די בויער און די פרוכט זענען פון לויטער וואַסער. און די שעהנדיקייט פון דעם שלאָס איז גאָר ניט אָפצודערצעהלען. און אויסער זיין אייגענער שעהנדיקייט שפיגלען זיך גאָר די וואַסערדיגע טורעמס מיט אַלערליי פארבען. און די ווענט און די מויערען זענען אזוי קלאָר, אז מען קאָן דורך זיי דורכקוקען און זעהן אלץ וואָס עס טוט זיך אינעוועניג. אָבער אריינגעהן אין איהם קאָן מען ניט, ווייל מען ווערט דערטרונקען.

און אז דער קיסר האָט דערהערט, אז די בת מלכה איז אַרום דעם שלאָס, האָט ער צוגיפגענומען זיין חיל און איז אוועק זי כאַפּען.

ווי גאָר אָבער די בת מלכה האָט איהם דערזעהן פון ווייטען האָט זי זיך געלאָזט לויפען אין שלאָס אַרײַן, ווייל זי האָט ביי זיך אָפגעמאַכט, אז עס איז בעסער דערטרונקען צו ווערען אידער צוריק אריינצופאלען אין זיינע הענט.

און אז דער קיסר האָט דערזעהן ווי זי לויפט אויף צו דער טרונקען ווערען, האָט ער ביי זיך אָפגעמאַכט: אויב שוין יאָ אזוי, טאָ זאָל מען זי בעסער שיסען אויף זיין באַפעהל. האָט ער גלייך געהייסען זיינע לייט, האָבען זיי אין איהר גע-שאַסען.

און זיי האָבען איהר געטראָפּען מיט אלע צעהנערליי פּיילען וואָס זענען באַשמירט מיט אלע צעהנערליי סמ'ען.

האָבען זיי ביי מיר געפרענט :

— און ווער איז דאָס די דאָזיגע בת מלכה ? ווי אזוי האָט

דאָס געמראָפּען אז זי איז אזוי שטאַרק קראַנק געוואָרען ?

האָב איך זיי דערצעהלט די גאַנצע מעשה וועגען דער בת
מלכה און אלץ וואָס עס האָט מיט איהר און מיט דעם גבור — דעם
שני למלך געמראָפּען, ביז זי איז פאַרוואַנדעלט געוואָרען אין אַ
ווייסער שאַף — און דער גבור — אין אַ הירש. דער הירש אָבער
האָט די גאַנצע צייט געדאַרפט האַלטען זיינע אויגען געווענדט צו
מורח און ער האָט דאָס ניט געטון. האָט זיך דערפאַר געשטאַרקט
דער אַנדערער צד — און די חורים זענען צוריק פאַרוואַנדעלט גע-
וואָרען אין אַ גרויס חיל און דער שוואַרצער פאַנדול איז צוריק
געוואָרען קיסר, און די בת מלכה איז צוריק אַריינגעפאַלען אין זיינע
הענט. איין מאָל האָט זיך דעם פאַנדול, וואָס איז צוריק געוואָרען
קיסר, גע'חלומ'ט, אז די בת מלכה האָט איהם גע'הרג'עט. האָט
ער זיך אויפגעכאַפט אַ דערשראָקענער און האָט צו זיך געשיקט
רופען זיינע באשיידער; האָבען זיי איהם געזאָגט, אז אלץ וואָס
ער האָט געזעהן אין חלום קאָן טאַקע מקוים ווערען.

אז דער קיסר האָט דעהערט אזוינע רייד האָט ער זיך גאָך
מעהר דערשראָקען און ער האָט זיך גאָר קיין עצה ניט געקאָנט גע-
בען וואָס ער זאָל טון מיט דער בת מלכה.

זאָל ער זי אוועקשיקען — טוט זי איהם באַנג; זאָל ער זי
לאָזען — האָט ער דאָך מורא פאַר'ן חלום.

און דעמיויל, ווי דער קיסר האָט זיך אזוי געשלאָגען אין דער
דעה, איז מען געקומען און מען האָט איהם אָנגעזאָגט, אז די בת
מלכה איז אַנטלאָפּען.

איז דער קיסר גלייך אַריין אין אַ זעהר גרויסען כעס און האָט
בייז באפוילען, אז מען זאָל זי לויפען זוכען.

— א וויבאלד אזוי, קאנסט אויף דו ניט היילען די קראנקע
בת מלכה, וואָס אין דעם וואַסערדיגען שלאָס, ווייל דו וועסט נאָר
קאָנען אַרײַן אין איינעם פון די צעהן וואַסערדיגע מויערען, וואָס
רינגלען אַרום דעם וואַסערדיגען שלאָס.

האָט זיך אַן אַנדערער אָנגערופען און געזאָגט :

— איך האָב אין מייע הענט אזא כח, אַז איך קאָן מיט זיי
אַפּשטעלען אַ שטורעמווינד, און קאָן מיט זיי ווידער אָפּלאָזען דעם
שטורעמווינד און קאָן מאַכען אַז דער ווינד זאָל בלאָזען מיט אַ
מאָס, ווי עס בעדאַרף צו זײַן.

האָב איך ביי איהם געפרעגט :

— וואָסער אַ ווינד קאָנסטו אָנכאַפען מיט דייע הענט ?
וואָרים עס זענען דאָך פאַראַנען צעהנערליי ווינטען.

האָט ער מיר געענטפערט און געזאָגט :

— אזא און אזא ווינד קאָן איך אָנכאַפען מיט מייע הענט.

האָב איך זיך צו איהם אָנגערופען :

אַ ווי באלד אזוי, קאָנסט אויף דו ניט היילען די בת מלכה,
וואָס אין דעם וואַסערדיגען שלאָס, וואָרים דו קאָנסט נאָר איין
ניגון. און עס זענען דאָך אָבער פאַראַנען צעהנערליי שטורעם
ווינטען און אימליכער שטורעמווינד האָט דאָך זײַן באַזונדערען
ניגון. און אויף צו היילען די בת מלכה דאַרף מען קאָנען אַלע
צעהנערליי נגונים, וואָרים איהר רפואה קאָן נאָר קומען דורך נגינה,
און זי איז אזוי שטאַרק קראַנק, אַז מען מוז צו איהר האָבען דעם
כח פון אַלע נגונים.

האָבען זיי ביי מיר געפרעגט :

— און וואָס קאָנסטו ?

האָב איך צו זיי געענטפערט :

— איך קאָן אַלץ וואָס איהר קאָנט אין אויך אַלע ניין חלקים

פון אימליכער זאָך וואָס פעהלען יעדען פון אייך אויס.

אז ווען ער שיסט אויס א פייל קאָן ער זי צוריקציהען. איך בין אויך געווען צווישען זיי. — האָב איך ביי איהם געפרעגט: — ווען קאָנסטו צוריקציהען די פייל? — אפילו נאָכדעם ווי זי האָט שוין יענעם געטראָפּען? און וואָסער פייל קאָנסטו צוריקציהען? וואָרים עס זענען דאָך פאַראַנען צעהנערליי פיילען. און היינט, אז מען וויל יענעם זיכער מוזיק'ען, קאָן מען דאָך די פייל נאָך פריהער באַשמירען מיט סם. און עס זענען דאָך פאַראַן צעהנערליי סם'ען, און יעדער פון די סם'ען איז דאָך נאָך א סך געפעהרליכער פון דער פייל.

האָט מיר דערויף יענער געענטפערט:

— יא, איך קאָן צוריקציהען א פייל אפילו נאָכדעם ווי זי האָט שוין יענעם געטראָפּען, און אפילו ווען זי איז באַשמירט מיט אַזא און אַזא סם.

און ער האָט מיר אָנגערופען דעם נאָמען פון א י י סם. האָב איך זיך צו איהם אָנגערופען און האָב צו איהם געזאָגט: — אויב אַזוי קאָנסטו דאָך מעהר ניט צוריקהאַלטען נאָר איינערליי פיילען, און ווי באַלד אַזוי קאָנסטו ניט היילען די בת מלכה פון דעם ליכטיגען מלך. וואָס ליגט איצט א פאַר'הלוש'טע אין דעם וואַסערדיגען שלאָס...

האָט זיך אַן אַנדערער אָנגערופען.

— און איך האָב אין מיינע הענט אַזא כח, און ביי וועמען איך געהע — גיב איך...

האָב איך זיך אָנגערופען:

— הייסט דאָך דאָס, און דיין כח איז אַ כח של צדקה, טאָג זאָג מיר וואָסער אַ סאָרט צדקה גיסטו?

האָט ער זיך אָנגערופען:

— מעשר.

האָב איך צו איהם געזאָגט:

און דער יונגער מלך האָט ביי זיך אָפגעמאַכט : ער וועט דאָס פּרענען ביי דעם בעטלער, דער בעטלער מוז פון דעם זיכער וויסען. זאָל ער איהם זאָגען, וואו איז אַהינגעקומען זיין פאָטער — דער מלך ?

נאָר ווען ער האָט באַגעגענט דעם בעטלער, האָט ער זיך פּלוצ־לינג דערשראָקען. ער האָט אַראָפּגעלאָזט די אויגען און איז געבליבען שטיל פאַר לאַנג. נאָכדעם האָט ער געעפענט דאָס מויל און האָט גענומען רעדען. ער האָט נאָך אַלץ געמיינט, אַז ער וועט נאָך פאָרט פּרענען וואָס ער וויל, נאָר אַרויסגעקומען איז נאָר אַט וואָס :

— בעטלער, — האָט ער געפרעגט ציטערענדיג מיט אַלע אַברים, — דו געדיינקסט פון דעם מלך ? ... דו געדיינקסט, דו האָסט מיר אַ מאָל דערצעהלט פון דעם ליכטיגען מלך... פון זיין זוהן... און פון זיין טאָכטער, זי איז פאַרלאָרען געוואָרען... עמיצער איז זי געגאַנגען זוכען, ער האָט זי געפונען. זי איז געווען געפּאָנגען, זי איז אַנטלאָפּען ? ... וואָס איז פון איהר געוואָרען ? א, בעטלער ? .. דער בעטלער האָט איהם אָנגעקוקט, האָט דערזעהן אַלץ וואָס עס קומט פאַר אין דעם יונגען מלך... נאָר ער האָט דאָס אַלץ פאַר ביי געלאָזען, און האָט זיך אָנגערופּען און געזאָגט :

— יונגלינג, ווען מיר צייכענען אַ קרייז, קומען מיר ביים סוף פון קרייז צו זיין אָנהויב. דו האַלטסט איצט פון שליסען דיין קרייז...

— בעטלער ! — האָט אויסגעשריען דער יונגער מלך ניט וויסענדיג קלאָהר פאַר וואָס און צוליעב וואָס.

— איצט הער ! — האָט זיך דער בעטלער אָנגערופּען :

— אַמאָל זענען געזעסען עטליכע בעטלער און יעדער איינער פון זיי האָט זיך געריהמט מיט דעם כּה וואָס ער האָט אין זיינע הענט. איינער האָט זיך באַריהמט, אַז ער האָט אַזאַ גבורה אין די הענט,

דאָס פּאָלק האָט שוין דעם אַלטען מלך כמעט ווי ניט נע-
 דיינקט. און ווען עמיצער זאָל אפילו געווען אַרויס און זאָגען :
 — זעהט, דער אַלטער מלך איז שוין מעהר ניטאָ מיט אונז.
 דער אַלטער מלך האָט שוין לאַנג זיין לאַנד פאַרלאָזען ! —
 וואָלטען דאָרויף אַ סך מן הסתם מיט פרייז געענטפערט :
 — אַבי עס לעבט דעם מלך'ס זוהן, אַבי עס לעבט דער יונגער
 מלך !

ווייל די חכמים וואָס דער יונגער מלך האָט צוגעצויגען צו
 זיך אין אָנהויב פון זיין קעניגען, האָבען געהאַלטען אין איין שפּריי-
 טען און ברייטען דעם נאָמען פון דעם יונגען מלך אינאיינעם מיט
 זיין לעהרע.

און כאַטש דער יונגער מלך האָט דאָס אַלץ געוואוסט און נע-
 זעהן, און האָט זיך דעריבער ניט געהאַט צו שרעקען פאַר דעם, וואָס
 עס וועט זיין נאָכדעם ווען דאָס פּאָלק וועט זיך דערוויסען, אַז דער
 אַלטער מלך איז שוין מעהר ניטאָ אין לאַנד, פונדעסטוועגען איז
 זיין שרעק געוואַקסען. און ווען עמיצער פון זיינע חכמים פלעגט
 פאַר איהם אין די אויגען נעמען רעדען פון איהם און פון דער לעהרע
 און פלעגט דערביי, פון געוואוינהייט וועגען, דערמאָנען מיט כבוד דעם
 פּאָטער, פלעגט דער יונגער מלך דערביי אויפציטערען פון שרעק.
 איהם פלעגט זיך דאַכטען, ווי ער זעהט יענעם אונטערטראָגען דעם
 פּאָטער'ס קאָפּ אויף אַ גאָלדענער טאַץ...

Togel

און דיין אייגענער פאָטער האָט דיך פאַרלאָזען, האָט דיר איר
בערגעלאָזט זיין פוסטע הויז, וואָס קוקט אויף דיר מיט שוואַרצע
פענסטער דורך די נעכט...

וואָלט זיך כאָטש דאָ אין דעם וואַלד איצט ערנען אויפנען
זוכט אַ פאַסטוד, וואָס זאָל אויפשפיעלען אויף זיין פייפּעל!
צי וואָלט כאָטש אויפגעשריען אַ הוננערינער לייב.
און ווען דער יונגער מלך האָט זיך נאָכדעם אויפגעזעצט אויף
זיין קעניגליכען ווייסען פערד, איז איהם פלוצלינג איינגעפאלען:
און ווי, אז אָט דער וואַלד, מיט אַלץ וואָס קומט אין איהם
דאָ פאַר מיט מיר, איז נאָר אַ ליעד אַזא, איז נאָר דעם בעטלערס
חכמה פון שפיעלען און זינגען? ...!

— ווי אזוי קאָנען מיר דיר דאָס גלויבען? דו זעהסט דאָך אויס ווי אַ בעטלער און האָסט ניט מעהר ווי אַ שמעקען אין דער האַנט און אַ טאָרבע אויף דיינע אַקסלען.

האָב איך גענומען און האָב זיי פאַרפיהרט אין אַ גרויסען וואַלד, און זיי האָבען דערהערט, ווי ניט ווייט פון זיי עפענט עמיצער אויף אַ טיר און פאַרמאכט זי אזוי, אז עס דערהערט זיך דער קלאַפּ פון דער קליאַמקע, און ער שמעלט זיך נאָכדעם אוועק אין צילט זיך און שיסט אויס פון זיין ביקס. און דער שאָס טרעפט ערגעץ זעהר ווייט, און ער שיסט גלייך נאָכדעם זיין שנעלען הונט, ער זאל אויפהויבען דאָס געשאַסענע. און זיי האָבען אַפילו גע-הערט ווי דער הונט לויפט און ווי ער גנאָרזניט איבער דעם שניי... קאָבער אין דער אמת'ן איז גאָר קיין וואַלד ניט געווען, און עס איז קיין שניי ניט געווען, און עס איז קיין הייזעל ניט געווען, און עס איז ניט געווען קיין הונט און ניט קיין יעגער, נאָר דאָס האָב איך פאַר זיי אַלץ געמאכט דורך דער חכמה פון שפיעלען און זיני גען, וואָרים די חכמה איז צו מיר און זי איז מיינע.

מעהר האָט דער בעטלער ניט דערזעהלט, און איז ניט גע-וואָרען.

און דער יונגער מלך האָט זיך אומגעקוקט און האָט דערזעהן, אז ער איז אין דעם ווילדען וואַלד אליין. און ער האָט דערפיהלט ווי אַ שווערער ביינקען איז אָנגעפאלען אויף איהם און האָט גע-נומען רייסען זיין אָנגעוועהטאָגדיגע האַרץ. און ער האָט געפרענט: — ווער זאל טרייסטען אין אזוינע מינומען?...

די הימלישע וועלט?

און ווי אז זי האָט נאָר קיין מאָל אויף דער אמת'ן ניט גע-טרייסט?

זיך ווענדען צו די חכמים, וואָס רינגלען דיך אַרום?
און ווי, אז די חכמים האָבען מיך שוין לאַנג אויפגעהערט צו פאַרשמעהן?...

אזוי שטארק נעמראָפּען. און ביי טאָג קאָן מען דאָרט די שמחה
ניט אויסשטעהן. וואָרים ביי טאָג קומען זיך דאָרט צונויף די
פויגלען צו איהם און צו איהר און זיי טרייסטען זיי און רעדען
זיי אויס דאָס האַרץ און די צוויי פויגעל הויבען אָן נלויבען אז זיי
וועלען זיך נאָך ווידער אויפזוכען. הויבען זיי אָן זינגען מיט גרויס
פרייד און מיט גרויס האָפען, ניט מעהר די פרייד איז ניט אזוי
טיף און הערט זיך ניט אזוי ווייט ווי הער אומעט...

און ווען די מענשען פון דעם לאַנד פון שפּיעלען און זינגען
האָבען אויסגעהערט די דאָזיגע מעשה, האָבען זיי ביי מיר געפרעגט
און האָבען געזאָגט :

— מיר זעהען שוין איין אז אונזערע כוחות זענען קאָרן כרי
זיי צו העלפען, אָבער צי איז דען פאַר זיי נאָר קיין הילף און קיין
העלפער ניט פאַראַנען ?

האָב איך צו זיי געזאָגט :

— עס איז פאַר זיי אַרדאי יאָ דאָ אַ הילף און אַ העלפער,
ווייל אלע וואָס האָפען אויף הילף מוזען דאָך אַ מאָל געהאָלפען
ווערען.

האָבען זיי ביי מיר געפרעגט :

— וואָס איז די הילף און ווער איז דער העלפער ?

האָב איך זיך צו זיי אָנגערופען און האָב זיי געזאָגט :

די הילף איז טאַקע אין אייער חכמה, נאָר דער העלפער בין
איך... וואָרים איך קאָן נאָכמאַכען אלע קולות פון דער וועלט אין
איך קאָן אויך וואַרפען קולות אזוי הויך און אזוי ווייט ווי איך וויל.
און איך קאָן אויך מאַכען, אז דאָ ווי איך שטעה זאָל מען מיין קול
ניט הערען, נאָר דאָרט ווייט אַהין, וואו איך וואַרף דאָס קול, זאָל
מען דאָס יאָ הערען. דעריבער קאָן איך וואַרפען זיין קול צו איהר
און איהר קול צו איהם. און איך וועל זיי צונויפיהרען ווען עס
וועט קומען די צייט.

האָבען זיי זיך צו מיר געווענדט און האָבען געזאָגט :

— ניין, מיר קאָנען מיט דיר ווייטער ניט געהן. אונזערע כוחות זענען ניט שטארק גענוג אויף צו פאַרטראָגען אַ טרויער וואָס איז אזוי גרויס ווי דער דאָזיגער. זאָג אונז כאַטש, אויב דו ווייסט, פון וואָס נעמט זיך אָט דאָס גרויסע קלאָגען ?

האָב איך צו זיי געזאָגט :

— אודאי ווייס איך פון וואָנען עס נעמט זיך אָט דאָס גרויסע קלאָגען. וואָרים אין דעם לאַנד וואָס איז אין זיך כולל אלע לענדער זענען פאַראַנען צוויי פייגעל. איינער איז אַן ער און דער אנדערער — אַ זי. און די פייגעל זענען נאָר איינאיינציגע פאַר אויף דער גאַנצער וועלט. האָט געטראָפּען, אַז די זי איז פאַרפאַלען געוואָרען, האָט זיך דער ער זי געלאָזט זוכען, האָבען זיי זיך אזוי לאַנג אַרומגעזוכט ביז זיי זענען נאָך ווייטער פאַרטראָגען געוואָרען איינס פון דאָס אַנדערע, און אזוי לאַנג ביז זיי האָבען דערזעהן אַז זיי וועלען זיך שוין קיינמאָל ניט געפינען... זענען זיי געבליבען שטעהן און האָבען זיך געמאַכט נעסמען געבען צוויי פאַרשיעדענע מדינות. די צוויי מדינות זענען אַודאי זעהר ווייט איינס פון ס'אַנדערע, נאָר ווערליק די קולות פון די דאָזיגע פייגעל, און ווערליק זייער גרויסען ביינקען זעהט דאָס אויס ניט ווייט. און אַז עס קומט די נאַכט, אזוי הויבען די ביידע פייגעל אויף זייער קול און נעמען קלאָגען. ער קלאָגט אויף איהר ווייל ער ווייסט ניט וואוהין זי איז אַהינגעקומען און וואָס מיט איהר איז געוואָרען ; און זי קלאָגט, ווייל זי ביינקט נאָך איהם און ווייל עס איז איהר שווער צו זיין אַהן איהם. און ווי זיי זינגען זיך אזוי פאַנאַדער, אזוי נעמט זיך איבער דער וועלט שפּרייטען אַ גרויסער אומעט און אַ גרויסער ביינקען און אין די צוויי מדינות וואָס זענען געבען זייערע נעסמען, ווערט דער אומעט אזוי גרויס, אַז אלע, סיי יונג און סיי אַלט וויינען זיך פאַנאַדער מיט אַזויגע ביטערע קולות, אַז כאַטש איהר זענט נאָך זעהר ווייט פון יענע מדינות האָט דאָס איך שוין

נאָר עס קומט די נאכט, אזוי ברעכט אין יעדער פון די צוויי מדינות מיט אַ מאָל אויס אַ זעהר גרויס געוויין און קיינער קאָן דאָרט ניט צוריקהאַלטען זיין געוויין. — עס וויינען זיך דאָרט אַהן אָפהאַלט פאַנאַדער מענער און פרויען און קינדער און אַפילו די ערד און די שטיינער נעהמען דאָרטען וויינען און עס איז ניטאָ קיינער וואָס זאָל זיי קאָנען העלפען.

האַבען זיי זיך אָנגערופען צו מיר און האָבען געזאָגט :
אויב דו וועסט אונז בריינגען אַהינצו, וועלען מיר זיי געוויס העלפען.

האַב איך זיי מיטגענומען מיט זיך. אָבער ווי נאָר איך האָב זיי געבראַכט נאָהענט צו יענע צוויי מדינות, און ווי נאָר דער אָווענר איז צוגעפאַלען, אזוי האָט זיך דערהערט דאָס גרויסע גע-וויין און די גרויסע חכמים פון דעם לאַנד פון שפיעלען און זינגען, וואָס האָבען אזוי שטאַרק געגלויבט אין זייערע כוחות, האָבען זיך בשום אופן ניט געקאָנט איינהאַלטען און האָבען נאָר אַליין אויס-געבראַכען אין אַ ביטער געוויין.

פרעג איך ביי זיי :

— מאָ וואָס וויינט איהר ? ! ...

האַבען זיי זיך דערפיהלט ווי הילפלאָזע קינדער און זיי האָבען צו מיר גענומען רעדען און געזאָגט :

מיר וויינען איבער דעם גרויסען טרויער וואָס האָט גענומען שווימען צו אונז. עס זעהט אויס, אז מיר וועלען דאָס ניט קאָנען דערטראָגען...

נאָר ווען איך האָב זיי דערמאָנט אָן זייערע גרויסע כוחות, און אין דעם, אז זיי האָבען זיך דאָך אונטערגענומען צו העלפען די דאָזיגע צוויי לענדער, האָבען זיי זיך גענומען צו ראַנגלען און בריה'ן און זיי זענען מיט מיר אָפגעגאַנגען נאָך אַ ביסעל, ביז זיי זענען מיט אַ מאָל געבליבען שטעהן אין האָבען וויינענדיג אויסנע-שריען :

און א טיעפע, אָבער איהר דאַרפט זיך ניט אזוי שטאַרק איבער-
נעמען. איהר טאַרט ניט מיינען אז איהר האָט שוין דערנרונטע-
וועט די חכמה ביז'ן סוף, ווייל מיט דעם שאָדט איהר אייער איינע-
נער גרויסקייט. א מענש דאַרף שטענדיג געריינקען אז עס זענען
נאָר ניטאָ קיין גרענעצען; צו דער מענשליכער גרויסקייט. און דער
גרעסטער פון אייך מעג וויסען, אז אויב עס איז נאָך ביו איצט
ניטאָ קיין גרעסערער פון איהם קאָן דאָך אזוינער מאָרגען געבוירען
זוערען, און אויב ער ווייסט דאָס ניט, איז ער ניט קיין גרויסער און
ניט קיין חכם.

און אז איך האָב דערזעהן, אז די דאָזיגע רייד מיינע העלפען
זיי ניט, ווייל זיי זענען זעהר שטאַרק איינגעגלויבט אין זייער גרויס-
קייט, האָב איך זיך צו זיי אָנגערופען און האָב צו זיי געזאָגט :
אינגאנצען אייער חכמה קומט פון דעם ביינקען, וואָס שפּרייט
זיך איבער דער וועלט. קאָנט איהר דאָך דערפאַר געוויס ניט זיין
גרעסער פון דעם ביינקען און אפילו ניט אזוי גרויס ווי דאָס ביינקען
פון דער וועלט, ווי א פיש קאָן ניט זיין גרעסער פון דעם וואַסער
אין וועלכען זי איז געבוירען און ווי א פויגעל קאָן ניט זיין גרעסער
פון דעם הימעל איבער וועלכען ער פליהט. אָבער אזוי ווי טרויער
קומט דאָך אויף אַרויס פון דעם ביינקען, וואָלט איהר דאָך מיט
אייער זינגען און שפיעלען זיך געדאַרפט קענען פאַרגלייכען מיט'ן
טרויער !

האָבען זיי זיך צו מיר אָנגערופען און האָבען געזאָגט, אז ניט
נאָר קאָנען זיי זיך פאַרגלייכען מיט'ן טרויער, נאָר זיי קאָנען איהם
אויף בייקומען.

האָב איך זיך צו זיי אָנגערופען :

אויב אזוי, טאָ קומט און העלפט די צוויי מדינות פון טרויער.
וואָרים אויף דער וועלט זענען פאַראן צוויי מדינות, וואָס כאַטש
זיי זענען טויענדער טיילען ווייט איינע פון דער אַנדערער, איז ווי

ביי די לעצטע ווערטער האָט דער יונגער מלך דערפיהלט יוי אויפצושרייען פון כעס און וועה, נאָר ער האָט זיך געשטאַרקט און האָט האַרט און בייז אַראָפּגעלאָזען זיינע בליקען צו דער ערד אין איז פאַר לאַנג געוועזען שטיל. נאָכדעם האָט ער ווידער געעפענט זיין מויל און געזאָגט :

— ווי עס ביינקט דער מיעדער וואַנדערער נאָך אַ דאָך איבער זיין קאָפּ, אזוי ביינקט די נשמה פון דעם מענשען נאָכ'ן הימעל. דער הימעל איז דער דאָך פון דער וועלט.

דערויף האָט איהם דער בעמלער געענטפערט און געזאָגט :
— פאַראַן וואַנדערער וואָס ביינקען ניט נאָך קיין דאָך איבער זייערע קעפּ, נאָר נאָך עפעס אַנדערש... און וואָס איז דען אַ בייני קען וואָס האָט אַ ברעג ? — פון אזא ביינקען ווערט מען ניד צו פריערען, זאָט און נארעש... — דאָס איז אַ וואַסער אין וועלכען עס קאָנען קיין גרויסע פיש ניט וואַקסען...
אָט, הער :

אַמאָל בין איך געקומען אין דעם לאַנד פון שפיעלען און זינגען. און דער קלענסטער שפיעלער און זינגער פון יענעם לאַנד איז דאָך גרעסער פון דעם גרעסטען שפיעלער אָדער זינגער אין ערנעץ און אַנדער לאַנד. און די גרעסטע פון זיי האָבען דאָך שוין צו זיך געוויס קיין גלייכען ניט. נאָר אזוי ווי אָבער זיי האָבען גע'נומען טראַכטען, אז זיי האָבען שוין דערגרונטעוועט דעם סוף פון דער חכמה פון שפיעלען און זינגען, האָט דעריבער זייער חכמה שוין ניט געקאָנט שטייגען. און אז אַ חכמה שטייגט ניט — פאַלט זי... און אז איך בין אַהין אָנגעקומען און האָב דערוועהן. אז זיי האַלטען זיך זעהר גרויס מיט זייער בריה'שקייט אין הלכות שפיעלען און זינגען, האָב איך זיך צו זיי אָנגערופען און האָב צו זיי געזאָגט : אמת, איהר זענט טאַקע גרויסע בריות אין דער חכמה פון שפיעלען און זינגען, און די חכמה אַליין איז אוראי זעהר אַ גרויסע

און ווען דער יונגער מלך האָט ווידער אָנגעטראָפּען דעם
 בעטלער האָט ער זיך צו איהם געווענדט און געזאָגט :

— בעטלער, פון אייביג אָן ביינקט דאָך דער מענש צים הימעל
 — ניט פון אייביג — האָט איהם דער בעטלער געענטפערט,
 — נאָר פון זינט עס איז געקומען די לעהרע, וואָכ איז געגליכען
 צו דער פרוי וואָס האָט ניט קיין אייגענע מילך אין איהרע בריסט.
 איינער וואָס קוקט שמענדיג ארויף איז געגליכען צו אַ בלינדען. ער
 קאָן לייכט געשטרויכעלט ווערען און פאלען. אַ מענש דאַרף פריי-
 הער פון אַליץ קוקען פאַר זיך. אין דער ווייט און אין דער ברייט.
 — בעטלער, — האָט זיך ווידער אָנגערופען דער יונגער מלך,
 — דער מענש ביינקט דאָך אָבער נאָך רוה און פריערען, און דאָס
 היטלישע רייך בריינגט דאָך פריערען אויף דער ערד.
 — הער אויס, די יונגלינג, — האָט איהם דער בעטלער דערויף
 געענטפערט : איך האָב אַ מאָל באַגעגענט אַ בלאַסען מאַן. אין איין
 האַנט האָט ער געהאַלטען אַ ווייסע טויב און אין דער צווייטער אַ
 פאַרבלוטיגטע שווערד. ער האָט ביי מיר געפרעגט : זעה. שוין
 טויענדיגע יאָהרען ווי איך טראָג מיט זיך די טויב פון פריערען.
 פאַר וואָס זשע איז די בלימענדיגע שווערד ווי צוגעוואַקסען צו מיין
 האַנט? ... און איך האָב איהם געענטפערט : ווייל דיין פריערען
 קומט פון אַ צוגעטראַכטען לאַנד, און ניט פון דעם לאַנד וואָס איז
 אין זיך כולל אַלע לענדער.

שפוטתו או צדקו

און דער יונגער כלף שמייכלט זיך ביז און שטיל פאנאנדער
און ער זאגט:

און ווען דער בעטלער, דער בעל חסד, וועט דערזעהן, אי מיין
לעצטער כאָג קומט שוין צו זיין סוף, וועט ער קומען און וועט מיר
בריינגען א נייעם טאָג, א נייעם לעבען ? !

און ווען דער יונגער מלך האָט אויפגעהויבען זיינע אויגען און דערזעהן, אז קיינער איז שוין נעבען איהם ניטאָ, האָט ער זיך אויפֿגעהויבען אויף זיין קעניגליכען ווייסען פּערד.

דאָס פּערד האָט גענומען טראָגען איהם מיט זיינע געראַנסען דורכ'ן גרויסען אַלמען וואַלד ווי ס'טראָגט אַן אַדלער זיינע קינדער. און דער יונגער מלך האָט געטראַכט :

— ווי עס טראָגט מיין קעניגליכער ווייסער פּערד מיך דורך נאַכט און וואַלד, אזוי טראָגט דאָס לעבען מיך איצט דורך אַ וועלט וואָס איז פול מיט סודות און מיט וואונדער...

אזוי טראָגט געוויס דאָס לעבען יעדען לעבעדיגען מענשען. נאָר ניט יעדער מענטש ווייסט דאָס און פאַרשטעהט.

ניט יעדערער וואָס האָט אויגען זעהט. ווי ברייט און גרויס עס האָט פאַר טיינע אויגען גענומען ווערן דען אָט די וועלט !

און פאַר דער הימלישער וועלט וועט שוין באַלד אין מיר קיין פּלאַץ ניט בלייבען.

אין דאָס איז אַלץ אָט איבער דעם בעטלער.

ווי אַ שפּין האָט ער זיך אַרויפגעוואָרפען אויף מיר.

ווי אַ שפּין האָט ער מיך איינגעוועכט אין זיין נעץ.

ווי אַ שפּין האָט ער שוין פון מיר באַלד אויסגעווינגען אַלע טיינע יונגע בלוטיגע חלומות וועגען הימעל.

אין פאַר וואָס קומט קיינער ניט פון דאָרטען צו קריענען זיך טיין קריענען ? ...

און אפשר געשעהט דאָס מיט מיר אַלץ אזוי ווייל עס דער געהענטערען זיך שוין די לעצטע מעג איצט פון טיין לעבען ?

די לעצטע מעג !

און וואָס וועט נאָכרעם זיין ?

נאָכרעם, נאָך דעם לעצטען טאָג ?

און ווען דעם אמת'ען בעל חסד וואָלטען הלילה אויסגעפעהלט
חסדים אויף צו מאַכען אַ נייעם טאָג פאַר יעדען מאָרגען, וואָלט
דאָך דער קוואַל פון דער וועלט אָפגעריסען געוואָרען פון דעם האַרץ
פון דער וועלט.

איז דערפאַר אַלע מאָל ווען דער טאָג הויבט אָן געהן צו זיין
סוף, הויבען זיך דאָס האַרץ פון דער וועלט און דער קוואַל פון דער
וועלט אָן זענענען איינס מיט'ן צווייטען מיט גרויס ליכשאפט
און ביינשאפט.

און זיי הויבען אָן זאָגען אזוינע חידות און געזאָנגען, וואָס
פילען אָן די וועלט מיט זייער ציטער און מיט זייער אָנגסט. ווייל
זיי זענען קיינמאָל ניט זיכער מיט'ן מאָרגענדיגען טאָג און זייער
ליכע איז דאָך אזוי גרויס.

און ווי נאָר דער בעל חסד דעהערט אז דער טאָג הויבט שוין
טאַקע אָן קומען צו זיין סוף, קומט ער צוגעהן און שענקט דעם
האַרץ אַ נייעם טאָג וואָס איז געמאַכט פון לויטער חסדים און דאָס
האַרץ שענקט דעם דאָזיגען טאָג גלייך אוועק צום קוואַל און אזוי
הויבט זיך ביי זיי ווידער אָן אַ נייער טאָג, מיט אַ ניי לעבען, מיט
אַ נייער פרייד און מיט נייע חידות און געזאָנגען.

און עס זענען דאָך פאַראַן אַלערליי טעג אויף דער וועלט. —
עס זענען פאַראַן וואַכעדיגע טעג און שבת'דיגע. ראש־חודש'דיגע
טעג און יום טוב'דיגע, — איז ווערליג די טעג, אזוינע געזאָנגען
זינגען זיי. און אזוי פילען זיי אָן די וועלט...

און איך בין דאָס דער, צו וועמען עס ווערען געבראַכט די
אַלע מענשליכע טואונגען פון וועלכע איך קלייב אויס די חסדים
און מאַך פון זיי די צייט, און מאַך פון זיי די טעג פאַר דעם האַרץ
און דעם קוואַל פון דער וועלט, ווייל איך בין דאָס דער אמת'ער
בעל חסד.

און דער קוואַל פון דער וועלט האָט נאָר קיין שום צייט ניט. ער לויפט אָהן אַן אָפּהאַלט. ער געפינט זיך ערנעץ אין דעם לאַנד, וואָס איז כולל אַלע לענדער, נאָר ער האָט פאַר זיך ניט קיין טאָג און קיין צייט אין דער וועלט, וואָרים ער איז נאָר העכער פון דער צייט פון דער וועלט. ער שטעהט איבער דער צייט.

און כדי דער קוואַל פון דער וועלט זאָל פאַרט האַבען אַ וועל־כע ניט איז צייט אויף צו שטעהן אַנטקענען דעם האַרץ פון דער וועלט, איז פאַראַן אַ מאַן אויף דער וועלט, וואָס זיינע שלוחים געהען אויס די וועלט פון עק צו עק אין נעמען צונויף די טואונגען פון די מענשען און בריינגען זיי צו איהם, און ער מאַכט פון זיי אַלע מאָל אַ נייעם טאָג. און שענקט אַוועק דעם טאָג צום האַרץ פון דער וועלט, און דאָס האַרץ פון דער וועלט שענקט דעם טאָג צום קוואַל. און דאָס איז די איינציגע צייט וואָס דער קוואַל פאַר־מאָנט.

די טואונגען פון די מענשען פון וועלכע מען קאָן מאַכען צייט פאַר דעם קוואַל פון דער וועלט — קומען ניט פון נאָלד און זילבער, ניט פון שטאַל און אייזען, ניט פון ביקסען און האַרטמאַטען, נאָר פון די מענשליכע חסדים. וואָרים נאָר די מענשליכע חסדים מאַכען דעם עיקר צייט אין דער וועלט, און זיי זיינען אויך די איינציגע מענשליכע טואונגען וואָס קאָנען גרייכען זעהר הייך.

אין ווען צו דעם מאַן וואָס מאַכט די צייט פון דער וועלט, ווערען געבראַכט אַלע טואונגען פון דער וועלט, קלייבט ער דעריבער נאָר אויס די חסדים פון דער וועלט, און די אַלע אַנדערע מענשליכע טואונגען לאָזט ער איבער ווי הייפּענס מיסס.

און דער מאַן וואָס מאַכט די צייט פון דער וועלט, איז דער אמת'ער בעל חסד פון דער וועלט, וואָרים ער זאָרנט זיך דאָך שטענדיג פאַר דעם האַרץ פון דער וועלט.

און דאָס האַרץ ווערט נאָך דערביי געפייניגט פון צוויי פּיר-
נען :

איין פּיין איז די זון, וואָס יאָגט און ברענט דאָס האַרץ דער-
פּער, וואָס עס וויל קומען צו דעם קוואַל...

און דער אַנדערער גרויסער פּיין איז דאָס שטענדיגע ביינקען
און דאָס שטענדיגע גלוסטען...

נאָך אז דאָס האַרץ באַדאַרף זיך אַביסעל אַפּרוּהען, קומט אַ
גרויסער פּויגעל און שפּרייט איבער דעם האַרץ פּאַנאַדער זיינע
פּליגלען און פאַרשטעלט פון דעם די זון. דעמאָלט רוהט זיך דאָס
האַרץ אַביסעל אָפּ פון דער היץ פון דער זון, אָבער פון ביינקען און
גלוסטען האָט דאָס האַרץ פון דער וועלט אפילו דעמאָלט אויך
פּיין רוה ניט, וואָרים עס הערט אפילו דעמאָלט אויך ניט אויף צו
קוקען צו דעם קוואַל פון דער וועלט.

דאָס האַרץ פון דער וועלט רייסט און ציהט זיך צו דעם
קוואַל פון אייביג אָן. אָבער אזוי לאַנג ווי דאָס האַרץ שטעהט פון
דערווייטענס פון דעם באַרג זעהט דאָס דעם קוואַל וואָס שלאָגט פון
דעם שטיין, וואָס אויף דעם שפיץ באַרג. ווי נאָר אָבער דאָס האַרץ
פון דער וועלט הויבט זיך אָן דערנעהענטערען צום באַרג, הערט דאָס
אויף צו קאָנען זעהן דעם שפיץ פון דעם באַרג. און אז עס קאָן
מעהר ניט זעהן דעם שפיץ פון דעם באַרג, קאָן דאָך דאָס שוין
ממילא אויך מעהר ניט זעהן דעם קוואַל פון דער וועלט, וואָס שלאָגט
פון דעם שטיין, וואָס געפינט זיך אויפ'ן סאַמע שפיץ פון דעם באַרג.
און אז דאָס האַרץ פון דער וועלט זאָל אויפהערען זעהן דעם
קוואַל פון דער וועלט, וואָלט דאָס חלילה אויסגעאַנגען.

און ווען דאָס האַרץ פון דער וועלט זאָל חלילה אויסגעהן,
וואָלט דורך דעם די גאַנצע וועלט חרוב געוואָרען.

וואָרים דאָס האַרץ איז דאָך דאָס חיות פון אַ יערער זאָך אין
דער וועלט.

און דיין לעהרע איז ווי אַ מאַמע וואָס דאַרף דעם הונגעריגען
קינד ניט לייגען קיין צוקער אין מויל?!

יא, מיין לעהרע קאָן צו יערער צייט זעטיגען מיט איהר איי-
גענער ברוסט, מיט איהר אייגענער מילך, ווייל מיין לעהרע —
דאָס איז די ערד, דאָס איז די וועלט, דאָס איז דאָס ליכט פון דער
וועלט, דאָס איז די מעשה פון דער וועלט, דאָס איז דאָס לאַנד
פון אלע לענדער.

— בעטלער! — האָט דער יונגער מלך אויסגעשריען, — מיין
הארץ רענט זיך און ציטערט צו שטארק ביי דינע רייד...

— אָך דו יונגער יונגלינג! — האָט זיך דער בעטלער אָנגע-
רופען. — ווייס אז אלץ וואָס האָט אַ שיכות צו דער מעשה פון
דער וועלט האָט אַ הארץ און די גאַנצע וועלט האָט אויך אַ הארץ.
וואָס ציטערט שטארק און רענט זיך... נאָר דאָס הארץ פון דער
וועלט איז אַ געשטאַלט פאַר זיך, מיט אַ פנים און מיט הענט און
מיט פיס. נישט מעהר — דער נאָגעל פון דעם פוס פון דעם הארץ
פון דער וועלט איז הארציגער איידער אַן אַנדערענס הארץ...

און אין דעם לאַנד וואָס איז אין זיך כולל אלע לענדער איז
פאַרזאָ אַ באַרג, אין אויף דעם באַרג איז פאַרזאָ אַ שטיין און פון
דעם שטיין שלאָגט אַ קוואַל. — דאָס איז דער קוואַל פון דער וועלט.
און דאָס הארץ פון דער וועלט שטעהט אויף איין עק וועלט,
און דער באַרג מיט דעם קוואַל שטעהט אויף דעם אַנדערען עק וועלט.
און דאָס הארץ פון דער וועלט קוקט אַריבער צום קוואַל פון דער
וועלט און דער קוואַל פון דער וועלט קוקט אַריבער צום הארץ פון
דער וועלט.

דאָס הארץ ביינקט און גלוסט, אז עס זאָל קומען צום קוואַל
און עס שרייט פון גרויס ביינקען. און דער קוואַל שרייט אויף,
וואַרירט ער גלוסט צו דעם הארץ.

און ווען דער יונגער מלך האָט ווידער אָנגעטראַפּען דעם בעמ'לער, האָט ער ביי איהם געפרעגט:

— בעטלער, איז דען מעגליך, אז דאָס האַרץ און דער שכל פון איין מענשען זאָלען זיין ווי צוויי באַזונדערע לענדער? ...
— יא, א סך אינמעגליכע זאַכען זענען מעגליך — האָט איהם דער בעטלער געענטפערט.

— און ווי ווייט איז דיין אייגענער שכל פון דיין איינען האַרץ? — האָט איהם דער יונגער מלך דרייסט געפרעגט.
— ווי א געטרייער גערטנער פון זיין גאָרטען — האָט איהם דער בעטלער געענטפערט...

און ווען איך האָב מיר אויסגעקליבען דאָס הימלישע רייך האָב איך דאָס דען ניט געטון ווי א געטרייער גערטנער?

יונגלינג, — דיין האַרץ איז אודאי א לעבעדיגער גאָרטען, און דיין שכל האָט אודאי געאַרבייט שעהן און פלייסן. אָבער איך האָב ניט גאָר ריך געזעהן, — איך האָב אויך געזעהן א מאַמע וואָס האָט איהר שרייענדיגען קינד ניט געקאָנט געבען איהר אייגענע ברוסט צום זויען, האָט זי איינגעוויקעלט א שטיקעל צופער אין א שטאַטקע און דאָס דעם הונגעריגען קינד אנשטאַט איהר ברוסט געגעבען...

דער יונגער מלך האָט דערביי אויפגעצייטערט און געזאָגט:

— דער נערטנער קומט! דער נערטנער קומט!

און דער נערטנער איז טאקע נעקימען. ער האָט זיך אָפּגע-
זוכט און ער האָט זיך צוריק גענומען פילנעווען דעם נאָרטען, און
דער נאָרטען האָט צוריק גענומען אַרויסגעבען זיינע וואונדערבאַרע
פירות, און זיינע שעהנע קווייטען, וואָס עס איז וואויל דעם אויג
וואָס טוט זיי זעהן.

און די מענשען פון דעם לאַנד פון וואוילטאָג האָבען דאָס
פּלץ געזעהן, און זיי האָבען פאַרשטאַנען, אז דער וועג צו גוט לע-
בען איז אַ גרויסער און וויכטיגער סוד, און אז זיי האָבען פון דעם
סוד ניט געוואוסט, נאָר דער בעטלער, וואָרים דער סוד פון גוט
לעבען איז אין דעם בעטלער, איז אין מיר... וואָרים איך בין דאָס
דער טויבער בעטלער...

אין ווי נאָר דער בעטלער האָט דאָס אָפּגעזאָגט, איז ער ניט
געוואָרען. אין דער יונגער מלך איז געבליבען איינער אליין אין
דעם גרויסען וואַלד, אָהן עמיצען וועמען ער זאָל קענען עפעס פרע-
גען, אָדער זאָגען. און ער האָט דערהערט דאָס קלאַנגען פון זיין
אייגען האַרץ:

„וועה צו דעם וואָס האָט זיך פאַרפלאַנטערט און קאָן זיינע
געצען ניט צורייסען.

„וועה צו דעם רייכען אין קלוגען, צו וועמען דער בעטלער
קאָן זאָגען: דו ביזט ניט רייך און ניט קלוג.

„וועה צו די, וואָס זייער נאַרעשער שכל איז גענליכען צו די
מענשען פון דעם לאַנד פון וואוילטאָג אין זייערע הערצער — צו
די מענשען פון דעם פאַראימנליקטען לאַנד.

„וועה צו די, וואָס שרייען, אז זיי ווייסען דעם סוד פון לעבען
און דאָס ווערט געהערט פון זייערע אויערען אָבער ניט פון זייערע
הערצער.

וועט צו דעם וואָס האָט זיך פאַרפּלאַנצערט און קאָן זיינע נעצען נישט צערויסען.

שרעקליכער פינסטערניש אין די אויגען און פון א שלעכטען טעם,
און פון שלעכטען ריח.

און די מענשען פון דעם לאנד פון וואוילטאג האָבען דערזעהן,
אז זיי קאָנען ניט העלפען די מענשען פון דעם פאראומגליקטען
לאַנד, אז זיי קאָנען פאַר זיי ניט דערווייזען דעם וועג צו גוט לעבען.
דער בעטלער אָבער האָט גלייך ביי זיין אַרײַנגאַנג דערזעהן,
אז איינע פון די דריי כתות וואָס דער אומדערבראַרעמדיגער קיסר
האָט דאָרט איבערגעלאָזט, האָבען אויף אַן אומדערבראַרעמדיגען
אופן געהאַלטען אין פאַרשפּרייטען די מאָרע פון חנופה און שקר
און שוחד. — און דאָס איז דאָך אַלץ איין זאַך, וואָרים חנופה
איז דאָך אויף אזאָ שער ווי שוחד. און דאָס פאַרבענדט דאָך. עס
מאַכט בלינד, אויף דעם איז דאָך טאַקע געוואָנט געוואָרען „השיח
יעור“. האָט ער גלייך פאַרשטאַנען אז פון דעם קומט דאָס אָט די
שרעקליכע פינסטערניש אין זייערע אויגען... און די צווייטע פון
די דריי כתות, האָט אויף אַן אומדערבראַרעמדיגען אופן פאַנאָדער
געשפּרייט איבערן לאַנד די געץ פון זנות און די מענשען פון דעם
לאַנד זענען דורך דעם אַזוי טיף געזונקען אין זנות ביז עס איז
ביי זיי קאַליע געוואָרען דער חוש הריח. און די דריטע כתה האָט
אויף אַן אומדערבראַרעמדיגען אופן אַרײַנגעבראַכט די מאָרע פון ניבול
פה, און די טיילער זענען איבער דעם ביי די מענשען געוואָרען
אַזוי מיאוס, אז דער טעם איז ביי זיי קאַליע געוואָרען און אין אַלץ
וואָס זיי האָבען גענומען אין טייל אַרײַן האָבען זיי געפיהלט דעם
טעם פון נבלה...

און אז דער בעטלער האָט דאָס דערפֿלעהרט פאַר די פאַרביי
טערטע מענשען פון דעם פאראומגליקטען לאַנד, האָבען זיי גלייך
אויפגעזוכט די אַלע קעכט פון אומדערבראַרעמדיגען קיסר און האָט
בעז זיי פאַרטריבען פון זייער לאַנד. און זוי נאָר זיי האָבען אַזוי
געטון, אַזוי איז גלייך געוואָרען אַ רעש:

זיי אָנגעזאָגט, אז זיי זאָלען חוּן וואָס ער וועט זיי הויסען. האָבען זיי אזוי געטון. און דורך די דאָזיגע טראַגדיע איז געשעהן, אז די מענשען פון יענעם גליקליכען לאַנד האָבען אינגאָנצען פאַר-לירען דעם וועג צו גוט לעבען.

האָבען זיך אויפגעהויבען אַ סך מענשען פון דעם לאַנד פון וואַוילטאָג און האָבען זיך געלאָזט מיט'ן בעטלער צו יענעם לאַנד. ווי נאָר אָבער זיי האָבען זיך גענומען דערנעהענטערען צו דער אומ-גליקליכער מדינה, האָט ביי זיי אָנגעהויבען קאַליע ווערען דער טעם און דער ריח און די ריאה. און זיי האָבען גאָר ניט געקאָנט נעמען אין מויל אַרײַן, ווייל פון אַלע זייערע מאַכלים האָט צו זיי גענומען טראַגעדיע אַ שלעכטער ריח. אַ ריח פון וועלכען עס האָט גענומען ערערען די נאַל.

האָבען זיי גענומען שרייען צום טויבען בעטלער, האָט ער צו זיי געזאָגט :

איצט זעהט, אז איהר זענט נאָך אזוי ווייט פון יענעם אומ-גליקליכען לאַנד, האָט אייך שוין דערנרייכט זייער שלעכטס און איהר קאָנט זיך שוין ניט העלפען. היינט ווי אזוי וועט איהר נאָר קאָנען קומען אַהין ? און אויב איהר קאָנט זיך ניט העלפען, טאָ ווי אזוי וועט איהר זיי קאָנען העלפען ? ...

און דער בעטלער האָט זיי נאָכדעם געגעבען פון זיין ברויט און וואַסער, האָבען זיי געגעסען און האָבען זיך מחיה געווען, וואָרים אין זיין ברויט און וואַסער האָבען זיי דערפיהלט אַלע טעמים און ריחות, און עס איז ביי זיי פאַריכט געוואָרען אַלץ וואָס איז ביי זיי פריהער קאַליע געוואָרען.

נאָכדעם האָט זיי דער בעטלער מיטגענומען אַהין אין יענעם לאַנד. האָבען זיי דערזעהן, אז דאָס גאַנצע לאַנד איז פול מיט וועה און שרעק, ווייל אַלע מענשען פון דעם לאַנד ליידען פון אַ

מען לאַנד, וואָרים אויב איהר וועט דאָס ניט טון, וועט מיט דער צייט זייער אומגליק אויך ווערען אייער אומגליק, וואָרים זייער לאַנד איז דאָך ניט שטאַרק ווייט פון אייערען און זייער אומגליק קאָן דעריבער צו אייך קומען אפילו אויף די פלינגלען פון ווינט.

און אז די מענשען פון דעם לאַנד פון וואוילטאָג האָבען דער הערט אזוינע רייד האָבען זיי צועשענט מויל און אויערען.

און דער בעטלער האָט צו זיי ווייטער גערעדט און געזאָגט :

— זייט וויסען, אז דאָס גאַנצע גליק פון יענעם לאַנד איז נע קומען פון דעם וואָס דער אמת'ער סוד פון גליק האָט זיך דאָרט געהאַט אויסגעשפרייט אין אזא וואונדערבאַרען גאָרטען. דער גאָר טען האָט געבליהט און האָט פון זיך אַרויסגעגעבען פירות, וואָס האָבען געהאַט אַלערליי טעמים און אַלערליי ריחות וואָס האָבען גע גלעט און געקוויקט דעם גומען. און אויך קווייטען פון אַלערליי געשטאַלטען און פאַרבען, אז עס איז געווען וואויל דעם אויג וואָס האָט זיי געזעהן.

און א זעהר געטרייער גערטנער איז געווען איבער דעם גאָר טען און ער האָט דעם גאָרטען זעהר אָפּגעהיט, וואָרים ער האָט געוואוסט, אז דאָס גאַנצע גליק פון דעם לאַנד שפּראַצט דאָך אַרויס פון דעם דאָזיגען גאָרטען.

איז אָבער אויף דעם לאַנד אָנגעקומען א אומדערבאַרעמדיגער קיסר. און ווי גאָר דער קיסר האָט זיך דערנעהנטערט צו די טויערען פון דעם לאַנד, אזוי איז דער גערטנער פאַרפאלען געוואָר דען... און אז דער גאָרטען האָט פאַרלוירען זיין געטרייען גערטנער, האָט ער גענומען דאַרבען. די מענשען וואָלטען אָבער גאָך לאַנג געקענט לעבען א גוט לעבען פון דעם אָפּפאַל און פון דער ווידערוואַקסונג, וואָס געהט אין א גאָרטען אויף פון זיך אַליין. איז אָבער דער אומדערבאַרעמדיגער קיסר דורכגעגאַנגען דאָס לאַנד און האָט דאָרט איבערגעלאָזט דריי כתות פון זיינע קנעכט, און האָט

האָט זיך דער בעמלער אוועקגעלאָזט צו די צוויי לענדער און
 ער איז פריהער אָנגעקומען אין דעם לאַנד פון וואוילטאָג.
 און אז ער איז אָנגעקומען אין דעם לאַנד פון וואוילטאָג און
 האָט דערזעהן, אז ניט נאָר באַריהמען זיי זיך מיט זייער מיל, אז
 זיי ווייסען דעם סוד פון נוט לעבען, נאָר אויך מיט זייער געהן און
 שמעהן, האָט ער זיך צו זיי אָנגערופען:

— זעהט, איך האָב ניט אייער רייכקייט. איך בין אַ בעמלער
 און איך לעב נאָר אויף ברויט און וואַסער, פון דעסמווענען זאָג
 איך אייך, אז איך ווייס יאָ דעם סוד פון נוט לעבען און איהר ווייסט
 ניט.

זענען די מענשען פון דעם לאַנד פון וואוילטאָג אויף איהם
 אָנגעפאלען, ווער מיט נעשרייען און ווער מיט געלעכטער.
 האָט זיך דער בעמלער צו זיי אָנגערופען:

— אויב איהר גלויבט טאַקע, אז איהר ווייסט באַמת דעם
 וועג צו נוט לעבען, דאַרפט איהר איהם דאָך אויך קענען דערווייזען
 פאַר אַנדערע.

האָבען זיי איהם געענטפערט, אז אוראי קאָנען זיי דאָס דער-
 ווייזען פאַר אַנדערע. די אַנדערע דאַרפען נאָר האָבען עשירות.
 האָט דער בעמלער צו זיי געזאָגט:

— אַ ווי באַלד אזוי, טאָ קומט מיט מיר, ווייל איך געה איצט
 אין אַ לאַנד וואָס איז ניט ווייט פון אייך. די מענשען פון יענעם
 לאַנד זענען איצט זעהר שטאַרק פאַראומגליקט געוואָרען, אָבער ניט
 דורך דעם וואָס זיי האָבען פאַרלוירען זייער רייכקייט, נאָר דורך
 דעם וואָס זיי האָבען פאַרלוירען דעם וועג צו נוט לעבען. קומט מיט
 מיר אהין צו יענע מענשען און דערווייזט זיי ווי אזוי זיי קענען
 צוריק אויפבויען דעם וועג צו נוט לעבען.

און דער בעמלער האָט צו זיי נאָך געזאָגט:
 — איך זאָג אייך, קומט מיט מיר אהין צו יענעם פאַראומגליק-

עפעס א חסרון, ווייל עפעס געהט איהם אָפּ, ווייל עפעס געהלט איהם.

און אפילו די געשרייען וואָס קומען פון די שמחות פון דער וועלט זענען דאָך ניט מעהר ווי געשרייען פון מענשען, וואָס האָבען געקראָנען וואָס זיי האָט געפעהלט...

קאָן דערפאַר דער בעטלער די געשרייען ניט פאַרטראָגען, ווייל דאָס זענען דאָך אלץ געשרייען פון מענשען וואָס לעבען אַ ביז לעבען.

אַ מאָל אָבער ווערען די געשרייען אין אַ געוויסען אָרט אזוי שטאַרק. אז ער מוז דערהערען. דעמאָלט מאַכט ער אויף זיינע אויערען און ער דערהערט און ער קומט און ער העלפט...

האָט געטראָפּען, אז ערנעץ אין אַ לאַנד האָבען מענשען אַרייַנגעקראָנען זעהר פיל עשירות און זיי האָבען גענומען לעבען אין גרויס וואוילטאָג, און זיי האָבען אַ נאָמען געגעבען זייער לאַנד — דאָס לאַנד פון וואוילטאָג. און זיי האָבען זיך גענומען האַלטען פאַר גרויסע חכמים, און זיי האָבען גענומען גלויבען, אז זיי לעבען אַ גוט לעבען, און אז דאָס איז דערפאַר, ווייל זיי ווייסען דעם סוד פון גוט-לעבען... און זייערע זאָמע און צופריעדענע געשרייען זענען מיט יעדען טאָג געוואָרען אלץ העכער און גרעסער ביז דער טויבער בעטלער האָט געמוזט צועפענען זיינע אויערען און דער הערען.

און ערנעץ איז געווען אַן אַנדער לאַנד, וואו עס איז יאָ באוואוסט געווען דער סוד פון גוט-לעבען, נאָר די מענשען האָבען ניט גער-וואוסט ווי איהם אָפּצוהיטען, האָבען זיי איהם ניט אָפּגעהיט, און האָבען איהם פאַרלוירען. זענען זיי דורך דעם זעהר שטאַרק פאַר-אומגליקט געוואָרען. און זייער אומגליק איז אלע מאָל געוואָרען אלץ גרעסער און שרעקליכער ביז דער טויבער בעטלער האָט אויף זייערע געשרייען געמוזט דערהערען.

נאכדעם האָט דער יונגער מלך געוואַרט מיט אַ קלאַפּענדיגען האַרץ, צו הערען וואָס נאָך האָט איהם דער בעטלער צו דערצעהלען. ווי אזוי נאָך וועט ער זיך פאַר איהם אנטפלעקען? ער, וואָס האָט שוין אויסגעזאָגט, אז ער איז דער ערשטער און דער לעצטער, אז ער איז דער אָנהויב און סוף?!

און וואָס האָט איהם געמאַכט צו קומען אויף מיין וועג?
 קומט ער דען צו יעדען איינעם?
 אפשר קומט ער צו יעדען, אפשר באַנגלייט ער יעדען מענשען
 אויף זיין וועג, נאָר ניט יעדער מענש קאָן איהם זעהן קלאָהר. און
 ניט יעדער קאָן איהם הערען? ...
 און ווי אזוי איז דאָס געשעהן, אז איך האָב איהם יאָ דערזעהן
 און דערהערט? ...

אין אזוינע מינוטען האָט איהם אָנגעטראַפּען דער בעטלער און
 האָט צו איהם געזאָגט:

— זיי וויסען אז אויף דער וועלט איז פאַראַנען אַ טויבער
 בעטלער, וואָס איז ניט טויב. נאָר אזוי ווי ער קען ניט פאַרטראָד
 גען די געשרייען פון דער וועלט, פאַרשטעלט ער זיין געהער פון זיי.
 וואָרים נאָר די געשרייען פון דער וועלט זענען דאָך חסדונות
 אזוינע. דורכאויס חסדונות. איטליכער שרייט ווייל ער האָט

יונגען מלך, און דעם ערשמען מאל אין זיין לעבען האָט דער מלך
דערזעהן און דערפיהלט דעם כח פון אַזאַ בלינדקייט. דאָס איז
געווען אַ בלינדקייט וואָס האָט געשמיסען ווי מיט דיטער, ווי מיט
בייסען.

דאָס איז די נשמת — זיי האָבען דערצעהלט נאָך עלטערע מעשות. דער אָבער פון אייך, וואָס האָט דערצעהלט, אז ער געדיינקט אַלץ וואָס איהר האָט דערצעהלט און ער געדיינקט גאָר ניט, דער איז דער עלטסטער און דער ערשטער; דער האָט דערצעהלט די עלט-סטע מעשה אין דער וועלט, דער האָט דערצעהלט, אז ער געדיינקט נאָך די צייט איידער עס איז עפעס געווען... און די צייט איז די עלטסטע אין דער וועלט און זי איז אויף די יונגסטע, אזוי יונג ווי אַ זאָך, וואָס דאַרף נאָך ערשט אָנהויבען צו לעבען.

נאָכדעם האָט אונז דער גרויסער אָדלער געבענשט און האָט פאַר אונז געעפענט דעם וועג צו אונזערע שיפען, וואָס האָבען זיך געהאַלטען אין בויען. און צו מיר האָט ער זיך געווענדט און גע-זאָגט:

— דו ביזט דאָך דער ניינטער און דער ערשטער, דו ביזט דאָך דער סוף און דער אָנהויב. קום מיט מיר, וועל איך דיך אויף מיינע פליגלען טראָגען. וואָרים דו ביזט מיר גאָהענט און אייגען, וואָרים דו ביזט אזוי ווי איך, ווייל דו ביזט אזוי אַלט און אזוי יונג, ווי איינער וואָס האָט נאָך גאָר ניט אָנגעהויבען צו לעבען...

און דער גרויסער אָדלער האָט מיך גענומען אויף זיינע גרויסע פליגלען און האָט מיך געטראָגען זעהר לאַנג און ווייט. און ער האָט מיר געווויען אזוינע זאַכען, אז אַלץ וואָס איך זעה אין דיין וועלט איז ניט ווערט קיין אויגענבליק. און דערפאַר געה איך אָפט אַרום צווישען מענשען מיט געשלאָסענע אויגען. און מענשען מיי-נען אַז איך בין בלינד, און מענשען זאָגען: — זעה, אָט געהט דער בלינדער בעטלער! ...

ביי די ווערטער: — „זעה, אָט געהט דער בלינדער בעטלער“ — האָט דער יונגער סלף אויפגעהויבען זיינע אויגען ווי אויף אַ באַפעהל... דער בעטלער איז שוין ניט געווען, נאָר עמיצער מיט פאַרשאַכטע אויגען איז בלינדערהייט פאַרבייגעגאַנגען פאַר דעם

נאָר אייך קענען די אוצרות פארטרויט ווערען, וואָרים אייערע נע-
דאַנקען זענען סלאַח, ווייל אייער זכרון לויפט אזוי ווייט..."

און דער אַדלער האָט אונז באַפוילען און געזאָגט:

— שטעלט זיך איצט אויס איינס אונטערן אַנדערען, וואָרים

דער עלטסטער פון אייך זאָל זיין דער ערשטער וואָס איך וועל
אַרויסלאָזען פון דעם טורעם.

און דער נרויסער אַדלער האָט מיך אַרויסגעלאָזט דעם ערשטען,

וואָרים ער האָט געזאָגט:

— דער פון אייך, וואָס האָט דערזעהלט, אז ער געדיינקט

ווען מען האָט אָפגעשניטען דעם עפעל פון צווייג, האָט דאָך דער

זעהלט, אז זיין זכרון געהט אויף אזוי ווייט צוריק, אז ער געדיינקט

אַפילו די מינוט ווען ער איז נאָר וואָס געבוירען געוואָרען, די מינוט,

ווען מען האָט נאָר וואָס אָפגעשניטען זיין נאָפעל פון זיין מוטער'ס

בויך. און דער אַנדערער וואָס האָט געזאָגט, אז ער געדיינקט, ווי

דאָס ליכט האָט געברענגט אויף דעם עפעל'ס קאָפּ, האָט דערזעהלט,

אז ער געדיינקט אַפילו וואָס מיט איהם האָט זיך געטהון אין דער

מוטער'ס בויך, ווייל די גמרא זאָגט, אז דעמאָלט ברענגט אַ ליכט

אויפ'ן סינד'ס קאָפּ — דאָס ליכט פון תורה. און דער וואָס האָט

דערזעהלט, אז ער געדיינקט נאָך ווי דער עפעל האָט ערשט אָנגע-

הויבען צו ווערען אַ פרי, האָט דערזעהלט, אז ער געדיינקט נאָך

די צייט ווען זיין קערפער האָט ערשט אָנגעהויבען צו ווערען. און

אזוי האָט אוראי דערזעהלט אַ נאָך עלטערע מעשה דער, וואָס האָט

געזאָגט, אז ער געדיינקט נאָך אַפילו ווי מען האָט געפיהרט דאָס

קערענדעל צו פלאַנצען. און דער, וואָס האָט דערזעהלט, אז ער

געדיינקט נאָך די מינוט ווען דער געדאַנק וועגען קערענדעל איז

געבוירען געוואָרען, דער האָט דערזעהלט אַ נאָך עלטערע מעשה.

און די וואָס האָבען גערעדט פון דעם טעם — דאָס איז דאָס ליכט,

און פון דעם ריח — דאָס איז דער נייסט. און פון דעם אָנועהן —

האָט זיך דער זעקסטער זקן, וואָס איז צעווען נאָך אינבער,
אָנגערופען :

— און איך געדיינק נאָך אפילו די צייט ווען דער טעם איז
אריין אין דער פלאַנצונג.

האָט זיך אַ זיבעטער אָנגערופען :

— און איך געדיינק נאָך אפילו די צייט ווען דער דיה איז
אריין אין דער פלאַנצונג.

האָט זיך אַן אַכטער אָנגערופען :

— און איך געדיינק נאָך אפילו די צייט איידער דאָס אָנועהן
איז אַרויף אויף דער פלאַנצונג.

דער ניינטער פון די דערזעהלער בין איך געווען. און איך בין
געווען נאָך גאָר אַ סינר. און איך האָב זיך צו זיי אָנגערופען און
האָב געזאָגט :

און איך ווייס און געדיינק די אַלע מעשות וואָס איהר אַלע
ווייסט און געדיינקט, און איך ווייס און געדיינק אויך גאָר ניט...

אין ווי נאָר איך האָב דאָס אויסגערעדט אזוי האָט זיך מיט
אַ מאָל פון ווייט דערהערט דאָס שלאָגען פון צוויי שמאַרסע פליבלען
אין באַלד איז צום טורעם אָנגעפלויען דער גרויסער אָדלער. און
ער האָט אָנגעקלאַפט אין די פענסטער און האָט אויסגעשריען :
„מאַכט זיך גרויט.

„אוצרות ווארטען אויף איך.

„סעהרט זיך אום צו אייערע שיפען — דאָס זענען אייערע
לייבער.

„זיי זענען צושטערט געוואָרען פון דעם גרויסען שטורעם.
זעהט, זיי וועלען צוריק אויפגעבויט ווערען פון אייערע ווענען. און
איך זאָג איך נאָך אַ מאָל, אוצרות ווארטען פאַר איך, אוצרות
ווארטען, אַז איהר זאָלט געהן און זיך באַנוצען מיט זיי. וואָרים

אויף דער דאָזיגער מעשה פון דעם נאָר אלטען. און די חכמים וואָס זענען דאָרטען געווען האָבען געזאָגט, אז דאָס איז באַמט אַ זעהר אלטע מעשה ...

האָט מען זיך נאָכדעם געווענדט צו אַ צווייטען זקן. דער צווייטער זקן איז געווען אינגער פון דעם ערשטען און ער האָט זיך אָנגערופען :

— און איך, סינדער, געדריינט נאָך אפילו ווי דאָס ליכט האָט געברענגט אויף דעם עפעל און האָט איהם צייטיג געמאַכט... האָבען זיך אלע ווידער פאַרוואַנדערט, און האָבען זיך נאָכדעם געווענדט צו אַ דריטען זקן.

דער דריטער זקן איז געווען נאָך אינגער פון דעם צווייטען. האָט ער זיך אָנגערופען :

— יאָ, דאָס זענען אַודאי זעהר אלטע מעשות, אָבער איך געדיינט נאָך אפילו ווי דער עפעל האָט נאָר וואָס אָנגעהויבען צו וואַקסען...

האָבען זיך אלע ווידער פאַרוואַנדערט. און כאַטש ניט אלע האָבען פאַרשטאַנען וואָס דאָס אלץ באַדייט, האָבען זיי אָבער אלע געוואוסט, אז יעדער יונגערער דערצעהלט אַ מעשה וואָס איז עלי-טער...

האָבען זיי זיך נאָכדעם געווענדט צו אַ פערטען זקן, וואָס איז געווען נאָך יונגער. האָט ער זיך אָנגערופען און געזאָגט :

— און איך, סינדער, געדריינט נאָך אפילו ווי מען האָט געפיהרט דאָס קערענדעל צו פלאַנצען דעם עפעל-בויים...

האָט זיך אַ פינפטער, וואָס איז געווען נאָך יונגער, אָנגערופען : — און איך געדריינט נאָך אפילו די, אין וועמעס קאָפּ עס איז געבוירען געוואָרען דער געדאַנק וועגען קערענדעל... איך געדיינט נאָך אפילו די מינוט ווען דער געדאַנק וועגען קערענדעל איז געבוירען געוואָרען.

אויגען זיינען הונגעריג און דיין הארץ איז שווער, און ווייל איך זעה — דו בלאַנדזשעסט ווי איינער וואָס זוכט אַ וועג — טאָ הער. זיבען מאָל וועל איך זיך פאַר דיר לאָזען דערקאָנען. זעקס מאָל וועסטו מיך זעהען און הערען און פאַרשמעהן, נאָר ניט אינגאָנצען. דעם זיבעטען מאָל וועסטו מיך דערזעהן, דערהערען און אינגאָנצען פאַרשמעהן, נאָר ניט קענען פאַרטראָגען... און איצטער פאַרנעם און הער: דו פּרענסט ווי אַלט איך בין, זיי וויסען, אַז איך בין זעהר אַלט. און בין נאָך נאָר יונג און איך האָב נאָך נאָר ניט אָנגעהויבען צו לעבען... און דערויף וועל איך דיר דערצעהלען אַ מעשה:

אַ מאָל זיינען מענשען געפאָהרען אויפ'ן ים. האָט זיך אָנגעטראָגען אַ גרויסער שטורעם, האָבען זייערע שיפען ניט געקאָנט אויסהאַלטען און זיינען צובראָכען געוואָרען. און דער שטורעם האָט אויפגעכאַפט די מענשען און האָט זיי פאַרטראָגען ערגעץ אין אַ הויכען טורעם. פון דעם טורעם האָבען זיי ניט געקאָנט אַרויס. ווייל ער איז געשטאַנען אין מיטען פון דעם גרויסען ים. און קיין לייטערס האָבען די מענשען ניט געהאַט און קיין שיפען האָבען זיי אויך ניט געהאַט.

איז ביי די מענשען געבליבען. אַז זיי זאָלען זיך נעמען דער צעהלען אַלטע מעשיות. דאָס הייסט — יערער זאָל דערצעהלען דאָס עלטסטע וואָס ער געדרינקט, דאָס ערשטע וואָס ער ווייס, זינט עס האָט זיך ביי איהם אָנגעהויבען זיין זכרון...

האָט מען זיך פריהער געווענדט צום עלטסטען זקן, ער זאָל דערצעהלען דאָס ערשטע פון זיין זכרון. האָט ער זיך אָנגערופען: — קינדער, מיין זכרון געהט זעהר ווייט צוריק. ווייל איך געדריינט נאָך זעהר גוט די מינוט ווען מען האָט אָפגעשנימען דאָס עפעלע פון דעם צווייג...

זענען אַלע געבליבען ערשטוינט און האָבען זיך געוואונדערט

דעריבער איז דיר ניט איינגעפאלען צו רעדען מיט זיי מיט אן
אמען טויל... —

בעטלער, און די וואָס האָבען ניט ווער עס זאָל זיך אן זיי
דערמאָנען, ווער עס זאָל זיי געדיינסען? !... וואוהין קומען זיי
צהין? — האָט געפרעגט דער יונגער מלך.

— איך האָב דיר ניט געזאָגט אז נאָר דייע נאָהענטע און
באקאנטע געהען איבער אין דער מעשה פון דער וועלט. איך האָב
זיי דיר נאָר געבראַכט אַלס עדות. ווייל דאָס וואָס מיר ווייסען
פון אונזערע נאָהענטע און באקאנטע, זאָגט עדות פאַר די ווייטע
און אונבאקאנטע, אז אויך זיי געהן ניט פאַרלוירען, אז אויך זיי
בלייבען לעבען ערגעץ אין דער מעשה פון דער וועלט... —

— אַלע בלייבען ביי דיר לעבען — האָט זיך אָבערופּען דער
יונגער מלך. — און ווער קאָן דען אויף אזא אופן צעהלען די יאָהרען
פון אַ מענשען?

— קיינער קאָן ניט צעהלען, — האָט דער בעטלער געענט-
פערט.

דער יונגער מלך איז דאָ געבליבען שטיל. ער האָט געזאָגט
און האָט געטראַכט, און נאָכרעם האָט ער זיך געווענדט צום געמלייך
און האָט געזאָגט:

— בעטלער! און ווען איך וואָלט ביי דיר געפרעגט: -- ווי
אַלט ביזטו? ... —

— ווען דו וואָלט געפרעגט? צי דו פרענסט? ... —

— איך פרעג! — האָט געענטפערט דער יונגער מלך.

— געדיינסט — האָט זיך אָנגערופּען דער בעטלער. — איך
האָב דיך געוואָרענט און געזאָגט: „צו שווער, אָ יונגער ינגלינג,
וועט זיין פאַר דיר צו וויסען ווער איך בין.“ איצט אָבער געהענ-
טערט זיך דיין אָנהויב און דיין סוף. און ווייל איך זעה -- דייע

— יאָ, — האָט דער בעטלער געענטפערט.
 — נו וואָס זשע איז דאָס אזוינס דאָס ליכט פון דער וועלט?..
 — דאָס ליכט פון דער וועלט איז די מעשה פון דער וועלט. —
 האָט דער בעטלער געענטפערט.
 — נו, און די מעשה פון דער וועלט קאָן דען ניט גרייכען
 ביוז' הימעל?
 — אודאי קאָן זי גרייכען ביוז' הימעל, ביז די שמערען, ביז
 דער פוסטקייט צריבער די שמערען; אָבער פריהער פון אלץ איז
 זי דאָ, צווישען מיר און דיר, צווישען דיר און די אנדערע מענשען.
 — און וואוהין געהט אזעק דער מענש ווען ער שטאַרבעט? —
 געהט דען דער מענש אינגאנצען פאַרלוירען און מיר קענען איהם
 שוין מעהר קיינמאָל ניט זעהן? די ערד דעקט איהם צו און קיין
 הימעל איז ניטאָ?..
 — האָט דער יונגער מלך ווי גערערט פאַר זיך.
 דער מענש געהט ניט פאַרלוירען, — האָט איהם דערויף דער
 בעטלער געענטפערט. — דער מענש געהט איבער אין דער מעשה
 פון דער וועלט, און דאָרט קאָנען מיר איהם באַגעגענען און זעהן...
 — הייסט דאָך דאָס, אז די לעבעדיגע און די טויטע געהן
 אום אין אין וועלט — אין דער מעשה פון דער וועלט!
 — יא, — האָט דער בעטלער געענטפערט — די לעבעדיגע
 און די טויטע...
 — און די לעבעדיגע באַגעגענען זיך מיט די טויטע דאָ אויף
 דער וועלט? — האָט דער יונגער מלך איבערגעפרעגט.
 — יאָ, אויף דער וועלט.
 — ווי אזוי?
 — אָט דערמאָן זיך אין דיינעם אַ פריינד, אָדער אַ באַפאַנדי
 מען, וואָס איז געשטאַרבען, און זעה צי דו האָסט איהם ניט באַר
 געגענען אַ סך מאָל אויף דער וועלט? ... ניט מעהר — דו ביזט
 נאָך ניט אינגאנצען מעשה און זיי זיינען שוין לויטער מעשה. —

— דאָס לאַנד איז דאָ — האָט איהם דער בעטלער געענט
 סערט. — עס איז צווישען מיר און דיר.
 — איך מײן, אויף וועלכער וועלט געפינט זיך דאָס דאָזיגע
 לאַנד? — האָט געזאָגט דער יונגער מלך.
 דער בעטלער איז געבליבען שטיל און ניט געענטפערט.
 — דאָס לאַנד איז דאָך געוויס ערגעץ אין הימעל? — האָט
 דער יונגער מלך זיך אלץ נאָכגעפרעגט.
 — ניין, — האָט דער בעטלער געענטפערט, — ניט אין הי
 מעל. אין הימעל זענען סײַן לענדער ניט פאַראַנען. אין
 הימעל זענען דאָ שטערען.
 און איבער די שטערען? — האָט געפרעגט דער יונגער מלך
 מיט אַ שטאַרקלאַפּענדיג האַרץ...
 און איבער די שטערען איז פּוסט און וויסט. — האָט איהם
 דער בעטלער גענטפערט ביז און יאָרף.
 — בעטלער — האָט דער יונגער מלך אויסגעשריען און איז
 אויסגעשפרונגען פון זיין אָרט. — וואָס רעדסטו בעטלער? ! —
 בעטלער! ...
 אָבער דער בעטלער איז שוין דאָ ניט געווען, נאָר אַ גרויסער,
 גרויער פעלז איז געשטאַנען אויף זיין אָרט. דער פעלז איז גע
 שטאַנען האַרט און שווער און האָט זיך שאַרף געהויבען צום
 וואַלד, צום הימעל און איז געוואַקסען ווי אויף אומצופאַלען אויס'ן
 מלך...
 אַ פאַרווירטער האָט זיך דער מלך צוריק אַוועקגעזעצט. און
 ווען ער האָט אַראָפּגעלאָזט די אויגען האָט ער ווידער דערפיהלט
 אַז דער בעטלער איז דאָ, אַז ער זיצט געבען איהם.
 — בעטלער, — האָט זיך דער יונגער מלך גענומען אַזוי ווי
 בעמען: — האָסטו דען מיר ניט געזאָגט, אַז דו דערצעהלסט פיר
 פון דעם ליכט פון דער וועלט?

זי האָט דאָך שוין מיר באַלד איינגערעדט, אז איך האָב אוועק
געזען די קרוין פון מיין פּאָטער'ס קאַפּ...

וואָס איז דאָס פאַר אַ נעץ, אָט די מעשה פון דער וועלט,
וואָס דער בעטלער שפּרייט דאָ פאַר מיר פּאַנאַדער? ...

און ווער קאָן דען אין דעם שיין פון אזאָ לעהרע זיין זיכער
מיט דער קרוין אויפ'ן קאַפּ, צי אפילו מיט'ן העמד אויפ'ן לייב?

נאָט אין הימעל! און וואָס איז דאָס פאַר אַ פאַרע-
טערישער און בייזער איד פאַר וועלכען עס האָבען מלחמה געהאַל-

טען די שטערען פון הימעל? און ווי, אז דער בעטלער איז דאָס
אפשר אליין יענער בייזער איד געווען! ...

גרויסער נאָט, וואָס זענען דען דאָס איצט אינאַנצען די
אידען פאַר אַ פּאָלס? ..!

און ווען דער צורייצער יונגער מלך האָט אָנגערטראָפּען דעם
בעטלער, האָט ער איהם אָפּגעשטעלט און געפרעגט:

— בעטלער, אידען זענען דאָך היינט צושפּרייט איבער אַלע
לענדער פון דער וועלט...

— נו, איז וואָס? — האָט דער בעטלער געפרעגט.

— עס האָט דאָך יעדעס לאַנד אָן אנדער פנים, — האָט דער
יונגער מלך אויסגעשריען מיט פאַרוואורף.

— יונגער יונגלינג! — האָט זיך אָנגערופּען דער בעטלער. —

יעדעס לאַנד האָט איהר אייגענעם פנים און אויך דעם פנים וואָס
זי קריעגט פון איהר אָפּשפיגלען זיך אין דעם לאַנד וואָס איז אין
זיך כולל אַלע לענדער.

דער יונגער מלך איז געבליבען שטעהן ניט וויסענדיג פאַר
וואָס, נאָכדעם האָט אין איהם דאָס האַרץ אַ ציטער געטון און

ער האָט מיט אַ מאָל געפרעגט:

„בעטלער, וואו געפינט זיך ערנעץ דאָס לאַנד וואָס איז אין זיך
כולל אַלע לענדער? ...“

ווי אזוי פאָרט האָט דאָס אלץ געטראַפּען ? ! — האָט דער
 יונגער מלך ביי זיך אלע מאָל גענומען פרעגען פון דאָס ניי.
 מיט וואָס האָב איך זיך פאָרט פאַרשולדיגט ?
 וואו איז דען די זינד ?

איך האָב גענומען לערנען מיט מענשען די חכמה פון יענער
 וועלט, איך האָב אָנגענומען, אז איך מעג דאָס טון אויך אין דעם
 נאָמען פון מיין פאָטער. און נאָכדעם ווי דער פאָטער האָט מיר
 איבערגעגעבען דאָס קעניגרייך, האָב איך דאָך נאָך אויך געהאלטען
 אין דערען צום פאָלק ניט נור אין מיין נאָמען. טאָ פאַרוואָס האָט
 מיך איצט אזוי פלוצלונג דער פאָטער פאַרלאָזען ?
 נאָט אין הימעל !

און איצט בין איך איבערגענטפערט געוואָרען אין די הענד
 פון דעם בעטלער !..

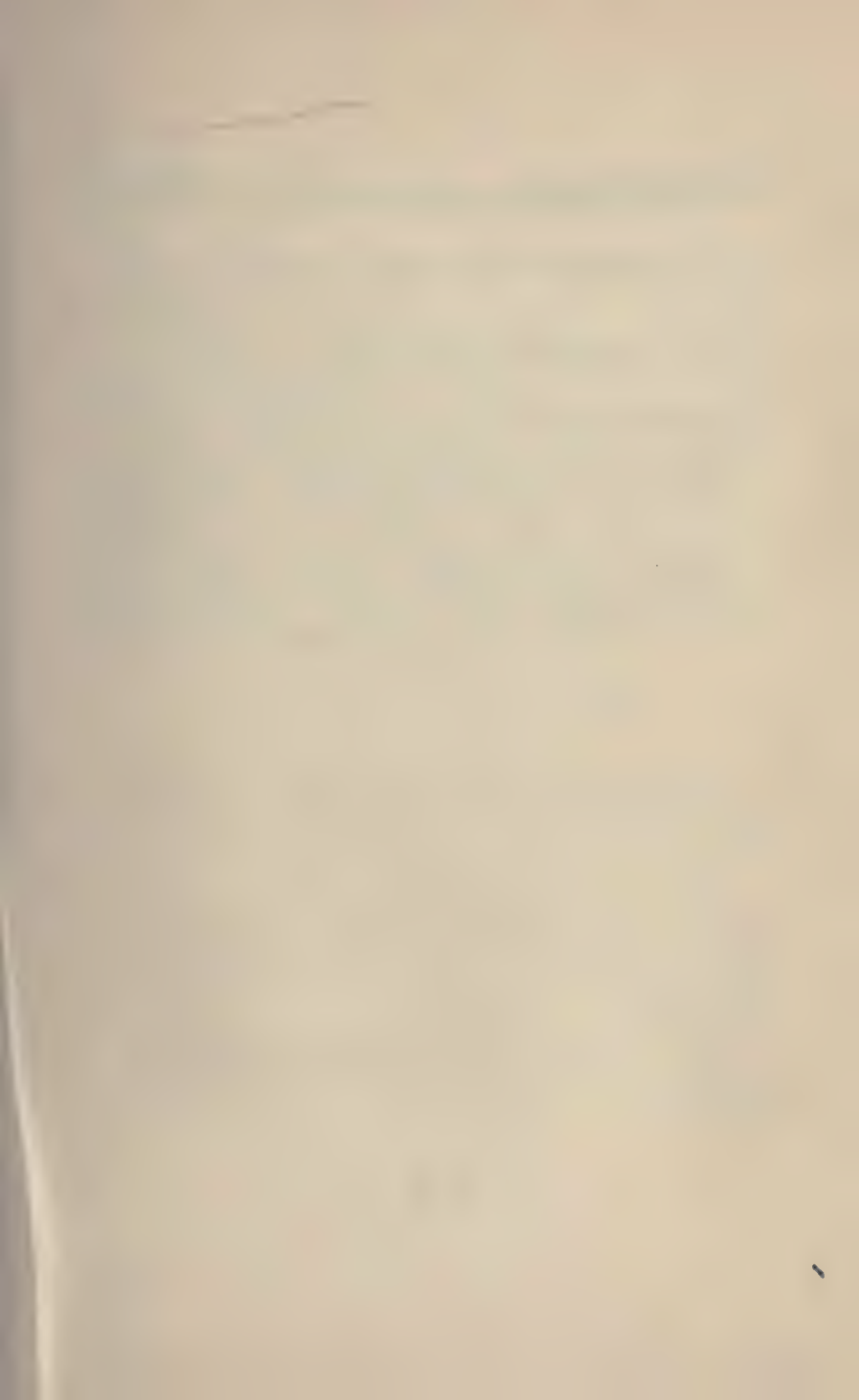
און וואָס איז דער שכל פון „דער מעשה פון דער וועלט“ ווען
 גען וועלכער ער רעדט ? —

איהרע וועגען זענען דאָך קרומע, לינגערישע.

זי קומט דאָך אונטער צו מיר ווי אַ גנב.

זי האָט דאָך שוין ביי מיר באַלד אוועקגע'גנב'עט דעם גלוי-
 בען, אז איך בין דער זוהן פון מיין פאָטער.

און פאַר וואָס קוקען זיי אלע אויף מיר אזוי אָנגעשטעלט?
 וואָס ווילען זיי פון מיר?
 וואָס בין איך זיי שולדיג?
 און איהם האָט זיך גענומען דאָכטען, אז דער באַרג הויבט
 איהם אַלץ העכער און העכער צו די שטערען...
 און כּדי צו אַנטלויפּען פון די אָנגעשטעלטע גרויסע שטערען,
 צו וועלכע דער באַרג האָט איהם געהויבען אָהן אויפהער, האָט ער
 זיך אַרויפגעכאַפּט אויף זיין ליכטיגווייסען פּערד, און האָט זיך
 אַראָפּגעלאָזט אין דעם געדיכטען גרויסען וואַלד.
 דער וואַלד איז גרויס און געדיכט, די נאַכט אין איהם איז
 שטיל און שוואַרץ, נאָר וואו ניט וואו שלאָנט זיך דורך אַ שטערען,
 וואָס דערצעהלט, אז די נאַכט איז שוואַרץ, אָבער ניט בלינד, די
 נאַכט קוקט מיט שטערענדיגע אויגען...

ווייל ער האָט געוואוסט אז ווי נאָר ער וועט אויפהויבען דעם קאָפּ, וועט דער בעטלער שוין ניט זיין, איז צו וואָס גאָר אויפהויבען דעם קאָפּ, בעסער זיצען אזוי און טראַכטען: — סאַראַ מאָדנער קיסר, ווי קלוג ער האָט געפיהרט זיין קעניגרייך! מיט וויפיעל שטאַרקייט ער האָט דאָס צוניפגעשמעלט אַ מענשען פון זיבענערליי מעטאַלען און איהם אויפגעהויבען אויף אַ הויכען באַרג! ווי וואונדערבאַר דער מענש האָט פון דער הויך גענומען כּשופּ'ן און פינפּ'ן לען מיט זיינע זיבענערליי מעטאַלען, וואָס האָבען צו זיך צוגעצויגען דעם ווייטען שיין פון די זיבען שעהנע שטערען! צום סוף האָט די גאַנצע חכמה, די גאַנצע שטאַרקייט ניט געקאָנט העל'ן פון דעם קיסר צו פאַרשטעהן, אז „שרעק טרייבט קיינמאַל ניט אַוועק דאָס וואָס דאַרף קומען. — עס ברענגט דאָס נאָך געהענדיגער“... און אזוי געהט דאָס פון וועלט צו וועלט...

נאָכדעם האָט דער יונגער מלך אויפגעהויבען זיין קאָפּ אויפ'ן באַרג. לעבען איהם איז קיינער ניט געווען, אויסער זיין קעניגלייך ווייס פערד.

דער אַווענד איז געווען אַ שטילער און אַ בלויער. און אַ בלויער געבעל האָט זיך פערצויגען איבער'ן אונגענדלייך גרויסען וואַלד, וואָס האָט זיך געשפּרייט פון אלע זייטען אַרום דעם באַרג, און עס האָט אויסגעזעהען אז דער וואַלד וואַקסט פון אַ בלויען ים אַרויס...

דאָס אַלץ איז גוט און שעהן, — האָט זיך געמראַכט דער יונגער מלך, נאָר פאַר וואָס זענען איצט אין הימעל דאָ אזוי פיעל שטערען?...

האָבען זיך צוועקגעשטעלט אַנטקעגען איהם און זיין משפּחה און
האָבען פון זיי געלאַכט... דעמאָלט איז דעם קיסר'ס שרעק געוואָרען
אַזאָ, אַז ער האָט ניט געקאָנט איינשטעהן, און ער האָט איבערנע-
לאָזט דעם קלונען באַשיידער און זיך געלאָזט צו דער אייזערנער
רוט אויף דעם איינציגען וועג וואָס דער ממונה האָט איהם אָנגעוויי-
זען — אויפ'ן וועג פון פייער... און ווי נאָר דער קיסר איז מיט
זיין הויזגעזינד אָנגעקומען פיער מייל פון דעם פייער, אזוי זיינען
זיי אַלע גלייך פארברענט געוואָרען.

צוריק איז נאָר געקומען דער קלונער באַשיידער.

און ווען ער האָט דערצעהלט פאַר די האַרען פון לאַנד, וואָס
עס האָט געטראָפּען מיט'ן קיסר און מיט דעם גאַנצען קיסר'ס נאָכ-
געבורט, דעמאָלט האָט זיך אויפגעהויבען דער האַר — דער באַהאַל-
טענער איד. ער איז שוין געווען גרוי און אַלט, אָבער כּעס האָט
ער אין זיך נאָך געהאַט גענוג, און ער האָט אויסגערופּען:

— איצט וועל איך אייך געבען דעם באַשייד פאַר וואָס דער
קיסר און זיין נאָכגעבורט זענען אומגעקומען דורך אַ שאַף און אַן
אַקס — וואָרים דעם אידענס טלית איז געמאַכט פון דער וואָל
פון שאַף, און די רצועות — פון דעם לעדער וואָס קומט פון אַקס.
און ווייל דער קיסר און זיין תאָטער און זיין פאָטער'ס פאָטער
האָבען אונז ניט געלאָזט צו דיענען גאָט ווי מיר ווילען, זענען גע-
קומען די שאַף און דער אַקס און זיי האָבען געקריענט אונזער קריעג,
און זיי האָבען פאַרנאַרעשט דעם גרויסען חכם פון דעם גלאַנציגען
אַפּגאָט, און זיי האָבען איהם פאַרפיהרט און האָבען איהם בייגעקער-
טען אינאיינעם מיט זיין פאַלשען נאָכגעבורט!

דער יונגער מלך, וואָס האָט אויסגעהערט די מעשה, איז נאָכ-
דעם נאָך אַ לאַנגע צייט געזעסען מיט אַן אַראָפּגעלאָזטען קאָפּ,

דו וועסט קאנען קומען אהין צו יענעם אָרט און זיך אָנדרהרען אָן דער רוט, וועט אויך דיין שרעק פאַרשוואונדערן.
 זיינען דעם קיסר די רייד פון דעם דאָזיגען באשיידער זעהר געפעלען געוואָרען, האָט ער פאַרנומען זיינע קינדער און זיין נאָר צו משפּחה און האָט זיך מיט זיי אוועקגעלאָזט אַהין צום פּלאַץ וואוהין עס שיינען אַריין אַלע דריי הונדערט און פינפּאונדעכציג גענג פון דער זון, וואו עס וואַקסט די אייזערנע רוט. און דעם קלונען באשיידער האָבען זיי אוראי אויך מיטגענומען, ער זאָל זיי ווייזען דעם וועג.

זיינען זיי אזוי אַלע אינאיינעם געגאַנגען, ביז זיי זיינען אין אַ פאַרנאַכט געקומען צו אַן אָרט, וואו די וועגען שיינען זיך, און אויף יענעם אָרט שטעהט אַ זעהר גרויסער מענטש — דאָס איז דער ממונה איבער דער רוט, און ער האָט צו זאָגען אויף וואָס פאַר אַ וועג איינער זאָל געהן צו דער רוט. וואָרים צו דער רוט פיהרען דריי וועגען: איין וועג איז אַ שטילער און גלייכער, און איינער איז פול מיט גריבער, און איינער פיהרט דורך אַ שרעקליכען פּייער. און ווי נאָר דער ממונה האָט זיי דערזעהן האָט ער זיי מיט זיין שרעקליך גרויסער האַנט שטרענג אָנגעוויזען דעם וועג, וואָס פיהרט דורך דעם פּייער. האָט זיך דער קלונער זעהער אָנגערופען צום קיסר: זאָלסט וויסען, אַז אויף דעם וועג ברענט אַזאַ שרעקליכער פּייער, וואָס נאָך פיער מיל ווייט פון דעם, ווערט מען שוין פאַרברענט.

האָט זיך דער קיסר אוראי דערשראָקען פאַר די רייד פון דעם באשיידער, אָבער דער שרעק פאַר דער שאַף מיט'ן אָקס וואָס זענען איהם דעם גאַנצען וועג נאָכגעגאַנגען און געלאַכט, איז געווען נאָך גרעסער... און ווען דער קיסר האָט דאָ ווידער אויפגעטריבען זיינע אויגען צום הימעל, האָט ער פאַר זיך ווידער דערזעהן די שאַף מיט'ן אָקס, זיי זענען פונקט אין דער מינוט אַרויס אויפ'ן הימעל און

קיסען צו איהם פון דעם אויסגעשטערענמען הימעל און זיי פלען
נען לשכען פון איהם...

האט ער זיך מיט אמאָל גענומען זעהר שטארק שרעקען פאר
דעם חלום און איינמאָל האָט ער זיך איבער דעם אויפגעכאפט פון
שלאָף אין מיטען דער נאכט און זיך געהייסען בריינגען דעם ספר
הזכרונות און האָט אין זיי גענומען זוכען, ביז ער האָט דאָרט גע-
פונען אַריינגעשריבען אז איבער אַן אָקס און אַ שאָף וועט ער
אומקומען אינאיינעם מיט זיין נאָכגעבורט. איז אויף איהם אָנ-
געפאלען נאָך אַ גרעסערער שרעק און ער האָט די מעשה גלייך
דערצעהלט דער קיסערין און זיינע קינדער. האָבען זיי זיך אלע
זעהר שטארק דערשראָקען. און זיי האָבען געשיקט נאָך די וואָס
קאָען באשיידען אַ חלום. האָבען די באשיידער נאָכגעקלעהרט די
זאך און יעדער פון זיי האָט אַרויסגעגעבען זיין באשייד, ווי ער
האָט געקאָנט. דאָס האָט אָבער אלץ ניט געלינדערט דעם שרעק
פון דעם קיסר און פון זיין משפחה.

האָט זיך נאָכדעם אויפגעהויבען איינער פון די באשיידער, און
האָט אויפגעהויבען זיין מיטל, און האָט אזוי געזאָנט:

— קעניג! שרעק טרייבט קיינמאָל ניט אַוועק דאָס, וואָס
עס דאַרף קומען. עס ברענגט דאָס נאָך געהנטער. נאָר אויב דו
קאָנסט זיך פאָרט פון דעם שרעק ניט באפרייען, איז פאר דיר
פאָראַן נאָר איין עצה. — אזוי ווי די זון האָט דריי הונדערט און
פינף און זעכציג גענג, און אזוי ווי אויף דער וועלט איז פאָראַן
אַן אָרט, וואוהין די אלע דריי הונדערט און פינף און זעכציג גענג
שיינען אַריין אויף איין מאָל און בריינגען מיט זיך מיט דעם שוין
פון דער זון דריי הונדערט און פינף און זעכציג מאָל, און אזוי
ווי אונטער דעם וואונדערבאָרען שוין פון יענעם אָרט וואָסט אַזע
מין אייזערנע רוט, וואָס ווער עס ריהרט זיך אָן אין איהר ווייסט
מעהר פון קיין שרעק ניט זיין גאַנצען לעבען, איז דעריבער, אויב

לען, און יעדער טייל האָט אין זיך אַן אנדער סאָרט מעטאל, און יעדער פון די זיבען שטערען שיינט אַראָפּ אויף איינעם פון די טיילען פון דער ערד, וואָרים יעדער מעטאל האָט אין זיך אַ סגולה אויף צו ציהען דאָס ליכט פון אַן אנדער שטערען, און ער דערפאר גענאָג נען און האָט צונויפגענומען די אלע זיבען מעטאלען פון די אלע זיבען וועלט טיילען און האָט פון זיי אויסגעגאָסען אַ זעהר גרוי סע מענשליכע געשטאלט; דער קאָפּ פון דער געשטאלט איז געווען פון גאָלד, די אַקסעל — פון זילבער, די הענט — פון קופער, און אזוי זיינען אויך אלע אנדערע טיילען פון דער געשטאלט סערפער געווען געמאכט פון אַן אנדער מעטאל פון די זיבען מעטאלען וואָס אויף די זיבען וועלט טיילען. נאָכדעם האָט ער געווען הייסען דעם אויסגעגאָסענעם מענשען אַרויפשמעלען אויף אַ זעהר הויכען באַרג. האָבען די אלע זיבענערליי מעטאלען, פון וועלכע דער מענש איז געווען צונויפגעשטעלט, צו זיך צונועצויגען דאָס ליכט פון די אלע זיבען שטערען. און דער גרויסער נאָקעטער מענש האָט גענומען כּשוּפ'ען די וועלט מיט דעם ליכט פון די אלע זיבען שטערען און מיט די גרויסע סגולות וואָס איז געווען אין דעם שיינ פון זייער ליכט...

האָבען זיך די מענשען פון אלע זיבען וועלט טיילען געלאָזט צו דעם לאַנד פון דעם האָזיגען קיסר אין האָבען זיך גענומען בוקען צו דעם געגאָסענעם מענשען ווי צו אַ גאָס. און זיי האָבען ביי זיך אלע אָפּגעמאכט, אַז דער קיסר איז דער קלינסטער הערשער אין דער וועלט, און זיי האָבען זיך אלע איהם איבערגעגעבען. און נאָכדעם ווי דער קיסר האָט דערזעהן, אַז ער האָט באַ הערשט די וועלט, האָט ער טאָקע גענומען שטארק גלויבען אין זיין חכמה און אין זיין גבורה.

נאָך דער אָקס און די שאָף, וואָס זיינען די מולות פון ניסן אין אייר פלעגען איהם אָפט קומען צו חלום, און זיי פלעגען אַראָפּ

זאָגט, אז ער דאַרף זיך זעהן היטען פאַר אַן אָקס און פאַר אַ שאַף, ווייטער זעהען זיי ניט קיין שום זאַך דורך וועלכער ער אָדער זיין נאַכגעבורט קענען פאַרשניטען ווערען און ער דאַרף דאַריבער פאַר קיין אַנדער זאַך קיין מורא ניט האָבען.

האָט דער קיסר דאָס געהייסען פאַרשרייבען אין די ביכער און ער האָט גלייך דאַרויף אַרויסגעגעבען אַ באַפעהל, אז מען זאָל דורכזעהן דאָס גאַנצע לאַנד און עס זאָל נאָכדעם ניט איבערגלייבען קיין איין שאַף אָדער אָקס אין די גרעניצען פון זיין לאַנד. האָט מען דעם באַפעהל גלייך אויסגעפיהרט.

אַבער גראָד אין דער גאַכט ווען מען האָט איהם אָנגעזאָגט, אז דער באַפעהל איז פינאָטליך אויסגעפיהרט געוואָרען, האָט זיך איהם גע'חלומ'ט אַ זעהר מאַדנער חלום. — ער האָט פאַר זיך געזעהן דעם אויסגעשטערענטען הימעל און אַלע צוועלף מזלות האָט בען מיט זייערע שיינענדיגע שטערען אַראָפּגעקוקט צו איהם. איז דאָס איהם געפעלען געוואָרען. נאָכדעם האָבען די מזלות גענומען איינציגווייז פאַרלאָזען דעם הימעל און נאָר צוויי זיינען געבליבען שטעהן. דאָס זיינען געווען דער אָקס און די שאַף — די מזלות פון ניסן און אייר... און זיי האָבען צו איהם אַראָפּגעקוקט פון דעם ליכטיגען הימעל און האָבען געלאַכט... זוען דער קיסר האָט זיך אויפגעכאַפּט פון שלאַף האָט ער אָבער גאָר פאַרגעסען אַן דעם חלום. און ער האָט זיך גענומען מיט נאָך אַ שטאַרקערער האַנד גע'וועלטיגען, וואָרים ער האָט דאָך שוין פאַר קיינעם קיין מורא ניט געהאַט. און ווייל ער האָט פאַר קיין זאַך קיין מורא ניט געהאַט, האָט ער גאָר גענומען טראַכטען ווי אזוי צו באַהערשען די גאַנצע וועלט.

און ער איז געפאלען אויף אזא שכל: אזוי ווי אין הימעל זיי גען פאַראַנען זיבען שטערען וואָס געהען אַרום די זיבען טעג פון דער וואָך, און אזוי ווי די ערד איז איינגעטיילט אין זיבען טייך

וואָס נאָר דיין האַרץ גלוסט, אפילו ביז אַ האַלב פון מיין קעניגרייך.
זאָג מיר דעריבער, וואָס איז דיין מערלאַנג?
רופט זיך צו איהם אָן דער האַר:

— זיי וויסען, מיין קעניג, אז איך בין אַ באהאַלטענער איר
און דער שטאַרקסטער פאַרלאַנג פון מיין האַרצען איו, אז דו זאָלסט
מיר ערלויבען צו דאוונען אין טלית און תפלין פאַר אַלעמען אין
די אויגען.

דער קיסר האָט אוראי ניט געטראַכט אז דער האַר וועט פון
איהם פאַרלאַנגען אזא זאַך, ווייל ער אליין האָט אויך ניט ליעב
געהאַט די טלית־און־תפלין־דאוונער, נאָר ער האָט דאָך שוין גער
געבען זיין וואָרט צו טון אַלץ וואָס דער האַר וועט בעטען, האָט
ער שוין דעריבער געמוזט טון ווי ער האָט געזאָגט:

אין אַ צייט ארום איז אויך דער קיסר געשטאַרבען און זיינער
אַ זוהן איז אַרויף אויפ'ן מאָן. דער זוהן איז געווען אַ שטרענגער;
האָט ער אַרויסגעגעבען אַ סך בייזע באַפעהלען, און ער האָט אויך
גערענקט אָן דעם האַר דעם אירען, אין ער האָט איהם גערופען צו
זיך און האָט איהם באַפויהלען, אז ער זאָל זיך אָפּזאָגען פון זיין
אידישקייט און זאָל אויפהערען דאוונען אין טלית און תפלין, ווייל ער
האָט דאָס פיינט.

דער זוהן אָבער, וואָס איז געוואָרען דער ניער קיסר, איז גער
ווען אַ גרויסער חכם און אַזוי ווי ער האָט דאָך געוואוסט, אז מען
האָט זיין שאַטער געוואָלט אויבריינגען פאַר זיין שטרענגקייט, איז
ער דערפאַר געגאַנגען און האָט ציגויפגערופען אַלע שטערענזעהער
פון זיין לאַנד און האָט זיי באַפויהלען אז זיי זאָלען נאָכקוקען אין
זיי זאָלען איהם לאָזען וויסען, פון וואָס פאַר אַ זאַך קאָן ער און זיין
נאָכגעבורט פאַרשניטען ווערען, כדי ער זאָל וויסען פון וואָס זיך
צו היטען.

האָבען די שטערענזעהער נאָכגעקוקט און האָבען איהם גער

האלטען זייער אידישקייט אָפּען פאר נאָם און פאר לייט. עס האָר
בען זיך אָבער אויך געפונען אזוינע וועמען זייער האָב און גוטס
איז זיי טייער געווען, זיינען זיי געשאַנען און האָבען זיך בלאַזר'שט
נע'שמד'ט, נאָר בעהאַלטענערהייט פלענען זיי סאָרט האַוונען אין
טלית און תּפּלין און אָפהימען אידישקייט.

אין אַ צייט אַרום איז דער קיסר געשאַרבען און זיין זוהן
האָט איבערגענומען די מלוכה.

דער זוהן איז געווען זעהר אַ שמרענגער, האָט ער אַרייני
געבראַכט אין כּעס זיינע הויפּהארען. האָבען זיי זיך צוגיפּי
גענומען און האָבען ביי זיך אָפּגעמאַכט, אז זיי דארפּען נאָר
אינגאַנצען קיין קיסר ניט האָבען און דעריבער איז רעכט, אז
זיי זאָלען דער'הרג'ענען דעם קיסר מיט אינגאַנצען זיין הויזגעזינד.
איינער פון דעם קיסר'ס הויפּהארען איז געווען אַ בעהאַל־
מענער איר. און אז ער האָט דערהערט די דאָזיגע מעשה האָט ער
ביי זיך גענומען מראַכטען אזוי:

— איך בין דאָך ניט אַוועק מיט מיינע איבעריגע ברידער,
זייל איך האָב זיך דערבאַרעמט איבער מיין האָב און גוטס. היינט
אז זיי וועלען הרג'ענען דעם קיסר, וועט דאָך אין לאַנד, חלילה, ווער
רען אַ בהלה, און איינער וועט, חלילה, איינשלינגען דעם צווייטען,
טאָ וואָס וועט נאָכדעם ווערען פון מיין האָב און גוטס? — איז ער
דעריבער געשאַנען און דערצעהלט דעם קיסר פון דעם בונט.

האָט דער קיסר אַרום זיך געשטעלט אַ באַהאַלטענע וואָך אין
דער נאַכט, און ווען יענע זיינען איהם געקומען הרג'ענען, זיינען
זיי גלייך געכאַפט געוואָרען.

נאָכדעם האָט דער קיסר צו זיך געדופּען דעם האַר, וואָס איז
געווען אַ באַהאַלטענער איר און האָט צו איהם אזוי געזאָגט:

אזוי ווי דורך דיר איז דאָך געראַטעוועט געוואָרען מיין לעבען
און מיין קעניגרייך, בין איך אודאי גדייט דיך צו בעלוינען מיט

אָבער אז זיי וועלען געוואָר ווערען אז דער פאָטער איז שוין מעהר
 ניטאָ אין זיין פאלאזי, אז ער איז שוין אפשר נאָר מעהר איני
 גאנצען אין לאַנד ניטאָ, וואָס וועלען זיי דעמאָלט זאָגען? ... וואָס
 וועלען זיי דעמאָלט טראַכטען פון מיר און פון דער גאנצער חכמה
 וואָס איך האָב פאר זיי געבויט מיט דעם אימפעס פון מיינע יוני
 גע און בלוטיגע יאָהרען? ... וואָס פאר אַ בראָך געהט דאָ קומען? —
 און ווי וועל איך זיך אַהינטון אין דעם טאָג פון מיין בראָך?
 און ווען ער האָט נאָך אַזוינע פיעלע טעג און וואַכען אָנגע-
 טראַסען דעם בעטלער אין דעם וואַלד, האָט דער בעטלער איהם אָני
 געקוקט און געזאָגט צו איהם:

— צו וואָס זיך ערגערען פון דעם וואָס דו מיינסט אז עס
 קומט אויף דיר עפעס אַזוינס, וואָס דו וואַלסט ניט וועלען עס
 זאָל קומען? עס איז ניט שעהן און ניט קלוג. וואָס וואַלסטו גע-
 זאָגט צו איינעם וואָס וואַרפט זיך אַרײַן אין דער טיעפעניש פון
 ים אויס שרעק פאר דעם וואָס זיין לעבען איז אין געפאהר? און
 ווילסטו, קום מיט מיר אַרויף אויף יענעם באַרג, דער וואַלד איז
 דאָרט ניט אַזוי געדיכט, דאָרטען איז לייכטער און ליכטיגער.
 דאָרט וועל איך דיר דערצעהלען אַ מעשה פון אַ קיסר וואָס האָט
 זיך געשראָקען. וואָרים איך זעה דאָך — דיינע אויגען זענען
 הונגעריג און דיין האַרץ איז שווער.

ערנעץ אין אַ לאַנד איז אַמאָל געווען אַ קיסר, דער קיסר האָט
 ניט ליעב געהאַט די וואָס דאַוונען אין טליית און תפלין. האָט ער
 אַרויסקגעגעבען אַ באַפעהל, אז די אידען פון זיין לאַנד זאָלען זיך אָדער
 שמד'ען אָדער עס זאָל ביי זיי אַוועקגענוממען ווערען זייער האָב און
 גוטס און זיי זאָלען אַרויסקגעטריבען ווערען פון זיין לאַנד נאָקעטער
 הייט. האָבען טאָקע אַ סך פון דעם דאַזיגען פאָלקס מקריב געווען
 זייער האָב און גוטס און האָבען פאַרלאָזט דאָס לאַנד, אבי צו ענעש

כאָטש דער יונגער מלך האָט קיינעם ניט אויסגעזאָגט, אז דער פּאַלאַץ פון זיין פּאָטער — דעם מלך איז פּוסט — אז דער אלטער טער מלך איז פאַרשוואַונדען און ער ווייסט ניט וואו, דאָך האָט זיך איהם גענומען דאַכטען, אז אלע קוסען אויף איהם, ווי זיי וואָלטען פּרעגען :

„וואו איז דער מלך? ...“

„וואו איז דער אלטער מלך?!“ ...“

„א שרעק האָט זיך אַרײַנגעזעצט אין זיינע בליצענדיגע אויגן נען און האָט זיי צועפּענט ברייט, און האָט זיך אין זיי געגראָבען טיעף, און האָט געלייגט קנייטשען אויף זיין יונגען שטערען. ער האָט ביי זיך אַלין געפּרענט :

פאַר וואָס איז דאָס געשעהן אזוי, אז מיין פּאָטער איז צו סיר מיט אמאָל געווארען ניט גוט, און הארט און ביז? ... וואָס וועל איך זאָגען די מענשען, ווען זיי וועלען געוואָר ווערען, אז דער פּאָטער האָט פאַרלאָזט דאָס לאַנד? ...

און ער האָט געטראַכט :

דער פּאָטער האָט מיט זיי בלויז געלערענט די וועגען פון דער וועלט, איך האָב מיט זיי גענומען לערנען די וועגען פון יעדער נער וועלט און האָב דערביי אזוי אָפט געברויכט דעם פּאָטער'ס נאָמען ... זיי האָבען געגלויבט אז דאָס איז אויך זיין ווילען. איצט

ער זיך אויף פאַרמאָסטען אויף אַרונטערצורייסען די קרוין פון דיין קאָפּ? ... אָ פּאָטער, פּאָטער!
 אָט אזוי האָט אלץ געטראַכט דער יונגער מלך פאַהרענדיג אויף זיין ווייסען פערד דורך דער שוואַרצער נאַכט אין וואַלד און פאַר זיינע אויגען זענען געפלויען די פייערדיגע פליגען וואָס האָבען זיך אלע מאָל צונויפגעשטעלט אין ברענענדיגע ווערטער: „עס איז די נאַצע וועלט אַ מעשה וואָס האָט זיך נאָך אינגאָנצען ניט דערצעהלט.“

און ווען דער יונגער מלך איז געקומען צום פּאַלאַץ פון זיין פּאָטער — דעם אַלטען מלך, האָט ער געטראָפּען אַז דער פּאַלאַץ איז פאַרלאָזען. דער אַלטער מלך איז פון דאָרט אַוועק שוין לאַנג, און קיינער ווייסט ניט וואו ער איז...
 דער יונגער מלך האָט דערפיהלט אַ קאַלטען שרעק אין זיינע ביינער.

— וואָס איז דאָ געשעהן! ? וואו איז דער מלך ? וואו איז דער אַלטער מלך ? ! —

און דער נבור האט דערזען די בת מלכה און האט זי דערקאנט.

„עס איז די גאנצע וועלט אַ מעשה וואָס האָט זיך גאָך אינ-
גאַנצען ניט דערצעהלט“...

טרויעריג און שווער איז פון דעם געוואָרען אויפ'ן האַרצען
פון דעם יונגען מלך. ווי אַ מיעדער האָט ער זיך אַרויסגעהויבען
אויף זיין קעניגליכען פערד. דאָס פערד האָט פאַר איהם גע-
שטרעקט, אין דעם גאַמניגען וואַלד אַריין, דעם שטאַלץ געבויענעם
האַלז און דעם שעהנעם קאָפּ. דאָס פערד האָט געהויבען זיינע
פערדשטע פיס, ווי זיך ציערענדיג מיט יעדען טראָט. און דער
יונגער קעניג האָט געקוקט פאַר זיך און געטראַכט :

— די גאַכט און דער וואַלד זענען שוואַרץ, און אויף אַיך פיהל
זיך שוואַרץ. גאָר ליכטיג איז דאָס ווייסע פערד וואָס טראָגט מיך
דורך דער גאַכט און וואַלד... און ווער ווייסט, אפשר איז אויף
דאָס אַ מעשה, אַ מעשה וואָס האָט זיך גאָך אין גאַנצען ניט דער-
צעהלט...

און גאָך האָט ער געטראַכט : — ער וועט קומען צום פאָטער,
דעם אַלטען מלך און וועט זאָגען :

— פאָטער ! זעה עס איז מיר שווער מיין קאָפּ, און מיינע
געדאַנקען זענען מיר שוואַרץ פון שרעק. זעה דער בעטלער האָט
מיר שוין היינט דערצעהלט אַ מעשה פון אַ בת מלכה. אַיך האָב
דאָך געוויס קיינמאָל ניט געהאַט קיין שוועסטער ? צי אפשר האָסט
טו יאָ געהאַט אַ טאָכטער און מיר האָסטו פון דעם קיינמאָל ניט גע-
זאָגט ? אַיך, וואָס האָב אַזוי קלאָהר געזעהן און דערווייזען פאַר מענ-
שען די וועגען פון דער און יענער וועלט. אַיך, דער קעניג, דער
חכם און דער לעהרער, מוז הערען ווי עמיצער שרייט מיר גאָך :
„דיין קאָפּ איז פול ניט מיט שכל, גאָר מיט גייציגע ווערעס“. און
הערען מוז אַיך דאָס פון אַזוינס, וועמען אַיך קאָן גאָר ניט טון.
פאָטער ! זאָג, וויפיעל מעשות האָסטו פון אַט דעם בעטלער גע-
הערט און וויפיעל וועל אַיך גאָך פון איהם מווען הערען ? האָט

גלייך געוואָרען אזא גרויסער שטויב און רויך אז קיינער האָט דעם צווייטען ניט געזעהן. און דער שוואַרצער פּאַנדרול און די אלע אַנ-דערע חורים האָבען פון שרעק גענומען לויפּען אין אלע זייטען און האָבען זיך פּאַנאָדערגעקוויטשעט מיט אזוינע שרעקליכע קולות, ווי די וועלט וואָלט חרוב געוואָרען...

און דער גבור אליין איז אויך פּאַרוואַנדעלט געוואָרען. ער איז געוואָרען אַ הירש. און די טייערע כלי, וואס ער האָט איינגעוויי קעלט אין דער בת מלכה'ס שלייער איז געלעגען אויף זיינע גרויס צוצווייגטע הערנער. נאָר ער האָט זיך ניט געשראָקען. ער האָט זיך גלייך אויסגעדריעהט מיט'ן פנים צו מזרח און האָט זיך גע-לאָזט לויפּען. ווייל ער האָט געוואוסט, אז ווי נאָר ער וועט אָנקור מען מיט דער כלי צו דער שוועל פון דעם מלך וועט ער שוין דאָרט טרעפּען די בת מלכה און ער וועט צוריק ווערען דער גרויסער גבור — דער שני למלך.

דער בעטלער איז דאָ געבליבען שטיל און איז ניט געוואָרען... דער יונגער מלך האָט אויך איצט צוגעהערט די מעשה מיט אַן אראָפּגעלאָזטען קאָפּ, ווייל עס איז איהם אלע מאָל געווען שווער צו קוקען אין דעם בעטלער'ס פנים ווען ער האָט דערצעהלט... נאָר ווען דער יונגער מלך האָט דערהערט אז דער בעטלער איז שטיל גע-וואָרען און דערצעהלט ניט מעהר וואָס עס איז געוואָרען פון דער בת מלכה און פון דעם גבור — דעם שני למלך, — האָט ער אויפ-געוויבען זיין קאָפּ... אָבער דער בעטלער איז שוין אין ערגעץ ניט געווען... אין וואַלד איז שוין געווען נאָכט און פינסטער און אין דער פינסטערניש זענען אָנגעפּלויגען פייערדיגע פּליגען און האָבען זיך אויסגעשטעלט אין ברענענדיגע ווערטער און ער האָט טיט אַ ציטערדיגען שרעק געלייענט:

אויסרדעהען און לויפען מיט'ן פנים צום מזרח, וואו עס געפינט זיך די מלכה פון דיין מלך... און ווי נאָר דו וועסט מיט דער כלי אָנדי קומען צו דער שוועל פון דיין מלך'ס הויז אזוי וועסטו שוין דאָרט טרעפען די בת מלכה וואָס דו זוכסט אזוי לאַנג און דו וועסט צוריק ווערען שני למלך, געדיינט אָבער אַז דו מוזט שמענדיג האַלטען דייע אויגען געווענדט צו מזרח...

נאָך די דאָזיגע רייד האָט דער מסונה דערלאַנגט דעם נבור די וואונדערבארע כלי און האָט זיך געזעגענט מיט'ן נבור און האָט באַפוילען דעם ווינט, אַז ער זאָל איהם גלייך בריינגען אַהין צום גאָלדענעם באַרג און פערלענעם שלאָס.

האָט דער ווינד גלייך אַרומגענומען דעם נבור און האָט איהם אויפגעהויבען און האָט איהם גענומען טראָגען איבער לענדער, און פערלער, און וועלדער, און טייכען און ער האָט איהם געבראַכט ביז צו דעם גאָלדענעם באַרג מיט'ן פערלענעם שלאָס.

אַז די חילות האָבען דערזעהן דעם נבור האָבען זיי זיך אַלע אויסגעשטעלט אויפ'ן באַרג און האָבען איהם ניט אַריינגעלאָזען. האָט דער נבור דערזעהן אַז ס'איז שלעכט האָט ער גלייך גענומען די טייערע כלי וואָס ער האָט געהאַלטען איינגעוויקעלט אין דער בת מלכה'ס שלייער, און ווי נאָר ער האָט די כלי געגעבען אַ דרעה אזוי און אזוי, זענען די אַלע חילות מיט אַ מאָל פאַרוואַנדעלט גע- וואָרען אין קוויטשעדיגע חזרים און דער מלך זייערער איז פאַר- וואַנדעלט געוואָרען אין אַ שרייענדיגען פאַנדול. און פון דער בת מלכה איז געוואָרען אַ ווייסע שאָף. מיט אַמאָל אָבער האָט דער נבור דערזעהן ווי דער שרייענדיגער פאַנדול האָט פון כעס גענור מען וואַרפען מיט פייער פון זיין בייזען מויל און ער האָט זיך מיט זיין גאַנצען כעס געלאָזט צו דער ווייסער שאָף — צו דער בת מלכה... האָט דער נבור געכאַפט און האָט אויף ניך אויפגעהויבען די איינגעוויקעלטע כלי און געגעבען אַ שטויס מיט'ן פוס, איז

האָט זיך דער ווינט געקניעט און געבוקט פאר דעם ממונה און
האָט געענטפערט :

— פארגיב מיר, גרויסער הערשער! איך האָב זיך פארזאמט,
וואָרים איך האָב געדארפט אָפּטראָגען אַ בת מלכה צו אַ פערלענעם
שלאָס וואָס אויף אַ גילדערנעם באַרג.

אַ דער גבור האָט דערהערט אזוינע רייד, האָט ער זיך אוראי
זעהר שטארק דערפרעהט און דעם ממונה איז דאָס אוראי אויך גע-
פעלען געוואָרען און ער האָט געפרעגט ביי דעם ווינט :

— ווער באַוואַכט דאָרט דעם גאָלדערנעם באַרג מיט'ן פערלע-
נעם שלאָס ?

האָט זיך דער ווינט אויסגעגלייכט און געענטפערט :

— דעם שלאָס באַוואַכט אַ קעניג מיט זעהר גרויסע חילות.

האָט זיך נאָכדעם דער ממונה אָפּגעקעהרט פון דעם ווינט און
האָט זיך געווענדט צום גבור, דעם שני לַמלך, און האָט צו איהם
אזוי געזאָגט :

— אזוי ווי עס איז דאָך שוין אזוי פיעל יאָהרען, וואס דו
מיהסט זיך צו באַפרייען די בת מלכה, וואָלט דאָך אוראי געווען אַ
יושר אז דו זאָלסט זיך שוין אזוי פיעל ניט דארפן מיהען. טאָ
נאָ, נעם דיר מיט אָט די דאָזיגע כלי, וויקעל זי איין אין דער
בת מלכה'ס שלייער, ווייל דאָס איז אַ זעהר טייערע כלי. ווען דו
וועסט דארפן קאָנסטו זי אַ קעהר טון אזוי און אזוי, וועלען אלע
וואָס שטעהן דיר אין וועג פאָרוואַנדעלט ווערען אין היות. נאָכ-
דעם קאָנסטו די כלי אויפהויבען אין דער הויך און אַ שטויס טון
מיט'ן פוס, וועט זיך אויפהויבען אַ זעהר גרויסער שטויב און רויך
און איינער וועט ניט זעהן דעם צווייטען. און טאָמער וועסטו אליין
אויך ניט קאָנען זעהן און וועסטו אליין אויך פאָרוואַנדעלט ווערען
אין אַ הילה, זאָלסטו זיך ניט שרעקען, ווייל אויב נאָר די כלי איז
מיט דיר וועסטו אלץ איבערקומען. דו וועסט זיך נאָר דארפן

טראָמען א זעהר גרויסען מענשען מיט א גרויסען בוים און שווערע צוויינען אויף זיין קאָפּ. און דער דאָזיגער מענש האָט אויך געזאָגט צום גבור אז אזא זאך איז געוויס אין ערגעץ ניסאָ. נאָר פונדעסט־וועגען, ווען דער גבור האָט זיך לאַנג גע'עקשנ'ט איז דער מענש פּיט'ן בוים אויפ'ן קאָפּ געגאנגען און האָט צונויפגערופען אלע ווינטען און האָט ביי זיי געפרעגט:

— האָט איהר ערגעץ געזעהן א גילרערנעם באַרג מיט א פּער־

לענעם שלאָס ?

האָבען זיך די ווינטען א הויב געטון אין דער לופט און האָבען

אלע געענטפערט:

— ניין! מיר האָבען אין ערגעץ אזא באַרג ניט באַגעגענט,

און אזא שלאָס ניט געזעהן!

האָט זיך דער ממונה פון די ווינטען אָנגערופען צום גבור:

— נו, איצט זעהסטו שוין אז מען האָט דיר איינגערעדט א

גאָרשקייט.

האָט דער גבור אָנגעהויבען זעהר שטארק קלאָגען און האָט גע־

לאָגט:

— איהר אלע ווייסט ניט. איך אָבער ווייס אז אזא זאך איז

יאָ דאָ; עס מוז ערגעץ זיין.

און ווי נאָר דער גבור האָט זאָס אָפּגעזאָגט, אזוי האָט דער

ממונה דערזעהן ווי איינער א פארשפעטיגטער ווינט טראָגט זיך

פון ווייט מיט גרויס איילעניש. און דער ווינט איז אָנגעקומען און

האָט זיך א דערשראָקענער אוועקגעשטעלט פאר דעם ממונה. האָט

דער בוים מיט די שווערע צוויינען וואָס אויף דעם קאָפּ פון דעם

ממונה זיך גענומען זעהר שטארק רוישען און בייזערען אויף דעם

פארשפעטיגטען ווינט. און דער ממונה האָט מיט כעס אויסגע־

שריען:

— פאר וואָס האָסטו זיך פארשפעטיגט מיט דיין קומען ? !

סען מענשען פון וועמעס קאפ עס איז ניט געוואקסען קיין האָר, נאָר אַ גרויסער בוים מיט שווערע צווייגען. און דער דאָזיגער גרוי־סער מענש מיט'ן בוים אויפ'ן קאָפּ, האָט ביי איהם אויף געפרעגט ווי דער ערשטער, און האָט איהם אויף געראַטען ער זאָל בעסער געהן צוריק, ווייל אזוינס ווי ער זוכט איז געוויס ניט צו געפינען. האָט זיך אָבער דער גבור גע'עקשנ'ט און געזאָגט:

— עס איז געוויס יאָ דאָ, עס מוז ערנעץ זיין.

איז דער מענש געגאנגען און האָט צונויפגערופען אלע פויגלען פון נאָר דער וועלט, און האָט ביי זיי געפרעגט:

— האָט איהר ערנעץ באַגעגענט אַ נאָלדענעם באַרג מיט אַ פערלענעם שלאָס ?!

האָבען זיי אלע אויפגעפאַטשט מיט די פליגלען און האָבען גע־ענטפערט:

— ניין, מיר האָבען אין ערנעץ אזא באַרג ניט באַגעגענט און אזא שלאָס ניט געזעהן!...

האָט דער ממונה פון די פויגלען זיך אָנגערופען צום גבור:

— נו, איצט זעהסטו שוין, אז אזא זאך איז נאָר אויף דער וועלט ניטאָ.

האָט דער גבור אָבער זיך אלץ ניט געוואָלט אונטערנעבען און ער האָט געענטפערט און געזאָגט:

— עס איז געוויס יאָ דאָ, עס מוז ערנעץ זיין!

האָט זיך דער ממונה פון די פויגלען אָנגערופען צום גבור:

— אויב דו עקשנ'סט זיך יאָ אזוי שטאַרק, טאָ געה טיפער אין דער מדבר, דאָרט געפינט זיך מיין ברודער. ער איז דער ממונה איבער די ווינטען און זיי קעהרען דאָך אויס די גאַנצע וועלט, וועלען זיי ריר זאָגען אויף זיכער.

האָט זיך דער גבור אוועקגעלאָזט נאָך טיעפער אין דער מדבר אַריין. און ער איז געגאנגען אזוי לאַנג ביז ער האָט ווידער אָנגע־

ער זיך גלייך גענומען שרייען צו אלע עקען פון דער וועלט, און אויף זיינע געשרייען האָבען פון אלע זייטען גענומען לויסען טיילי טייליאָנען חיות. און די חיות האָבען זיך אויסגעשטעלט אַרום דעם ווילדען מענשען-בוים, און ער האָט ביי זיי געפרענט:

— האָט איהר ערגעץ געזעהן א גילדערנעם באַרג מיט א פּער-
לענעם שלאָס ? !

האָבען זיי אלע געענטפערט:

ניין ! מיר האָבען אין ערגעץ אזא באַרג ניט באַגעגענט און אזא שלאָס ניט געזעהן.

האָט זיך דער מענש מיט'ן בוים אויפ'ן קאָפּ אָנגערופען צום
נבור:

— נו, איצט זעהסטו שוין, אז מען האָט דיר איינגערעדט א גאר-
נאַרישקייט ? פּאָלג מיך און קעהר זיך אום צוריק, ווייל עס איז
גאָר אזא זאך אויף דער וועלט ניטאָ.

האָט איהם אָבער דער נבור געענטפערט און געזאָגט:

— איך הער, אז דו זאָגסט — ס'איז ניטאָ, און אז די אלע
חיות זאָגען — עס איז ניטאָ, אָבער איך ווייס אז עס איז יאָ דאָ,
אז עס מוז ערגעץ זיין.

און אז דער מענש מיט'ן בוים אויפ'ן קאָפּ האָט דערזעהן, אז
דער נבור שפּאַרט זיך אזוי שטאַרק, האָט ער צום נבור אזוי גע-
זאָגט:

— איך, זעהסטו, בין דער ממונה איבער אלע חיות, האָב איך
זיי געפרענט און זיי ווייסען ניט. איך האָב אָבער דאָ אין דער
מדבר א ברודער און ער איז דער ממונה איבער אלע פּויגלען און
זיי פליהען דאָך הויך, קאָנען זיי געוויס זעהן ווייטער. אפשר האָבען
זיי וואו געזעהן אזא זאך. געה פרעג ביי איהם.

איו דער נבור אוועקגעגאָנגען ווייטער אין דער מדבר, און ער
איז געגאָנגען אזוי לאַנג ביז ער האָט ווידער באַגעגענט א זעהר גרוי-

גרויס אז דער גבור האָט קענען איהם אויסגעזעהן ווי אַ קליין מענ-
שעלע, און אויף דעם מענשענס קאָפּ זענען ניט געוואַקסען קיין האָר,
נאָר וואַרצלען, און פון די וואַרצלען — אַ בוים מיט שווערע צווייגען.
און דער דאָזיגער ווילדער מענש איז צוגעקומען צום גבור און
געפרעגט:

— ווער ביזטו?

האָט דער גבור איהם געענטפערט:

— איך בין אַ מענש.

האָט זיך אָבער יענער פאַרוואונדערט און געזאָגט:

— איך בין שוין דאָ אזוינע לאַנגע יאָהרען און האָב נאָך

קיין מאָל ניט געזעהן אַ מענש! ... ווי אזוי קומסטו אַהער?

דערזעהלט איהם דער גבור אז ער זוכט די פאַרוואַגעלטע מאַכ-
טער פון דעם גרויסען מאָך, און אז ער ווייסט, אז זי געפינט זיך
איצט ערנעץ אין אַ פערלענעם שלאָס וואָס אויף אַ גילדערנעם
באַרג.

זאָגט צו איהם דער גרויסער מענש:

— אזא שלאָס איז געוויס אין ערנעץ ניטאָ, מען האָט דיך גע-

וויס אָפגענאַרט.

זאָגט איהם דער גבור:

— ניין, מען האָט מיך געוויס ניט אָפגענאַרט. אזא שלאָס איז

געוויס יאָ דאָ. ער מוז ערנעץ זיין.

זאָגט צו איהם דער ווילדער מענש:

— נאָך מיין מיינונג איז דאָס אַ נאַרישקייט, נאָר אז דו

שפאַרסט זיך אזוי איין, וועל איך פאַר דיר צונויפרופען אלע חיות

פון דער וועלט און וועל ביי זיי פרעגען טאָמער האָבען זיי ער-

געץ געזעהן אזא שלאָס. און אויב זיי ווייסען וועלען זיי זאָגען,

וואָרים איך בין זייער האַר און הערשער.

און ווי נאָר דער ווילדער מענש האָט דאָס אָפגעזאָגט, אזוי האָט

כאפט. און ווי ער האָט זיך אויפגעכאפט אזוי האָט ער זיך גלייך
דערמאנט אָן דער בת מלכה.
פרענט ער ביי זיין דינער :

— וואו בין איך ערגעץ אין דער וועלט ? !

דערצעהלט איהם דער דינער די גאנצע מעשה, און ער דער-
צעהלט איהם אויך פון די חילות, וואָס זענען דאָ נאָר וואָס פאר
בייגענאנגען, און פון דער בת מלכה וואס איז דאָ ערשט געזעסען
געבען איהם אין געוויינט, און פון דעם זיידענעם שלייער אויף
וועלכען די בת מלכה האָט געשריבען מיט טרערען און דאָ איבער
געלאָזט.

האָט דער גבור זיך גלייך אומגעקוקט און דערווען דעם שלייער,
האָט ער איהם אויפגעהויבען אַנטקעגען דער זון, און דערווען, אז
אויף איהם שטעהט אויסגעשריעבען אינגאנצען דאָס וויינען אין
קלאַנגען פון דער בת מלכה און צים כוח איז פון די טרערען גע-
ווען אויסגעשריעבען, אז איצט איז זי שוין ניט אין דעם פאלאץ,
אז ער זאָל זיך איצט אוועקלאָזען זוכען אַ גאָלדענעם באַרג מיט
אַ פערלענעם שלאָס, דאָרט וועט ער זי געפינען.

האָט דער שני למלך גענומען טראַכטען :

— וואוהין געהט מען איצט ?

און ער האָט באַשלאָסען :

— מען דארף ווידער געהן אין אזוינע ערטער וואו קיין מענ-
שען געהען ניט, וואָרים צווישען מענשען וואָלט זיך אַ גאָלדענער
באָרג אין אַ פערלענער שלאָס ניט געקאָנט איינזאָלמען...

און דער גבור האָט איבערגעלאָזט דעם דינער און זיין פּערד,
און ער האָט זיך איינער אליין אוועקגעלאָזט איבער די מדבריות
פון דער וועלט, און ער איז אזוי געגאנגען אַ סך יאָהרען, און יאָהר
דען נאָך יאָהרען, ביז ער האָט איינמאָל אין מיטען העלען טאָג אַז-
געטראָפּען אַ מאָדנע ווילדען מענשען, דער מענש איז געווען אזוי

— זעה נאָר ס'אַראַ קוואַל! זיין וואַסער איז רויט און זיין
נערוף איז פון וויין. קום, וועלען מיר זיך אָנטרינקען.

זענען זיי גענאנגען און האָבען פאַרוכט פון דעם קוואַל. דער
דינער האָט זיך אָנגעטרונקען און עס האָט איהם ניט געשאַרט.
אַבער דער גבור, ווי נאָר ער האָט פאַרוכט פון דעם קוואַל, אזוי
איז ער גלייך אנירערגעפאלען און איז אַנטשלאָמען געוואָרען אויף
עטליכע יאָהר.

איינמאָל זענען יענעם אָרט פאַרבייגעגאנגען אַ סך חילות און
נאָך די חילות זענען נאָכגעקומען אַ סך געשפּאַנען מיט קארעטען
און רייטוועגען. אין איינעם פון די געשפּאַנען איז געוועסען די
בת מלכה. און זי האָט גלייך דערקאָנט דעם שלאָפענדיגען גבור.
און זי האָט געהייסען מען זאָל זיך אָפּשטעלען. און זי איז אַרויס
פון דער קארעטע און איז צו צום גבור, וואָס איז דער שני למלך
פון איהר פּאָטער, און האָט זיך לעבען איהם אוועקגעזעצט און
האָט איהם גענומען וועקען. זי האָט איהם אָבער ניט געקאָנט דער-
וועקען, האָט זי זיך זעהר ביטער פאַנאָדערנעוויינט איבער איהם:

— באַשר ס'איז שוין אזוי פיעל יאָהרען אז דו מאַטערסט זיך
מיך אַרויסצונעמען פון זייערע הענט און פונקט אין דעם טאָג וואָס
דו קאָנסט מיך אַרויסנעמען האַלטסטו ניט אויס. עס איז אַ גרויס
רחמנות אויף מיר און אויף דיר. און דער צער פון מיין פּאָטער,
דעם מלך, איז דאָך געוויס אויך זעהר גרויס.

נאָכדעם האָט זי אַראָפּגענומען דעם זיידענעם שליער פון
איהר קאָפּ, און האָט אויף איהם געשריעבען מיט איהרע טרערען
און געשריעבען און אוועקגעלייגט דעם שליער לעבען גבור און
איז צוריק אוועק און זיך אַריינגעזעצט אין דער קארעטע און איז
אוועק מיט די חילות, וואָס האָבען געוואַרט אויף איהר.

און ווי נאָר זי איז אוועק, אזוי האָט זיך דער גבור אויפגע-

האב דיך ניט געקאנט דערוועקען, און אז איך און דאָס פערד
דערנעהרען זיך די גאנצע צייט פון די עפעל וואָס וואַקסען אויף
דעם בוים.

האָט זיך דער גבור אוראי זעהר געוואונדערט און געפרענט:
— און אייך האָבען די עפעל נאָר ניט געשאַרט?

— ניין — האָט איהם דער דינער געענטפערט — אונז האָט

דאָס זעהר וואויל באַקומען...

האָט זיך דער גבור די זאך זעהר שטאַרק צום האַרצען גענר
מען, און ווען ער האָט זיך אויפגעהויבען און איז געקומען צו דער
בת מלכה האָט ער זי געטראָפּען אין גרויס צער, וואָרים זי האָט זעהר
שטאַרק געביינקט נאָך איהר טאַטען דעם מלך. און זי האָט איהם
פאַרנעוואָרפּען און געזאָגט:

— איבער איין טאָג האָסטו מיך אָנגעוואָרען!

און זי האָט צו איהם ווייטער געזאָגט:

איך זעה שוין, אז ניט עסען איז פאַר דיר זעהר א שווערע
זאך. דעריבער געה איצט ווידער אוועק און קלויב דיר ערנעץ אויס
אן אָרט און זאָלסט דאָרט ווידער אָפּזיען א יאָהר צייט, און אין
דעם לעצטען טאָג זאָלסטו שוין יאָ מעגען עסען, אָבער שלאָפּען
זאָלסטו ניט טאָרען דעם גאַנצען מעת לעת, און זעה אז דו זאָלסט
אויף קיין וויין ניט טרינקען, כדי דו זאָלסט ניט שלאָפּען.

איז דער גבור אוועק און האָט אזוי געטון און אין דעם לעצט
טען מעת לעת פונ'ם יאָהר האָט ער מיט קיין אויג ניט צוגעמאַכט
און האָט קיין וויין ניט געטרונקען און האָט זיך אוועקגעלאָזט באַ
פרייען די בת מלכה.

ווי אָבער דער גבור איז אזוי געגאנגען, האָט ער דערזעהן ביי
דער זייט פון וועג א קוואַל און דער אויסזעהן פון דעם קוואַל איז
געווען רויט און זיין גערוד איז געווען ווי פון וויין.

רופט זיך דער גבור אָן צום דינער און זאָגט:

געהייסען. — אַ גאַנצען יאָהר האָט ער ניט אויפגעהערט צו ביינ־
 קען און גלוסטען זי אַרויסצונעהמען און אין דעם לעצטען סאַג
 פון יאָהר האָט ער געפאַסט און איז ניט געשלאָפען, און נאָכדעם
 האָט ער מיט זיך מיטגענומען זיין דינער און זיין פּערד און האָט
 זיך געלאָזט צום שלאָס צו באַפרייען די געפאַנגענע בת מלכה. ווי
 נאָר אָבער ער איז אַזוי געגאַנגען, האָט ער אויף זיין וועג מיט אַ מאָל
 דערזעהן אַ בוים מיט זעהר שעהנע עפעל. די עפעל זענען געד
 זיען אַזוינע שעהנע, אַז ער האָט זיך פאַרנעסען אין אַלץ און האָט
 אָפגעריסען איינעם פון זיי און האָט זיך אין איהם איינגעביסען
 מיט די ציין. און ווי נאָר ער האָט זיך איינגעביסען מיט די ציין
 אין עפעל, איז ער גלייך אַנידערגעפאַלען און איז איינגעשלאָפען
 מיט'ן עפעל אין מויל.

אַז דער דינער האָט דאָס דערזעהן האָט ער איהם גענומען וועד

קען :

— שמעה אויף, מיין האָר! שמעה אויף!

און דאָס פּערד וואס איז געווען געגרייט אויף צו פיהרען די
 בת מלכה, האָט גענומען הירושען הויף און שטאַרק.

אָבער קיין זאך האָט דעם גבור ניט געקאַנט אויפּוועקען.

און אַזוי איז דער גבור אָפגעשלאָפען אַ סך יאָהרען, און
 ערשט ווען דער עפעל איז איהם אַרויסגעפאַלען פון מויל האָט ער
 זיך אויפגעכאַפט, ווייל דער הונגער האָט איהם אויפגעוועקט. און
 ווי נאָר ער האָט זיך אויסגעריבען די אויגען, אַזוי האָט ער זיך
 גלייך דערמאַנט אָן דער בת מלכה, האָט ער זיך אומגעקוקט אין
 אַלע זייטען און געפרעגט ביי זיין דינער :

— וואו בין איך ערגעץ אין דער וועלט?

האָט דער דינער דערצעהלט דעם גבור די גאַנצע מעשה און
 ער האָט איהם געזאָגט, אַז עס איז שוין זעהר פיעל יאָהרען ווי
 דו שלאָפסט, און אַז איך האָב דיך זעהר שטאַרק געוועקט און איך

האָבען גלייך די קאָפּעליעס און די חילות זיך אויסגעשטעלט און גענומען שפּיעלען און זינגען, לכבוד דעם אָנקומען פון דער מלכה. און ווען די מלכה איז אריינגעקומען האָט מען פאַר איהר געמאכט אַ גרויסע וואַרע.

און אז דער גבור האָט דאָס דערזעהן האָט ער זיך גענומען שטופען, כדי ער זאָל קאָנען זעהן די מלכה צוליעב וועלכער מען מאַכט דאָס אזא פאַראַד. ווי נאָר אָבער ער האָט דערזעהן די מלכה איז ער געבליבען שטעהן ניט טויט, ניט לעבעדיג, ווייל ער האָט דערזעהן אז די מלכה איז דאָס נאָר די בת מלכה, וואָס ער זוכט אַרום שוין אזוי פיעל יאָהרען...

די בת מלכה האָט איהם אויף דערקאָנט, און זי איז גונגע גאַנגען צו איהם און געפרענט:

— קאָנסט מיך ?

— אוראי — האָט איהר דער גבור געענטפערט — דו ביזט דאָך אונזער בת מלכה, די טאָכטער פון אונזער ליכטיגען מלך. אונזער מלך און דאָס גאַנצע קעניגרייך ביינקען דאָך נאָך דיר שוין אזוי פיעל יאָהרען... קום מיט מיר אַהיים. מיין האַנט איז שטאַרק, און מיין שווערד איז שאַרף, און דער דינער מיט מיין פערד וואַרטען אויף אונז אין דרויסען פון דעם שלאָס.

ענטפערט איהם די בת מלכה:

— ניין, גבור. ניט מיט אזא שטאַרקייט קאָנסטו מיך באַ-פרייען פון דעם אָרט... פאַר וואָס האָסטו דיר גלייך ביי דיין אָנ-קומען אַהער געכאַפט צום עסען און טרינקען? ... אַצינד געה אוועק פון דאַנען, קלויב דיר ערגעץ אויס אַן אָרט און זיך דאָרט אַפ אַ גאַנצען יאָהר־צייט און דעם גאַנצען יאָהר זאָלסטו ניט אויפֿ-הערען צו בענקען און האָפען מיך אַרויסצונעהמען פון זייערע הענט, און דעם לעצטען טאָג פון יאָהר זאָלסטו פאַסטען און ניט שלאָפען. איז דער גבור אוועק געגאַנגען און האָט געטון ווי זי האָט

פוסטע וועלדער, ביז איינמאל איז ער געקומען צו א וועג וואס האט געפיהרט דורך שטיינערדיגע בערג און וואסערדיגע טהאלען. האט ער זיך געלאזט מיט דעם וועג און איז געגאנגען אזוי לאנג ביז ער האט פאר זיך דערזעהן א גרויסען פאלאץ.

פאר דעם פאלאץ זענען געשטאנען זעהר גרויסע און שרעקליכע כע חילות. אָבער זיי האָבען איהם נאָר ניט געטון. — האָט ער זיך געלאָזט צו זיי און איז דורך זיי דורכגעגאנגען ביז די טויערען פון דעם פאלאץ.

האָט איהם אויך דאָרט קיינער ניט אָפגעשטעלט. איז ער אַריינגעגאנגען אינוועניג, און דערזעהן, אז ס'איז זעהר א רייכער פאלאץ, און אז די טישען שטעהען געגרייט מיט עסענווארג און מיט וויין. איז דאָס איהם זעהר געפעלען געווארען און ער האָט זיך פריהער פון אלץ אוועקגעזעצט און אָפגעגעסען... און ערשט נאָכדעם, ווען ער האָט זיך אָנגעגעסען און אָנגעטרונקען ביז צו זאט, האָט ער זיך געלאָזט איבער'ן פאלאץ און האָט זיך גענומען זוכען און קוקען און אזוי לאנג ביז מיט אַ מאָל האָט זיך פאַר איהם אויפגעפענט אַ טיהר און עב איז אַריין אין אַ זעהר גרויסען זאַל...

דער זאַל איז געווען אָנגעפילט מיט זעהר פיעל חילות און מיט האַרען און ראָטהאַרען און אינמיטען דעם זאַל איז געשטאנען אַ גרויסע גאָלדענע שטול און אויף דער שטול איז געזעסען אַ מלך מיט אַ קרוין אויפ'ן קאָפּ, און פון דער קרוין האָבען אַרויסגעקוקט צוויי שפיציגע הערנער.

און נאָך איידער דער גבור האָט צייט געהאט זיך אומקוקען צי די הערנער זענען אַ בעפוצונג פון דער קרוין, צי זיי וואַקסען פון דעם זלד'ס קאָפּ אַרויס, האָט ער דערהערט ווי דער מלך באַט פעהלט מען זאָל אַריינבריינגען די מלכה.

און ווי נאָר דער מלך האָט אַרויסגעזעען זיין באַפעהל, אזוי

לער געענטפערט. — אָט עפען דיינע אויערען און דיין האַרץ און
הער :

דער ליכטיגער מלך פון דעם לאַנד וואָס איז אין זיך כולל
אלע לענדער, האָט געהאַט אַ מאַכטער. די מאַכטער האָט ער אוראי
זעהר ליעב געהאַט. איינמאָל אָבער האָט געטראָפּען, אז די מאַכט
טער האָט איהם אַריינגעבראַכט אין גרויס כעס, האָט זיך ביי דער
מלך אַרויסגעכאַפּט :

— דו זאָלסט פאַרכאַפּט ווערען !

ניט מעהר ווי דאָס.

אין אווענד איז זיך די מאַכטער אוועק אין איהר חדר אַריין
און אין דער פּריה האָט מען שוין ניט געוואויסט וואו זי איז אהיב
געקומען.

האָט זיך דער מלך די זאך זעהר שטאַרק צום האַרצען גענומען.
און ווען זיינע האַרען זענען איהם געקומען טרייסטען האָט ער זיך
גאָר טרייסטען ניט געלאָזט.

איינער פון דעם מלך'ס האַרען — איז אוראי געווען דער
גרויסער גבור. דער גרויסער גבור איז טאַקע אויך געווען דער שני
למלך און ער האָט אוראי זעהר ליעב געהאַט זיין האַר, דעם ליכט
טיגען מלך. האָט ער זיך דאַריבער געווענדט צום מלך און אזוי גער
זאָגט :

— גרויסער האַר ! צו גרויס איז דיין צער אז איך זאָל איהם
קאָנען צוועהן און בלייבען שטיל. לאָז מיך געהן זוכען דיין מאַכט
טער, דיין טרייסט. איך וועל זי זוכען ביז איך וועל זי געפינען.
אַהן איהר וועל איך פאַר דיר מיין פנים ניט ווייזען.

און דער שני למלך, דער גבור, האָט זיך אַוועקגעלאָזט זוכען
די בת מלכה.

אַ לאַנגע צייט איז ער געגאַנגען אויף פאַרשיעדענע וועגען און
שטענען, וואָס האָבען זיך געצויגען איבער וויסמע פעלדער און

— ווען דו וואלסט ניט געווען שולדיג, וואלטען דיר מיינע מעשות ניט געשראקען...

— דינע מעשות שרעקען מיר ניט, דו ביזער בעטלער! — האט מיט צאָרען אויסגעשריען דער יונגער מלך. — איך וויל נאָר וויסען פאַר וואָס וואַרפסטו מיר פאַר אזוינע זאַכען? זאַכען וואָס קיינער קאָן ניט דערווייזען! ווער קאָן דען נאָך דינע רייד וויסען צי איך בין דער אמת'ער בן מלך, צי איך בין דער מלך, צי האָב איך געמעגט איבערנעמען דאָס קעניגרייך פון די הענט פון מיין פאָטער?...

— די מעשה קאָן דאָס וויסען. — האָט איהם דער בעטלער געענטפערט.

— וואָס איז אזוינס די מעשה?

— איך האָב דאָך דיר געזאָגט: — די מעשה, דאָס איז דאָס ליכט פון דער וועלט.

— און דער מלך פון וועלכען דו האָסט מיר דערצעהלט, איז דער מלך פון דער מעשה און ניט דער מלך פון דער וועלט? — דער מלך פון דער מעשה — האָט דער בעטלער געענטפערט — איז דער אמת'ער מלך פון דער וועלט.

— „דער אמת'ער מלך פון דער וועלט“ — האָט דער בן מלך נאָכגעזעט, ווי ניט הערענדיג וואָס ער זאָגט. און נאָכדעם האָט ער ווי אויפגעוואכט און זיך פון דאָס ניי געווענדט צום בעטלער:

— בעטלער, קאָנסטו מיר אפשר דערצעהלען נאָך אַ מעשה פון דעם דאָזיגען מלך?

— אז דו ביזט שוין דאָ, וועל איך דיר געוויס מיט ליידיגען ניט אַפלאָזען פון מיר, וואָרים איך זעה דאָך — דינע אויגען זענען הונגעריג און דיין האַרץ איז שווער — האָט איהם דער בעטלער

— בעטלער, בעטלער! — האָט דער יונגער מלך אויסגע-
שריען מיט אַ ציטערדיג האַרץ — און וואָס איז מיט דער חכמה,
וואָס איך האָב פאַר ביכער און פאַר קלוגע לייט געבראַכט? —
דערויף האָט איהם דער בעטלער געענטפערט און געזאָגט:

— איך האָב אַמאָל געזעהן עמיצען אַרײַנלויפֿען צווישען זײַ
גענדיגע מענשען מיט פאַרמאַכטע הענט און פּרעגען, „וואָס האַלט
איך אין מײַנע הענט!“ די מענשען האָבען גענומען טראַכטען,
אַז ער האַלט געוויס וואָס זײ זוכען, האָבען זײ איהם גענומען נאָכ-
לויפֿען און פּרעגען: „ווייז וואָס דו האַלטסט, ווייז!“... און נאָכדעם
ווען זײ זענען איהם לאַנג נאָכגעלאָפֿען, האָט ער צועפּענט זײַנע
הענט, און זײ האָבען דערזעהן, אַז אין זײ איז נאָר ניט געווען...
— דו ביזט אַ שלעכטער און אַ בײזער! — האָט אויסגעשריען
דער יונגער מלך.

— איך בין ניט קיין שלעכטער און ניט קיין בײזער. איך
טראַג דאָס ליכט פון דער וועלט! — האָט אויסגערופֿען דער בעט-
לער מיט אַזאַ קול, אַז דער יונגער מלך האָט אויפגעציטערט מיט
זײן גאַנצען לײב.

— און וואָס וועט מיט מיר געשעהן ווען דו בריינגסט מיך צו
דעם ליכט? — האָט נאָכדעם געפּרעגט דער יונגער מלך.

— מענשען וואָס קומען צו דעם ליכט ווערען, אָדער פאַר-
ברענט, אָדער געלײטערט.

— בעטלער! — האָט זיך דער יונגער מלך אָנגערופֿען —
דו ביזט הײמליך און אונגעהײמליך ווי אַט דער גרויסער ווילדער
וואַלד. — פאַר וואָס האָסטו מיר פאַרגעוואַרפֿען, אַז איך בין ניט
מײן פּאָטער'ס זײהן? מיט וואָס בין איך דען שולדיג, ווען דער
פּאָטער האָט מיך געשיקט צו משפּט'ן דאָס פּאָלס, ווען דער פּאָטער
האָט מיר אַלײן געזאָגט: „זעה, איך גיב דיר אײבער דאָס קעניג-
רײך“?

און ווידער האָט דער יונגער קעניג באַגעגענט דעם בעטלער אין דעם וואַלד.

— בעטלער — האָט געפרעגט דער יונגער קעניג — זאָג מיר ווער ביזטו?

— ניט פרעג דאָס, יונגלינג — האָט דער בעטלער געענטפערט.

— ניט פרעג, ווייל צו שווער וועט דאָס זיין פאר דיר צו וויסען.

— און וואָס זענען דאָס פאר מעשות וואָס דו דערצעהלסט?

— דאָס זענען מעשות, וואָס וויקלען זיך אַרום דעם ליכט פון דער וועלט. — האָט דער בעטלער געענטפערט.

— בעטלער! — האָט דער יונגער קעניג אויסגעשריען — דו האַלסט זיך אויף אין דער טונקעלהייט פון געדיכטען וואַלד, דו קוקסט ניט אָן די וועלט, טאָ ווי קאָנסטו רעדען פון דעם ליכט פון דער וועלט?

דער בעטלער האָט ביז אויפגעהויבען זיינע גרויסע ברעמען און געזאָגט:

— איך רעד ניט פון דעם ליכט פון דער וועלט, איך דערצעהל.

— און פאר וואָס מוז דען דאָס ליכט פון דער וועלט דער צעהלט ווערען? — פרעגט דער יונגער מלך אַ צוטומעלטער.

— ווייל דאָס ליכט פון דער וועלט, איז די מעשה פון דער וועלט...

דאָס דער בעטלער, וואָס זאָגט — ער קאָן דיר? אין וואָס איז דאָס פאַר אַ וואַלד? און וואָס זענען דאָס פאַר מעשות? וואָס איז זייער באַשייד? זעה, איך האָב דורך דיר געלערענט פיעל חכמה. איצט לערען איך די חכמה מיט די מענשען פון דעם לאַנד, אין מיין נאָמען און אויך אין דיינעם. איך האָב ליעב חכמה, און בין גערעכענט פאַר אַ חכם, צום סוף מאַכט אַ בעטלער מיך צום נאַר, וואָס זאָל דאָס באַדייטען פאַסער? און האָסטו דען מיר ניט גע- זאָגט פאַר אַלעמען אין די אויגען אויף דעם גרויסען מאַהלצייט: — זעה, איך גיב דיר איבער דאָס קעניגרייך? טאָ ווער איז אָט דער דער ליכטיגער מלך פון וועלכען ער רעדט, און ווער איז אָט דער פאַלשער בן מלך?...

דער אַלטער מלך האָט אויף די אַלע פראַגען ניט געענטפערט. ער האָט נאָר אָנגעקוקט דעם צוטומעלטען יונגלינג און האָט פון איהם אָפגעקערט זיין פנים.

— בייזער בעטלער! פאַר וואָס האָסטו מיך געלאָזט אין סך
טען? פאַר וואָס האָסטו מיר ניט דערצעהלט די מעשה ביו'ן
סוף?...

דער וואַלד האָט זיך צולאָכט, און פאַר די אויגען פון דעם
יונגען מלך איז אויפגעוואַקסען אַ גרויסער שמיין און אויס'ן שמיין
איז געווען געשריבען:

„עס איז די גאַנצע וועלט אַ מעשה וואָס האָט זיך נאָך אינ-
גאַנצען ניט דערצעהלט“.

לאַנג איז נאָכדעם דער יונגער מלך אַרומגעריטען איבער דעם
וואַלד און ווען ער איז שוין צום סוף געשטאַנען ביים ברעג פון
וואַלד האָט ער זיך אויסגערדעהט צוריק און אויסגעשריען:

— ניין, איך פּאָהר ניט צוריק! איך מוז פריהער וויסען
ווער עס קיניגט איצט אין יענעם לאַנד, אין דעם לאַנד פון אלע
לענדער. — קיניגט שוין איצט אין יענעם לאַנד דער אמת'ער בן
מלך?!

און ווי נאָך ער האָט דאָס אַרויסגעזאָגט, אזוי האָט עמיצער
גלייך לעבען איהם, ווי ער וואָלט מיט איהם אינאיינעם אויס'ן
פערד געזעסען, אויסגעשריען ביז:

— ניין, ניט דער בן מלך, נאָך דער מלך! ער אליין וועט
קומען צוריק! ער אליין וועט משפּט'ען זיין לאַנד!...

און ווי עס טראָגט זיך אַן אָפּגעריסענע בלאַט אויף די פליג
לען פון ווינט, אזוי האָט זיך פון שרעק דער יונגער סעיני גענומען
טראָגען אויף זיין פערד דורך וואַלד און פעלד און לאַנד און איז
געקומען צו זיין פּאָטער, דעם מלך:

— פּאָטער, פּאָטער! — האָט ער גענומען שרייען און זיך
קלאָגען — וואָס זאָל דאָס אלץ באַדייטען, פּאָטער? ווער איז

ווי נאָר דער פאלשער בן מלך האָט דאָס דערהערט, איז ער גלייך געוואָרען אַ פארציטערטער.

דער אמת'ער בן מלך אָבער האָט זיך ניט געשראָקען, וואָרים ער האָט ביי זיך געטראַכט :

— בין איך ניט דער בן מלך, טאָ, פאָרוואָס זאָל איך מיינען אז איך בין דאָס יאָ? בין איך יאָ דער בן מלך, טאָ פאר וואָס זאָל איך דאָס טאָקע ניט וויסען?

און דער מענש האָט גענומען און האָט פריהער געגעבען די כלי צום פאלשען בן מלך.

האָט ער זי אָנגענומען מיט ביידע הענט און האָט זי געהאַל־טען און געהאַלטען אזוי לאַנג ביז די הענט האָבען איהם גענומען ציטערען פאר שרעק. די כלי אָבער איז געבליבען שמוס...

איז דער מענש געגאנגען און האָט ביי איהם צוגענומען די כלי און האָט זי איבערגעגעבען צום פארטריבענעם בן מלך, און ווי נאָר יענער האָט זיך צו איהר צוגעריהרט, אזוי האָט זיך גלייך איר בער'ן וואַלד דערהערט דער גרויסער און וואונדערבארער ניגון און די לבנה האָט זיך אַ שעהנע און אַן אויסגעפּוּצטע אויפגעהויבען הויף איבער'ן וואַלד און איבער'ן בן מלך, און די ליכטיגקייט אַרום רעם בן מלך איז דערביי געוואָרען אזוי, אז דער פאלשער בן מלך האָט דאָרט ניט געקאָנט איינשטעהן, און ער האָט זיך גענומען ררען צו די שטאַלען, און ער האָט זיך גענומען באַהאַלטען אין די שטאַטענס ווי אַ נב. — — — — —

דער בעטלער וואָס האָט דאָס אַלץ דערצעהלט איז דאָ געבליבן רען שטעהן, און ווען דער יונגער מלך האָט אויפגעהויבען זיין אראָפֿ געלאָזטען סאָפּ, איז דער בעטלער שוין ניט געווען... און כאָטש דער בעטלער איז שוין ניט געווען פון רעססוועגען איז דער פאָר ווירטער יונגער מלך אויפגעשפרונגען פון דעם שטיין אויף וועלכען ער איז די גאַנצע צייט געוועסען און האָט אויסגעשריען :

און ער האָט זיי אַרויסגעפיהרט אין דרויסען, און זיי האָבען ווידער דערזעהן אז דאָס הויז היינט אין דער לופטען, נאָר ער איז געגאנגען איבער דער לופט און זיי זענען איהם נאָכגעגאנגען. — דעם אמת'ען בן מלך איז דאָס אַלץ זעהר געפעלען געוואָרען און ער איז איהם נאָכגעגאנגען מיט אַ פּרעהליך געמיט. אין דעם פאַלשען בן מלך איז דאָס ניט געפעלען געוואָרען און ער איז איהם נאָכגעגאנגען מיט אַ צובראָכען געמיט און מיט אַ קלאַפּענדיג האַרץ...

און דער מענש האָט זיי אַראָפּגעפיהרט צו זיינע שטאַלען און האָט גענומען די כלי און האָט זי צוגעלייגט צו אַ שאַף, צו אַ רינד, צו אַ פּערד. און צו וואָס פאַר אַ היה ער האָט נאָר צוגעלייגט די כלי, אזוי האָט זיך באלד דערהערט דער וואונדערבאַרער ניגון, וואָרים זיי זענען אַלע געווען אמת'ע חיות פון זייער מין, נאָכדעם אָבער איז ער מיט זיי אַרויס אין וואַלד און האָט צוגעפונדען די שאַף נאָך וועלכע, דער פאַרטריבענער בן מלך האָט זיך גע-יאָגט אין האָט צו יעדער פון זיי צוגעלייגט די כלי, אָבער דער ניגון האָט זיך ניט געלאָזט הערען, אין דער מענש האָט אויך צו גערופען דאָס פּערד וואָס האָט פאַרפיהרט דעם פאַלשען בן מלך און האָט צו דעם צוגעלייגט די כלי. איז די כלי אַלץ געבליבען שמום.

— איצט זעהט איהר — האָט זיך דער מענש צו זיי אָנגע-רופען, אז די שאַף זענען ניט קיין אמת'ע שאַף און אז דאָס פּערד איז ניט קיין אמת פּערד, נאָר דאָס זענען נאָר אַנדערע מינים זאָר כען וואָס האָבען זיך פאַרשטעלט אין אַ פּערד און אין שאַף, כרי אויך צו פאַרפיהרען...

— און איצט — האָט זיך דער מענש צו זיי אָנגערופען אויף אַ הויך קול — זייט גרייט און הערט! זייט וויסען, אז עס אין געקומען די צייט, איהר זאָלט וויסען ווער פון אויך עס איז דער אמת'ער בן מלך...

נער און ליכטיגער און דער פאלשער בן מלך איז פון דעם ניגון נער
וואָרען מרה שחורה'דיג און שוואַרץ ווי קויל...
נאָכדעם, ווען דאָס געזאָנג האָט זיך איינגעשטילט האָבען זיי
געפרעגט ביי דעם מענשען:

— וואָס איז דאָס פאַר אַ געזאָנג?

האָט ער זיי געענטפערט, אז די זון האָט געגעבען דער לבנה
א מתנה אַ זעהר שעהן און ליכטיג קלייד, וואָרים די זון האָט ליעב
די לבנה... און די חיות און די פויגלען פון וואַלד האָבען דאָך אויף
ליעב די לבנה, וואָרים זי טוט זיי אָפט גרויסע טובות און אינטער
איהר הערשאַפט פיהלען זיי זיך שטענדיג בעסער און זיכערער,
האָבען זיי ביי זיך אָפגעמאַכט צו זינגען אַ גאָנץ נייעם ניגון
לכבוד דעם שעהנעם קלייד וואָס די לבנה האָט פון דער זון געקראָן
גען, אין אלע מאָל ווען די לבנה פּוצט זיך אויס אין דעם קלייד
זינגען זיי זיך דאָס אזוי פאַנאַנדער...

האָבען זיי זיך זעהר פאַרוואונדערט פון אזאָ זאָך און זיי
האָבען געזאָגט, אז זיי וואָלטען אוראי געוואָלט נאָכאַמאָל הערען
אָט דעם דאָזיגען ניגון.

האָט זיי דער מענש געענטפערט:

אוראי קאָנט איהר נאָכאַמאָל הערען דעם דאָזיגען ניגון. וואָר
רים אויף האָב ביי מיר אזאָ כלי, וואָס ווען מען לייגט זי צו צו אַ
חיה וואָס איז אַן אמת'ע חיה פון איהר מין, דערהערט זיך גלייך
אָט דער ניגון.

האָבען זיי זיך געוואונדערט:

— וואָס הייסט אַ חיה, וואָס איז אַן אמת'ע חיה פון איהר
מין? — איז דען ניט יעדע חיה אַן אמת'ע חיה? ...

האָט ער זיי געענטפערט:

— אוראי ניט; אָט קומט אַרויס, וועל אויף אויף ווייזען אז

ניט.

סרענט שמענדיג ביי דעם טאָג, — פאַר וואָס, אלע מאָל ווען דו קומסט, מוז איך אנטלויפּען ווי א גנב'טע? און דער טאָג לאָזט דערויף אַרויס אַ גרויס געלעכטער און עס ווערט טאָג.

דעם אמת'ען בן מלך איז דער ענטפער שטארק געפעלען גע-
וואָרען און ער האָט זיך געפרעהט, און דעם פאלשען בן מלך איז
דער ענטפער ניט געפעלען געוואָרען און ער האָט זיך געשראָקען...

גאָרעם איז דער מענש ווידער אַוועקגעגאנגען אין וואַלד און
איז ערשט געקומען אין אָווענד. און ווי ער איז געקומען און האָט
געעפענט די טיר, אַזוי איז אויפגעגאנגען די לבנה... און ווי נאָר
די לבנה איז אויפגעגאנגען, אַזוי האָבען זיך פון אלע זייטען וואַלד
מיט אַמאָל דערהערט שרעקליך ווילדע געשרייען פון אלערליי חיות
און פויגלען. די קולות זענען געווען אַזוינע שרעקליכע אַז סע האָט
זיך גענומען דאַכטען, ניט אנדערש, עס איז געקומען אַ סוף צו דער
וועלט...

ווען אָבער זייער ערשטער שרעק איז פאַרביי און זיי האָבען
גענומען צונויגען זייערע אויערען, האָבען זיי דערהערט, אַז דאָס
זענען נאָר קולות פון אַ גרויס געזאַנג, אַז די אלע ווילדע חיות און
פויגלען זינגען דאָס נאָר אַזאָ וואונדערבאַרען ניגון, אַז וואָס מעהר
מען הערט זיך אין איהם אַיין, אַלץ מעהר דערפיהלט מען דעם גרוי-
סען תענוג און דעם גרויסען וואונדער פון דער וועלט. וואָרים
דאָס איז געווען אַ זעהר וואונדערליכער ניגון, וואָס זינט די וועלט
שמעהט האָט נאָך קיינער אַזאָ ניגון ניט געהערט, און קיינער האָט
נאָך אַזאָ תענוג ניט געהאַט, וואָרים אלע תענוגים פון דער וועלט
זענען נאָר ניט אַנטקעגען דעם גרויסען תענוג און אַנטקעגען די
גרויסע וואונדער וואָס אַנטפּלעקען זיך פאַר די, וואָס הערען דעם
דאָזיגען ניגון.

דער אמת'ער בן מלך איז פון דעם ניגון געווארען אַלץ שעה

אויסגעשטרעקט זיין שרעקליך גרויסע האנט ארויף אין דער הויף
און געזאגט :

— הלמאי, ווי אזוי וועט איהר קאנען אריינגעהן אהין אין
מיין שטוב ?

האָבען זיי אויפגעהויבען זייערע אויגען און האָבען דערזעהן
א גרויסע שטוב וואָס איז געהאנגען אין דער לופטען...

און דער אמת'ער בן מלך, אז ער האָט דאָס דערזעהן, איז
דאָס איהם געפעלען געוואָרען און ער האָט זיך דערפרעהט, און
דער פאלשער בן מלך, אז ער האָט דאָס דערזעהן, איז דאָס איהם
ניט געפעלען געוואָרען און ער האָט זיך דערשראָקען.

און דער מענש האָט זיי דורכגעפיהרט דורך די שלאַנגען און
עסדישען, און ער האָט זיי אריינגעבראכט אין זיין הויז, וואָס איז
געהאנגען אין דער לופטען, און ער האָט זיי דאָרט איבערגעלאָזט
און איז אַוועק אין וואַלד אַריין.

אין אַווענד איז דער מענש צוריקגעקומען פון וואַלד און ער
האָט זיי געגעבען עסען און טרינקען, און האָט זיי געהייסען געהן
שלאָפען. און אז ער האָט זיי געהייסען, האָבען זיי אַראַי געמוזט
פאלגען, נאָר דער פאלשער בן מלך האָט די גאַנצע נאַכט ניט גע-
קאָנט שלאָפען. און פאַרטאָג האָבען זיי מיט אַמאָל ווידער דער-
הערט דאָס גרויסע געלעכטער... דאָס געלעכטער האָט געמאַכט ציי-
טערען אלע בוימער פון דעם וואַלד. און דאָס געלעכטער האָט
דעם פאלשען בן מלך אָנגעשראָקען אזוי שטאַרק, אז ער איז אַ
דערשראָקענער אויפגעשפרונגען פון זיין געלענער און גענומען אָנ-
רעדען דעם אמת'ען בן מלך, אז זיי זאָלען פרעגען ביי דעם מענ-
שען וואָס דאָס איז פאַר אַ געלעכטער.

האָבען זיי ביי איהם געפרעגט.

האָט ער זיי געענטפערט :

דאָס לאַכט אזוי דער טאָג אויס די נאַכט. וואָרים די נאַכט

דאָס זענען זינד אזוינע. און ווער ווייסט וואוהין זיי קאָנען דיך נאָך פאַרפיהרען. קום בעסער מיט מיר, אויב דו ווילסט ערגעץ קומען...

ווי נאָר דער בן מלך האָט דערהערט אזוינע רייד, איז ער גע- בליבען שטעהן און זיך איינגעקוקט אין דעם מענשען. ערשט ער דערזעהט, אז דער מענש איז אזוי שרעקליך הויך און גרויס, אז ער וואָלט געקאָנט צועפענען דאָס מויל און איהם איינשלינגען...

האָט דער בן מלך פאַרשטאַנען, אז דאָס איז נאָר קיין מענש ניט, און אז עס איז דעריבער בעסער צו טון וואָס ער וויל, און ער איז איהם נאָכגעגאַנגען.

ווען זיי זענען אָפגעגאַנגען אַ שטיק וועג האָבען זיי באַגע- גענט דעם פאַלשען בן מלך. און אז דער פאַלשער בן מלך האָט דערזעהן דעם אמת'ן בן מלך אינאיינעם מיט אזא שרעקליך גרוי- סען מענשען, האָט ער זיך נאָך מעהר דערשראָקען און האָט אודאי געוואָלט אַנטלויפען. נאָר ער האָט ניט געקאָנט, ווייל אזא כח איז שוין געלענען אין אָט דעם גרויסען מענשען, אז ווען מען האָט איהם דערזעהן האָט מען נאָר געקאָנט געהן צו איהם, אָבער ניט פון איהם..

זענען זיי מיט איהם אזוי געגאַנגען וואוהין ער האָט זיי גע- פיהרט, ביז זיי האָבען פאַר זיך דערזעהן אז ער פיהרט זיי צו אַן אָרט, וואָס איז פול מיט עקדישען און שלאַנגען. האָט זיך דער פאַלשער בן מלך זעהר דערשראָקען און האָט געוואָנט צום אמת'ען בן מלך:

— כאשר, ער זערט אפשר נאָר ניט וואו ער פיהרט אונז, לאָ- מיר איהם פרענען.

האָבען זיי ביי איהם געפרעגט, ווי אזוי וועלען זיי דאָס קאָנען דורכגעהן דורך אזוי פיעל בייזע שלאַנגען און עקדישען?
און ווי נאָר זיי האָבען איהם דאָס געפרעגט, אזוי האָט ער

זאָגט צו איהם יענער :

— און מיך האָט עמיצער מיטגענומען מרייבען שאָף דורכ'ן וואַלד, האָבען זיך עטליכע פון זיי אָפגעטהיילט און האָבען אויף מיך אַזוי פאַרפיהרט אין דעם וואַלד.

און אזוי זיינען זיי זיך ביידע איבערגעזעסען אויס'ן בוים די גאַנצע נאַכט, ביז סע האָט זיך מיט אַ מאָג דערהערט אַ פלוצ לינגער געלעכטער...

דער געלעכטער איז געווען אזא שרעקליכער אז דער גאַנצער וואַלד האָט אויפגעצויטערט...

און נאָך דעם געלעכטער איז גלייך געוואָרען גרויסער טאָג. אין דער ליכטיג האָבען זיי זיך אָנגעקוקט און האָבען זיך דער קאָנט...

ביי דעם פאַלשען בן מלך האָבען זיך אזש אויפגעשטעלט די האָר פון שרעק.

און דער אמת'ער בן מלך האָט זיך דערפרעהט.

כאַלד אָבער האָט זיך דערהערט דאָס הירזשען פון דעם פערד און דאָס מעקען פון די שאָף. האָט זיך דער פאַלשער בן מלך גע'לאָזט צו זיין פערד, כדי ער זאָל איהם כאַפען און וואָס ניכער אַנטי לויפען פון דעם וואַלד, און דער אמת'ער בן מלך האָט זיך געלאָזט נאָך די שאָף וואָס דער פאַכטיג האָט איהם פאַרטרויט.

ווי נאָך אָבער דער אמת'ער בן מלך האָט זיך גענומען יאָנען נאָך זיינע שאָף איז איהם אַנטקעגען געקומען אַ זעהר גרויסער מענש. דער מענש האָט איהם אָפגעשטעלט און געפרעגט :

— וואָס מהוסטו?...

האָט ער איהם געענטפערט :

— איך יאָג זיך נאָך טיינע שאָף.

זאָגט דער מענש צו איהם :

— לאָז צורוה די שאָף, ווייל דאָס זענען גאָר קיין שאָף ניט.

דעם גרויסען וואסער דערזעהן די אָפּשפּיגלונג פון דעם גרויסען וואַלד, אינאיינעם מיט דעם ליכטיגען הימעל און מיט דער שויר נענדיגער זון, האָט ער זיך גלייך דערמאָנט אָן דעם גרויסען מלך... האָט ער אַ ציטער געטון און אַרויסגעלאָזט דעם פּערד'ס צוים פון האַנט. האָט זיך דאָס פּערד אָפּגעטהיילט פון איהם און נענר מען געהן אין וואַלד אַריין. האָט ער גענומען נאָכגעהן דעם פּערד. דאָס פּערד אָבער האָט זיך ניט אָפּגעשטעלט און איז ווייטער גע- גאַנגען. האָט ער דאָס גענומען רופּען, האָט דאָס פּערד אויסגע- דרעהט דעם קאָפּ, איהם אָנגעקוקט ווי עס וואָלט איהם עפעס ווע- לען זאָגען, און איז אַוועק נאָך טיפּער אין וואַלד... און אזוי האָט דאָס פּערד פאַרפּיהרט דעם פּאַלשען בן מלך טיף און טיפּער אין דעם וואַלד, ביז ער האָט שוין צוריק ניט געקאָנט דעם וועג געפינען. און ווען ער האָט גענומען רופּען האָט שוין קיינער זיין רוף ניט געהערט. און אז די נאַכט איז צוגעפּאַלען האָבען זיך פון אלע זייטען גענומען הערען געשרייען פון ווילדע חיות, האָט ער זיך דערשראָקען און גענומען קריכען אויף אַ בוים.

ווי נאָר אָבער ער איז אַרויף הויך אויפ'ן בוים האָט ער דער- זעהן אז עמיצער קוקט אויף איהם פון די צווייגען אַרויס...

— ווער ביזטו? — האָט דער פּאַלשער בן מלך אויסגע- שריען מיט שרעק...

— אַ מענש! — האָט איהם יענער געענטפּערט, און נאָך דעם צוריק געהרגענט:

— און ווער ביזטו?

— איך בין... — האָט זיך דער פּאַלשער בן מלך אָנגערופּען

— איך בין... אַ מענש... אַ פאַרבאַלאַנדזשעטער... מיינ פּערד האָט זיך פון מיר אָפּגעטהיילט, האָב איך דעם גענומען נאָכגעהן, איך האָב דאָס געוואָלט כאַפּען און בין אזוי פאַרפּיהרט געוואָרען... און איצט ווייס איך ניט וואו איך בין ערגעץ אין דער וועלט.

— זעהסט דאך דאָרס אַרויף דעם גרויסען וואַלד? דורך
זאָג וואַלד ווי דער דאָזיגער איז נוט צו האָבען אַן אַרויסהעלפער.
האָט ביי זיך דער בן מלך אָפּגעמאַכט, אַז מען דאַרף איהם טאַ
קי אַרויסהעלפּען, ווייל דער וואַלד זעהט טאַקע אויס צו זיין אַ
גרויסער און פאַרפלאַנטעמער. כאָטש ער האָט זיך געוואונדערט
אויף דעם וואָס דער וואַלד איז דאָ פריהער ניט געווען, כאָטש ער
האָט פאַרשטאַנען, אַז דער וואַלד איז דאָ ערשט אויסגעוואַקסען
ווען דער פאַסטוף האָט אויפגעהויבען זיין האַנט...

ווי נאָר אַכער זיי ווינען אַריין אין וואַלד האָבען זיך עטליכע
שאַף אָפּגעטהיילט פון דער משערעדע און האָבען גענומען געהן אָן
אַ זייט, האָט דער בן מלך זיי גענומען נאָכלויפּען. ער לויפט אין
די שאַף לוימען פאַר איהם, און שנעלער פון איהם, האָט ער גע
נומען לוימען נאָך שנעלער, האָבען די שאַף גענומען לויפען ווי
וואַלדע, און אַזוי ביז די שאַף האָבען איהם פאַרפיהרט טיעף אין
וואַלד, און אַזוי ווייט פון דעם פאַסטוף אַז ער האָט שוין נאָר צו
ריס דעם וועג ניט געקענט געפינען.

און דערווייל איז געוואָרען נאַכט און פינסטער, איז ער אַרויף
אויף אַ בוים און זיך דאָרט געלייגט אויף די צוויינען.

און מיט דעם פאַלשען בן מלך וואָס האָט געסיניגט איבער
זיין פאַטער'ס רייך, האָט גראָד געטראָפּען אַזאַ מעשה :

איינמאָל איז ער מיט זיינע האַרען אַרויסגעפאַהרען אויף אַ
שפּאַציר. די פּערד זיינען געווען זעהר נוסע, צוהיצטע, און זיי
האָבען זיי פאַרמאָגען זעהר ווייט. מיט אַ מאָל האָבען זיי פאַר
זיך דערזעהן אַ זעהר גרויסען וואַלד און ניט ווייט פון וואַלד אַ
טיף. איז ביי זיי געבליבען אַראָפּצוגעהן פון די פּערד און זיי לאָוען
אַנטרינקען און זיך אַליין אויף אַפרוהען. ווי נאָר אַכער דער פאַל
שער בן מלך האָט צוגעמיהרט זיין פּערד צום טייף און האָט אין

— זאָלסט וויסען זיין, אז מיר איז אויף דיר אַ גרויס רחמנות, ווייל עס איז פאַראַן אַ סברה, אז ניט דער וואָס קעניגט איצט איז דער אמת'ער בן מלך, נאָר אז דו ביזט דאָס... און דערפאַר טוט ער אזוי פיעל שלעכטס אין אונז, ווייל ער זוכט דיר אומצובריינגען. נאָ דיר געלט און אַנטלויף פון דאַנען. — ביזטו מיין זוהן, וועט מיר נאָך אפשר גאָט העלפען און איך וועל דיר נאָך זעהן איידער איך וועל שטאַרבען, ביזטו דער אמת'ער בן מלך, וועט דיר נאָך אפשר גאָט העלפען און דו וועסט איבערנעמען דאָס קעניגרייך.

און אז דער זוהן האָט דערזעהן, אז ער קאָן דאָ טאָקע ליינגער ניט פאַרבלייבען, האָט ער זיך געזענענט און איז אַוועק. נאָכדעם געהן זיך אַוועק אַ סך יאָהרען.

דער פאַלשער בן מלך הערשט און קעניגט, און דער אמת'ער בן מלך וואָגעלט אום אָהן אויפּהער איינער אַליין איבער נאָר דער וועלט...

פון מאָל צו מאָל בלייבט דער אמת'ער בן מלך שטעהן קעגן גען גרויסען הימעל און פרענט:

„בין איך דער בן מלך, צי בין איך דאָס ניט? ...“

„בין איך ניט דער בן מלך, קומט דאָך מיר אודאי ניט צו זיין פאַרוואָגעלט. בין איך יאָ דער בן מלך, קומט דאָך מיר אודאי אין אודאי ניט צו זיין פאַרוואָגעלט.“

און איינמאָל, ווען דער אמת'ער בן מלך שטעהט אזוי און קומט צום הימעל, קומט פון ערנעץ אַ פאַסטוף מיט אַ טשערעדע שאָף און זאָגט צו איהם:

— העלף מיר פאַרטרייבען מייע שאָף!

פרענט ביי איהם דער בן מלך:

— פאַר וואָס דאַרפסטו איך זאָל דיר העלפען? אַט האָסטו?

דאָך ביז איצט געטריבען אַליין?

ענטפערט איהם דער פאַסטוף:

שיקט צו אייך און האָט מיר געזאָגט: „נעה נעם איבער דאָס קע-
ניגרייך, וואָרים איך אליין קאָן די פּאַרהאַנגען ניט פּאַרלאָזען. און
די מענשען דאַרמען איצט האָבען אַ האַר און אַ הערשער, וואָס זיי
זאָלען קענען אָנקוקען און זעהן, ווען ניט וועלען זיי גאָר אינגאַנצען
אַפּגעקניפּט ווערען פון די פּאַרהאַנגען און פון דער הערשאַפּט פון
דיין פּאָטער, דעם מלך, — האָבען אַ סך מענשען געגלויבט זיינע
רייד, און זיי האָבען ניט געדריינקט אָן דעם, אַז ווי באַלד עמיצער
שמעלט זיך צווישען זיי און די פּאַרהאַנגען פון דעם ליכטיגען מלך,
וועלען דאָך דורך דעם די פּאַרהאַנגען מיט דעם מלך ממילא ווערען
ווייטער און פּרעמדער...“

און אזוי האָט זיך דערווייל דער פּאַלשער בן מלך ביסלעכווייז
איבערגענומען די מלוכה.

די גאַנצע צייט האָט ער אַפילו אַלץ גערעדט אין נאָמען פון
זיין פּאָטער, — דעם ליכטיגען מלך, וואָס זיצט אונטער די געדיכ-
טע פּאַרהאַנגען, אָבער געפיהרט האָט ער די מלוכה אזוי, אַז מען
האָט גאָר איהם געדענקט און אין דעם פּאָטער האָט מען כמעט
אינגאַנצען פּאַרנעסען...“

און אז דער מלך האָט דאָס דערזעהן, האָט ער גענומען און
האָט אינגאַנצען פּאַרלאָזען דאָס לאַנד...“

דעמאָלט ערשט האָט זיך דער פּאַלשער בן מלך צופיהרט די
הענט. און ער האָט גוט געדריינקט אָן דעם דינער מיט דעם
דינסט, וואָס זענען געווען זיינע אמת'ע טאַטע מאַמע, און אָן
דעם אמת'ען בן מלך, וואָס זיי האָבען ביי זיך אויפגעצויגען, און
ער האָט גענימען מאַכען אזוי, אַז זיי זיינען געווארען ניט זיכער
מיט'ן לעבען.

האָט דאָס דעם דינער — זיין פּאָטער — זעהר פּאַרדראָסען,
איז ער געגאַנגען און האָט צו זיך צוגערופען דעם אמת'ען בן מלך,
און האָט צו איהם אזוי געזאָגט:

סינדרער האָבען געלערענט אינאיינעם און האָבען זיך גע'חבר'ט אַ צייט. אָבער די באַכע, וואָס האָט זיי פאַרביטען האָט זיך לאַנג ניט געקאָנט איינהאַלטען, איז זי געגאַנגען און האָט אויסגעזאָגט דעם סוד פאַר אַ מענשען. דער מענש האָט אזא גרויסען סוד ניט געקאָנט האַלטען ביי זיך אליין, האָט ער איהם שטילערהיים דער־צעהלט זיינעם אַ חבר. און דעם מענשענס חבר האָט אויף גע־האַט אַ חבר, האָט אזוי איין חבר דערצעהלט דעם צווייטען, ביז כּיען האָט שטילערהיים גענומען שמוסען, אז דער בן מלך איז ניט דער אמת'ער נאָר אַ פאַלשער, אַ פאַרביטענער.

און איינער פון די, וואָס האָט זיך געוואָלט איינקויפּען ביים בן מלך, האָט זיך צו איהם געווענדט אין דער שטיל, אזוי צו זאָגן גען: „באשר, מען זאָגט אויף דיר, אז דו ביזט אַ פאַרביטענער... עס דארף דיר ניט אַנשטעהן אזא זאך. און דערצו דאַרפסטו וויסען, אז טאָמער מאַכט זיך חלילה אַמאָל אַ בונט קענען דיין קעניגרייך, קאָן ער ווערען געפעהרליך דורך דעם, וואָס זיי וועלען זאָגען אז ניט דו ביזט דער אמת'ער בן מלך, נאָר אַן אנדערער“...

איז דער פאַלשער בן מלך פּוין דעם געוואָרען זעהר אומרוהיג, און ער האָט זיך גענומען טון אזעלכע זאַכען צו דער דינסט און דעם דינער, אז זיי האָבען געמוזט אַנטלויפּען פון דעם פאַלאַץ. און, אז זיי זענען אַוועק האָבען זיי דאָך מיט זיך אויף מיט־גענומען דעם אמת'ען בן מלך.

און כדי זיך נאָך מעהר באַוואָרענען, איז דער פאַלשער בן מלך געגאַנגען און האָט באַצייטענס איבערגענומען דאָס קעניגרייך. און דאָס איז איהם ניט זעהר שווער אָנגעקומען. —

וואָרים דער מלך איז דאָך איבער זיין גרויסער ליכטיגקייט שטענדיג געזעסען אונטער די פאַרהאַנגען.

און ווען דער פאַלשער בן מלך איז אַרויס און האָט געזאָגט: — זעהט, מיין פאָטער, דער ליכטיגער מלך האָט מיך גע־

אז איך געה ניט נאָך מיין פוס? ... ווייסטו דען ניט אז איך בין דער געקרוינטער בן מלך, דער זוהן פון דעם גרויסען מלך פון דעם לאַנד, דער זוהן וואָס האָט געקראָנען דאָס קעניגרייך פון דעם פאָר-טערס הענט?

— יאָ, איך ווייס, ווער דו ביזט. און איך קאָן אויך דעם אלץ טען מלך פון דעם לאַנד, און ער קאָן מיך אויך ... אָבער צי דו ביזט זיין זוהן, דאָס ווייס איך ניט. וואָרים ווי קאָן דען אַ בן מלך זיך אָנטון אין דער קרוין פון מלך פאר דעם מלך אין די אור-גען? ... וועלכער זוהן זעצט זיך דאָס אויף זיין פאָטערס אָרט, ווען דער פאָטער לעבט? ... הער אויס, דו יונגלינג, און ווייס — דיין קאָפּ איז פול ניט מיט שכל — נאָר מיט נייצניגע ווערעס. נאָר ווייל איך זעה — דייע אױגען זענען הונגעריג און דיין האַרץ איז שווער, און ווייל איך זעה דו בלאַנדזשעסט ווי איינער וואָס זוכט אַ וועג — וועל איך דיר דערצעהלען אַ מעשה. אַמשר וועסטו פון איהר עפעס וויסען און לערנען צו פאַרשטעהן... עפען דייע אויך ערען און דיין האַרץ און הער:

אין דעם לאַנד וואָס איז דער עיקר און דער תוף פון אלע לעב-דער אין דער וועלט האָט געטראָפּען אַז די מלכה און די דינסט זענען גענאָגען צו קינד אין איין צייט. די מלכה האָט געבוירען אַ זוהן צום מלך, אין די דינסט האָט געבוירען אַ זוהן צו איהר מאַן, מיט וועלכען זי האָט געוואוינט אין דעם מלך'ס פּאַלאַץ. איז גע-גאַנגען די באַכע און האָט אָפּגעטון אַזאַ זאַך: זי האָט גענומען דאָס קינד פון דעם מלך און האָט אַנידערגלייגט געבען דער דינסט און דאָס קינד פון דער דינסט האָט זי אַוועקגעלייגט געבען דער מלכה.

און אזוי האָבען זיך די קינדער גענומען וואַקסען. — דער אמת'ער בן מלך איז זיך געוואַקסען אלס קינד פון דער דינסט, און דאָס קינד פון דער דינסט איז געוואַקסען אלס דער בן מלך. ביידע

לאנג האָט דער יונגער מלך זיך ניט געקאָנט באַרוהיגען, —
 וואָס איז דאָס פאַר אַ בעטלער וואָס ער האָט אָנגעטראָפּען אין דעם
 גרויסען וואַלד? ... וואָס איז דאָס פאַר אַ מעשה, וואָס ער האָט איהם
 דערצעהלט? ווער איז דאָס אָט דער ליכטיגער מלך פון וועלכען
 ער האָט גערעדט, און וואָס איז דאָס פאַר אַ חכם וואָס ער האָט
 אַזוי ביז אויסגעלאַכט... וואָס האָט ער מיר מיט דעם געוואָלט
 זאָגען? ...

און דער יונגער מלך האָט זיך נאָכדעם גענומען אַרומטראָגען
 אויף זיין פּערד איבער'ן גרויסען וואַלד טאָג איין טאָג אויס, און
 מיט אומרוה געקוקט אין אַלע זייטען, ביז איינמאָל איז איהם דער
 בעטלער אנטקעגען געקומען...

— יונגלינג! — האָט דער בעטלער צו איהם אויסגעשריען —
 וואָס טרייסעלסטו אַזוי שטאַרק די שטילקייט פון דעם וואַלד? !
 האָסטו דען ניט קיין וואַך אַרום דיין הויז? צי עס פּעהלט דען
 זייד אויף דיין צוקאָפּענס קושען?

— ניין, בעטלער — האָט געענטפּערט דער יונגער מלך —
 עס שטעהט אַ גרויסע וואַך אַרום מיין הויז, און מיינע קישענס זיי
 גען באַצויגען מיט דעם בעסטען זייד. נאָר ווער איז דאָס אָט דער
 מלך פון וועלכען דו האָסט מיר דערצעהלט? ... און פאַרוואָס האָסטו
 מיר געזאָגט, אַז איך גאַרטעל זיך אונטער ניט נאָך מיין מאָס און

געפאלען מיט'ן פנים צו דער ערד, נאָר ניט דער חכם. — וואָרים
 ער האָט דאָך דעם גאנצען שפּיעל געמאַכט כּרי צו זעהן דעם מלך.
 דאָס מויל אָבער וואָס האָט נאָך געוואָלט ריידען איז גלייך
 אָהן לשון געבליבען, און די הענט וואָס האָבען געוואָלט סאָלען,
 זענען אָפּגענומען געוואָרען.

און ווען דער חכם איז געקומען צוריק צו זיין קיסר, וואס
 האָט איהם געשיקט נאָכ'ן בילד פון דעם מלך, האָט ער שוין נאָר
 געקאָנט הערען ווי דער קיסר פרעגט ביי איהם אַלץ און פרעגט:

„ווי זעהט אויס דער מלך? !

„ווי זעהט אויס דער מלך! ?...“

ביי די לעצטע ווערטער איז דער בעטלער וואָס האָט דער
 צעהלט די דאָזיגע מעשה ניט געוואָרען. און ווען דער יונגער מלך
 האָט זיך אימגעקוקט האָט ער דערוועגן אויפ'ן אָרט פון דעם בעט
 לער אַ גרויסען אַלטען בוים...

— „וואָס איז דאָ געשעהן? ...“

— „וואָס האָט דאָ פון מיר געוואָלט אָט דער אַלטער בעט“

לער? ...“

און דער יונגער מלך האָט גענומען קוסען אויף זיינע קליידער
 און אויף זיך, און האָט געפרעגט:

— זעה איך אויס ווי אַ מלך? ווי אַן אמת'ער מלך? ...“

און ווען ער האָט זיך נאָכדעם געזעצט אויף זיין פּערד און
 גענומען פאָהרען אַהיים האָט זיך איהם געראַכט — ער הערט ווי
 עמיצער אַ בייזער לאַכט פון איהם און פון זיין חכמה, ווי עמיצענמ
 בייזע, לאַכעדיגע קולות טראָגען זיך נאָך איהם איבער'ן וואַלד און
 פרעגען אָהן אויפהער:

„ווי זעהט אויס דער מלך? ...“

„ווי זעהט אויס דער מלך! ?...“

איז א גרויסער חכם, האָט ער אויפגעהויבען זיין קול אין דער הויף
און האָט גענומען שרייען צו דעם מלך :

„איבער וועמען קעניגסטו, גרויסער קעניג ? !

„דאָס איז דאָך אַ לאַנד אינגאנצען פול מיט ליגען.

„פון אָנהויב ביז'ן אויסלאָז איז אין דעם ניטאָ קיין אמת.

„דיינע סוחרים, דיינע געריכט־הייזער, דיינע גאסען זענען
פול מיט שווינדל, רויב און בעטרוג !“

און דער חכם האָט זיך מיט זעהר קלוגע רייד גענומען אויס־
דערזעהלען פון נאָר דער פאלשקייט אין דעם לאַנד.

ווי נאָר דער מלך האָט דאָס דערהערט, האָט ער צוגענויגט
זיין אויער צום פאָרהאַנג, כדי ער זאָל בעסער פארנעמען די דאָזיגע
רייד. וואָרים עס איז ביי דעם מלך געווען אַ גרויס וואונדער, אז
עס זאָל זיך געפינען אַ מענש וואָס ווייסט פון אזוי פיעל פאלשקייט
אין זיין לאַנד.

און ווען דער חכם האָט דערזעהן, אז מיט זיינע חכמה־דינע
רייד האָט ער געמאכט דעם מלך צוניגען דעם אויער צום פאָר־
האַנג איז ער געוואָרען נאָך דרייסטער און האָט אויסגערופען :

— מען וואָלט געקאָנט מיינען, אז אויך דו, גרויסער מלך, ביזט
אזוי ווי זיי, אז אויך דו האָסט ליעב ליגען ווי דאָס גאנצע לאַנד
דיינס, אָבער ניין ! — פון דעם וואָס דו האַלטסט זיך ווייט פון
זיי, פון דעם וואָס דו פאָרהוילסט דיין פנים פון זיי, קאָן מען זעהן
אז דו קאָנסט זיי ניט פארטרעגן, וואָרים דו האַלטסט קיינעם פון
זיי ניט פאר ווירדיג צו זעהן דיין אָנגעזיכט.

האָט זיך אָבער דער גרויסער און ליכטיגער מלך פלוצלונג
אויפגעהויבען און האָט אַ וואָרף געטון דעם כלויען פאָרהאַנג פון
פאר זיך און האָט זיך אנטפלעקט אין זיין ליכטיגקייט — — —
און דאָס האָט דער חכם געוואָלט, אָבער די ליכטיג־
קייט פון דעם אמת'ן מלך איז אזא, אז אלע זענען גלייך אנידער־

אבער ביזט דאך א גרויסער חכם, לאז זיך אוועק אין יענעם לאנד, אפשר וועט זיך דיר דורך דיין חכמה איינגעבען צו זעהן זיין פנים, וועסטו פאר מיר איהם אָפּמאַלען, אָדער דו וועסט מיר כאַטש דער צעהלען ווי ער זעהט אויס!

האַט דער חכם זיך אוועקגעלאָזט אין וועג אַרײַן, און האָט בײַ זיך געטראַכט: — איך וועל שוין געוויס יאָ בריינגען דאָס בילד פון דעם מלך פאר דעם עיקר, וואָרים איך בין דאָך אַ חכם! און ער האָט בײַ זיך אָפּגעמאַכט: — אזוי ווי דאָס לאַנד וואו עס הערשט דער מלך איז דאָך דער עיקר און דער תּוֹך פון אלע לענדער, און אזוי ווי קאָטאוועס גילט דאָך אין אלע לענדער, וועט דאָך דאָס געוויס אויך דאָרט גילטען.

איז ער געקומען אַהין אין יענעם לאַנד און האָט זיך אויף קאַטאוועס פאַרשטעלט פאַר אַ סוחר און האָט אויף קאָטאוועס גענומען האַנדלען, און האָט זיך אינמיטטען געלאָזט אָפּמאַרען, כדי ער זאָל זיך נאָכדעם קאָנען לאָדען מיט די וואָס האָבען איהם אָפּגעמאַרט, כדי ער זאָל זיך קאָנען לאָדען אזוי לאַנג ביז ער וועט בריינגען זיין לאָדעניש צו די פּאַרהאַנגען פון מלך.

די מענטשען פון דעם לאַנד וואָס איז אין זיך כּולל אלע לענדיגער, האָבען דאָך אָבער בײַ זיך דעם קאָטאוועס פון נאָר דער וועלט. וויל. האָבען זיי נאָר מיט איהם גענומען טרייבען קאָטאוועס, און האָבען איהם פון קאָטאוועס וועגען געלאָזט מון וואָס ער וויל. און זיי האָבען איהם געלאָזט זיך אָפּמאַרען, און זיי האָבען איהם געלאָזט זיך לאָדען, און זיי האָבען איהם געלאָזט געבען כאַבאַר. אין זיי האָבען איהם געלאָזט בריינגען זיין לאָדעניש ביז די פּאַרהאַנגיגען פון דעם מלך.

אין אז דער חכם איז געקומען צו די פּאַרהאַנגען פון דעם מלך, האָט ער דאָך געמיינט, אז דאָס איז נעשעהן דערפאַר, וואָס ער

אפשר וועסטו פון דער מעשה עפעס וויסען און לערנען... עפעס
דיינע אויערען און דיין הארץ און הער:

ערנעץ איז פאַראן אַ לאַנד, דאָס לאַנד איז אזוי גרויס, אז עס
נעמט אין זיך אַריין אַלע לענדער פון דער וועלט, און די גרונט-
כ.ן פון דעם לאַנד זענען דער עיקר און דער תּוֹך פון אַלע לענדער.
אין דעם לאַנד איז פאַראן אַ שטאָט, איז די שטאָט אויפגעשטעלט
אזוי, אז זי נעמט אין זיך אַריין אַלע שטעט פון דעם לאַנד. אין
דער שטאָט איז פאַראן אַ הויז, איז דאָס הויז אזוי געבויט, אז
עס נעמט אין זיך אַריין אַלע הייזער פון דער שטאָט. אין דעם
הויז איז פאַראן אַ מענש, איז דער מענש אזא גרויסער און וואונדער-
באַרער, אז ער נעמט אין זיך אַריין אַלע מענשען פון דער שטאָט.
איבער דעם דאָזיגען גרויסען און וואונדערבאַרען לאַנד, הערשט אַ
מלך, האָט ער אין זיך די גבורה פון אַלע גבורים אין דער וועלט
און דאָס קעניגליכע פון אַלע קעניגען פון דער וועלט. וואָרים
ער איז דאָך דער מלך פון דעם לאַנד פון אַלע לענדער — — —
דערפאַר זיצט ער אָבער שטענדיג אונטער פאַרהאַנגען און וויל
נאָר פאַר קיינעם זיין פנים ניט ווייזען.

איינמאָל אָבער האָט געטראָפּען, אז ערנעץ איז געווען אַ קיסר.
דער קיסר האָט ביי זיך געהאַט די פּאַרטרעטען פון אַלע הערשער
אין דער וועלט, נאָר דעם פּאַרטרעט פון דעם מלך וואָס הערשט
איבער דעם לאַנד וואָס איז דער עיקר און דער תּוֹך פון אַלע לענד-
ער האָט ער ביי זיך ניט געהאַט. האָט דאָס דעם קיסר אורדאי
פאַרדראָסען און עס האָט איהם זעהר באַנג געטון.

האָט זיך דער קיסר איינמאָל געווענדט צו דעם קלונסטען פון
זיינע ראַטנעכער, און האָט צו איהם געזאָגט:

— זעה, איך האָב ביי מיר די פּאַרטרעטען פון אַלע הערשער אין
דער וועלט, נאָר דאָס בילד פון דעם מלך האָב איך ניט. וואָרים
דו ווייסט דאָך — ער ווייזט נאָר קיינמאָל ניט זיין פנים. דו

— בעטלער! זעהסטו מיט וועמען דו רעדסט? !
 — אוראי זעה איך, — האָט דער בעטלער געענטפערט.
 — ווער בין איך? — האָט דער יונגער מלך זיך נאָכגעפרעגט
 פאַרשענדיג.

איז דער בעטלער געוואָרען ביזו און האָט געענטפערט:
 — דו ביזט אַ פאַרשאַרצטער יונגלינג, וואָס גארטעלט זיך
 אונטער ניט נאָך זיין טאָם, און געהט ניט נאָך זיין פּוּם! ...
 דאָ האָט דער יונגער מלך פון דאָס ניי באַטראַכט דעם מאָד
 נעם בעטלער, זיין שטעקען, זיין טאָרבע און די גרויסע, גרויע
 ברעמען, וואָס זענען געדיכט געהאַנגען אַרײַבער זיינע אויגען, און
 האָט מיט אַ שמייכלענדיגען כעס אויסגעשריען:

— דער וואָלד דאָ איז געדיכט און ווילד, אָבער נאָך געדיכטער
 און ווילדער הענגען דיר, ווייזט אויס, די ברעכען איבער דיינע
 אויגען, צי אפשר ביזטו נאָר אינגאַנצען בלינד? ! — זעהסטו דען
 ניט אז פאַר דיר שטעהט איצט דער מלך? !

— דער מלך?!?! — האָט דער בעטלער אויסגעשריען —
 כאַ-כאַ-כאַ! אַ וועלט איז דאָס דאָרט ביי אייך איצט געוואָרען! ...
 יעדער איינער וואָס קנייטשט דעם שמערען מיינט, ער איז אַ חכם,
 אק ווער עס פּוצט זיך אויס אין קעניגליכע קליידער, מיינט —
 ער איז אַ קעניג...

— העי, דו, בעטלער! זאָג מיר, ווער ביזטו און וואָס מדיסטו
 אין דעם וואָלד? ! — האָט דער יונגער מלך אויסגעשריען אַ פאַר-
 ווירטער.

— צו שווער, אָ יונגער יונגלינג, וועט זיין פאַר דיר צו וויסען
 ווער איך בין. נאָר ווייל איך זעה — דו בלאָגדזשעסט, כאַמיש דו
 מיינסט, דו ביזט אַ חכם, און ווייל דו האָסט מיך געטראָפּען איצט
 אין וואָלד, און ווייל איך זעה — דיינע אויגען זענען הונטעריג
 און דיין האַרץ איז שווער, טאָ וועל איך דיר דערצעהלען אַ מעשה

און איינמאָל האָט געטראָפּען, אז דער בן מלך איז זיך אומד
געפּאָהרען אין וואַלד און זיך איינגעהערט אין דעם רוישען פון די
בוימער, ווי ער וואַלט פון זיי וועלען ארויסבאקומען אַ טרייסט און
אַ פאַרשטענדיגונג אויף דעם, פאַר וואָס דער שכל פון די קלונע
פאַרפיהרט. און כאָטש די בוימער האָבען גערערט און געזאָגט
זעהר פיעל, האָט ער דאָס פאַרט ניט געקאָנט איבערלייגען אין גע-
דאַנקען און אין ווערטער, אזוי, אז ער זאָל ביי זיך זיין זיך ער
אין דעם וואָס זיי זאָגען. — דעמאָלט האָט זיך זיין פערד פלוצ-
לונג אַ ציה געטון אָן אַ זייט, איז אָפגעלאָפּען אַ שטיק וועג, און
איז ערגעץ מיט אַמאָל שטעהן געבליבען...

און ווען דער יונגער מלך האָט זיך נאָכדעם אומגעקוקט האָט
ער פאַר זיך דערזעהן אַ פאַרבייגעהענדיגען בעטלער.
— בעטלער, בעטלער, ווער ביסטו? — האָט דער יונגער מלך
אויסגעשריען.

דער בעטלער איז געבליבען שטעהן, האָט אויפגעהויבען די
גרויסע ברעמען פון איבער זיינע אויגען. האָט גוט באַטראַכט דעם
ריימער און דאָס פערד, און האָט געענטפערט שטרענג:

— דו זעהסט ניט? ! — איך בין אַ בעטלער!

דער יונגער מלך האָט זיך פאַרוואונדערט פון דעם וואָס דער
בעטלער רערט צו איהם אזוי שטרענג, איז ער אַראָפּ פון זיין פערד,
איז צו צום בעטלער און געפרעגט:

דפדפא בעטקער און דפדפא בן מלך

און דער יונגער מלך פלעגט דעמאָלט נעמען סוקען אַרום זיך...
 זוכען און ניט וויסען וואָס...
 צום סוף האָט זיך דער בן מלך גענומען ווענרען צו זיין פאָר
 מער — דעם אלמען מלך.

דער מלך אָבער האָט איהם אויסגעהערט און נאָר ניט גע-
 ענטפערט.

נאָר ווען דער מלך האָט דערזעהן, אז דער זוהן הערט ניט אויף
 צו קומען, האָט ער זיך צו איהם געווענדט און אזוי געזאָגט :
 — יונגלינג! דאָס וואָס דו זוכסט אין אזוינע מינוטען איז ניט
 פאַרשריבען אין דינע קלוגע ביכער. אַ בוים וואָס רעדט נאָר
 ווען עס בלאָזט אויף איהם דער ווינד, קאָן דיר אַמאָל ווענען דעם
 דערצעהלען פיעל מעהר ווי דינע ביכער און דינע אלע קלוגע לייט ;
 אַ גאַנצער וואַלד — נאָך מעהרער.

דער בן מלך האָט זיך דערפיהלט פאַרשעהמט פון דעם פאָר-
 מער'ס רייד און פון דעם פאָטער'ס שטאַלץ, פונדעסטוועגען האָט
 ער געפאָנגט. און נאָכדעם, ווען עס פלעגען אויף איהם אָנהויבען
 די מינוטען פאַר וועלכע ער האָט ניט געהאַט קיין באַשייד, פלעגט
 ער זיך שוין מעהר ניט ווענדען צו זיין פאָטער, דעם מלך, נאָר ער
 פלעגט הייסען זאָטלעך זיין פערד און פלעגט זיך לאָזען צו אַ וואַלד.
 און פלעגט זיך ווענדען צו יעדען רוישענדיגען בוים :

— בוים! בוים! קאָנסטו מיר זאָגען פאַר וואָס מיין שכל
 האָט ניט קיין טרייסט פאַר מיין האַרץ? זעה, מיין קאָפּ איז
 פול מיט חכמה און מיין האַרץ איז וויסט. זעה, איך בין דער
 קעניג, דער חכם און דער לעהרער פון אַ גרויסען פאָלק, נאָר ניט
 פון מיין אייגען האַרץ...

דער בוים פלעגט ענטפערען מיט זיין רוישען, נאָר דער יונגער
 מלך פלעגט הערען און ניט וויסען וואָס...

שאַרף, און ער האָט זיך געמאַכט נייע האַרען און ריטער, און ער האָט נאָך מער אָנגעהויבען פאַרשטעהן, אז ער איז אַ גרויסער חכם, און ער האָט נאָך מער לייעב געקראָנען זיין חכמה, און האָט צו זיך צוגעצויגען די גרעסטע חכמים פון דער וועלט. און אזוי, ביז ער האָט זיך מיט לייב און לעבען איבערגעגעבען צו דער דאָזיגער חכמה.

פון סאָל צו סאָל האָט אָבער דער בן מלך גענומען פיהלען, אז ער ווערט דורך זיין חכמה ניט דערהויבען, נאָר ער גלייטשט זיך נאָך אַרונטער... פלעגט איהם פון דעם נעהמען נאָגען דאָס האַרץ... דעם עולם איבער וועלכען דער בן מלך האָט געקיניגט, און איבער וועלכען ער האָט געהאַלטען אין פערשפרייטען זיינע גרויסע חכמות, האָט דאָס ניט געשאַרט, וואָרים עס איז געלעגען אַ גרויסע טיעפּקייט אין די חכמות פון דעם נייעם מלך און פון זיינע חכמים, האָט זיי דעריבער דער עולם ניט גוט פאַרשטאַנען און האָט גע- מיינט, אז אַלץ איז ווי עס דאַרף צו זיין, און האָט זיך געלעבט גוט און פרום.

דער נייער מלך אליין, האָט אָבער וואָס ווייטער אַלץ מער גענומען פיהלען אז עפעס איז דאָ ניט גלאַט מיט די גרויסע חכמות זיינע, אָבער ווי נאָר ער פלעגט מיט'ן שכל נעמען פאַרשען וואָס דאָס איז אזוינס, פלעגט ער ווידער אַריינפאלען אין דער דאָזיגער חכמה, און פאַר אַ צייט פלעגט זיך איהם ווידער נעמען דאַכטען, אז ער איז גרויס און דערהויבען, ביז עס פלעגט אויף איהם ווידער קומען אַט דאָס שרעקליכע נאָגען פון האַרצען, און ער פלעגט זיך ווידער דערפיהלען דערנידעריגט און געפאלען.

און דאָס נאָנענדיגע האַרץ פלעגט נעמען פרעגען ווי אַ לעבע- דיגער מענש :

— „שטייטש! ? פאַר וואָס! ? פאַר ווען! ? וואָס האָסטו צו מיר? ...“

און דער בן מלך האָט דערפאַר גענומען טראַכטען, אז ער איז אַ זעהר גרויסער חכם, און ער האָט זיך אַרומגערינגעלט מיט נאָך אזוינע חכמים, און האָט זיך גענומען מישען אין דער פיהרונג פון דער מלוכה, און האָט גענומען זאָגען דעות, ניט נאָר אין זיין נאָך מען, נאָר אויך אין דעם נאָמען פון זיין פאָטער, דעם מלך.

און ווען דער פאָטער האָט דאָס דערזעהן, איז ער געגאנגען און האָט געמאכט אַ גרויסען מאָהלצייט.

און אז דער מלך האָט געמאכט אַ מאָהלצייט, איז דאָך אוראי געווען זעהר פרעהלאך, וואָרים עס זענען זיך צוגעפאָהרען מענער שצן פון אלע עקען וועלט, און עס זענען אָנגעקומען אלע גרויסע לייט פון לאַנד, און אלע האַרען פון דער מלוכה. און אלע האָבען זיך אוראי זעהר שטאַרק געפרעהט מיט דעם וואָס זיי האָבען דערר לעבט אין האָבען זוכה געווען צו זיין אויף דעם מלך'ס גרויסען מאָהלצייט.

אין מיטען דער שמהה האָט זיך אָבער דער מלך אויפגעהויבען און האָט זיך געווענדט צו זיין זוהן און האָט צו איהם אזוי גער זאָגט:

— „מיין זוהן! זעה, איך גיב דיר איבער דאָס קעניגרייך!... נאָר ווייס — איך בין אַ שמערענזעהער. ס'וק מיר אָן און הער, וואָס עס וועט מיט דיר טרעפען צום סוף פון די טעג.“

און כאָטש דער מלך האָט געזאָגט: „ס'וק מיר אָן און הער“, פון דעסמווועגען האָט ער מעהר קיין וואָרט ניט אַרויסגערעדט. נאָר דעם מלך'ס אויגען האָבען געקוקט אויף דעם זוהן אזוי, אז אלע האָבען פאַרשטאַנען וואָס דער מלך האָט געזאָגט, כאָטש זיי וואָלטען דאָס ניט געקאָנט איבערלייגען אין ווערטער. דער בן מלך איז אָבער געווען זעהר יונג, האָט ער דאָס ניט דערזעהן און ניט פאַרשטאַנען...

און דער בן מלך האָט נאָכדעם אָפגענומען די מלוכה זעהר

ווי מיר נוצען האַלץ כּדי אַ פּייער צו דערהאַלטען, אַזוי נוצען
 מיר אונזער לעבען כּדי צו דערהאַלטען דאָס ליכט פּון דער וועלט. —
 דאָס ליכט פּון דער וועלט, איז די מעשה פּון דער וועלט. — דערי
 כּער הערט די דאָזיגע מעשה, די מעשה פּון איינעם, וואָס איז גע-
 בראַכט געוואָרען צו דעם ליכט פּון דער וועלט.

די מעשה הויכט זיך אָן מיט אַ מלך. —

וואָרים עס איז אַמאָל געווען אויף דער וועלט זעהר אַ חשוב'ער
 מלך.

דער מלך איז אַרויסגעקומען פּון מלכות בית דוד.

און דער דאָזיגער מלך האָט זעהר לייענ געהאַט זיין פּאָלק
 און ער האָט מיט זיי דערפאַר געלערענט די וועגען פּון דער
 וועלט, און ער האָט געגלויבט, אַז די וועגען פּון דער וועלט אויף
 וועלכע דער מענש טרעט, זענען די איינציגע וועגען וואָס דער מענש
 דאַרף וויסען.

איז אָבער ביי דעם מלך אויפגעוואַקסען אַ זעהר וואָס האָט
 זיך דערטראַכט, אַז די וועלט אויף וועלכער דער מענש טרעט איז
 ניט דער עיקר וועלט, נאָר אַז ערניץ אין די הימלען איז פאַראַן אַזאַ
 וועלט וואָס איז דער עיקר, וואָרים יענע וועלט איז אייביג, איז
 פול מיט גרויסקייט און מיט וואונדער. און די וועלט איז קורץ
 און קאַרעם, איז הויל און נאַקעט.

דעם געדעכעניש פון טיין פאטער און טיין
מוטער, און פון די אלע נאָהענטע און ווייטע
אויף וועמען מיר זאָגען — געשטאַרבען,
כאַטש זיי בלויבען אויף אויביג לעבען אין
דעם אמת'ען ליכט פון דער וועלט, אין דער
טעשט פון דער וועלט.

לעזענדיג די מעשויות פון רב נחמן
ברעסלאווער איז צו מיר געקומען דער
געזאנג פון דעם דאזיגען בוד.

PJ
5129
I4F3

פון אונז פאר אונז

כאנד דריי

פֿאַר אַרבעט
דאס

Copyright by
Farlag America

דוד אינגאמאָן

ראַמאַנען, דער ציילונגען

לענענדען

און וואונדער מעשות

(פיר בענד)

אין צוויי איינטיילונגען

באנד איינס און צוויי :

ראַמאַנען און דער ציילונגען —

אין קעסעלגרוז

(א נויצקער ראַמאָן)

צווישען צוויי זונען

(א בוך אין פיר טייל)

בענד דריי און פיר :

פון אונז פאר אונז

דאס פארבארגענע ליכט

וואונדער מעשות

Handwritten text at the top left corner, possibly a page number or date.

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

PJ
5129
I4F3

Ignatoff, David
Dos farborgene likht

